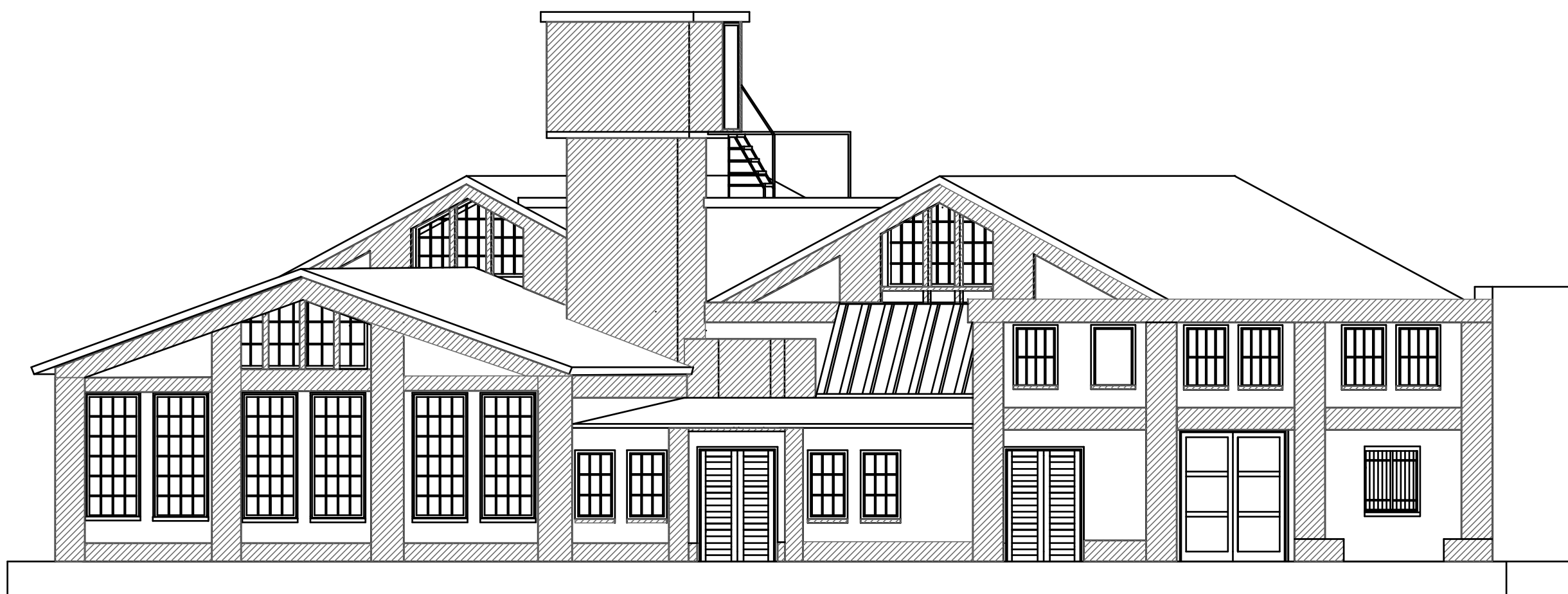

ATALA FACTORY

Kylpyhuonetilojen showroom-konsepti vanhaan tehdasrakennukseen

Tiivistelmä

TEKIJÄ	Janne Lappalainen
OTSIKKO	Atala Factory - kylpyhuonetilojen showroom-konsepti vanhaan tehdasrakennukseen
SIVUMÄÄRÄ	82
AIKA	3.2.2015
TUTKINTO	Muotoilija AMK
KOULUTUSOHJELMA	Muotoilun koulutusohjelma
SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO	Sisustusarkkitehtuuri
OHJAAJAT	Petra Lassenius, Ville-Matti Vilkkä

Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella konsepti kylpyhuoneiden showroom-tiloja varten Nilesin entiseen tehdaskiinteistöön Berliinin Weissenseellä. Tulevan showroomin tilaajana oli Atala GmbH & Co. KG, joka on Berliinin alueella toimiva laattoihin, kylpy- ja saniteettitilojen jälleenmyyntiin erikoistunut yritys. Toimeksiantajani Atalan tavoitteena on saneerata tehdasalue koko laajuudessaan uutta yritystoimintaa varten sekä säilyttää rakennus 18 A omaan käyttöön showroomia ja suunnitteluosastoa varten. Työni suurimpana haasteena oli se, että alueen sekä rakennuksen uudelleenkäyttösuunnitelma oli vielä keskeneräinen. Tehdasalue sekä suunnittelemani tilat ovat olleet tyhjiillään vuodesta 2010 saakka. Alueen saneeraus aloitettiin kesällä 2014.

Toteutin opinnäytetyöni merkittäviltä osin harjoitteluajanani Atalan Weissenseen toimipisteessä syyskaudella 2014. Suunnittelukohteeni sijaitsi harjoittelupaikan välittömässä läheisyydessä. Opinnäytetyötäni varten tutkin Nilesin tehdasalueeseen liittyvää ennen käsittelemätöntä arkistoaineistoa. Pyrin tarkastelemaan Nilesin aluetta historiallisena suojelualueena ja kuvaamaan alueen muutosta ja kehitystä 1800-luvun lopusta tähän päivään saakka. Referenssikohteiden avulla Suomessa sekä Berliinissä tutkin, millaisia muutoksia vastaavissa teollisuuskohteissa on saavutettu.

Toimeksiantoni kohdistui kolmeen erilliseen tilaan, joihin suunnittelin kuhunkin erilaisen käyttötarkoituksen ja visuaalisen ilmeen. Kylpytilojen sekä kalusteiden ja laattojen näyttelysuunnitelmien lisäksi huomioini keskittyi parven sekä siihen kuuluvan väliseinän suunnitteluun. Haasteellista oli tehdä tiloista toimivia ja nykyaikaisia niiden muutosmahdollisuuksien puitteissa, mitä suojelualueen kohteelle oli määritetty. Suojelualueeseen kohdistuneista rajoitteista huolimatta käsittelemäni aineisto tarjosi rikasta tietoa suunnitelmaani varten. Showroom-tiloja varten syntyi tilakonsepti, jonka suunnittelun jatkamisesta on keskusteltu. Suunnitteluprosessi opetti minua ymmärtämään historiallisesti tärkeitten kohteiden suunnittelua nykyajan vaatimuksista käsin sekä säilyttämään merkkejä menneiden sukupolvien kädentaidoista tehdasarkkitehtuurissa tulevia sukupolvia varten.

Avainsanat: tehdasrakennus, uudelleenkäyttösuunnitelma, showroom, kylpyhuone, Berliini

Abstract

AUTHOR	Janne Lappalainen
TITLE	Atala Factory - a Bathroom Showroom Concept for an Old Factory Estate
NUMBER OF PAGES	82
DATE	3.2.2015
DEGREE	Bachelor of Culture and Arts
DEGREE PROGRAMME	Design
SPECIALISATION OPTION	Interior Design
INSTRUCTORS	Petra Lassenius, Ville-Matti Vilkkä

The goal of my thesis project was to design a concept for bathroom showroom spaces on the former factory estate of Niles in Weissensee, Berlin. The prospective showroom was commissioned by Atala GmbH & Co. KG, which is a Berlin-based company specializing in reselling tiles, bathrooms and sanitary spaces. Atala plans to refurbish the entire factory estate for new business activity and retain one of the buildings (18 A) for the company's own use (showroom and design department). The biggest challenge the project presented was that the alteration plan for both the area and the building was still incomplete. The factory estate and the spaces I designed have been empty since 2010. Refurbishing of the area began in 2014.

The most significant part of the thesis project was executed during my apprenticeship in Atala's Weissensee office in autumn 2014. The design target was located in the immediate proximity. For the project I studied previously unexploited archive materials relating to the Niles factory estate. The aim was to examine the Niles area as a cultural heritage site and to describe the transformation and development of the area from the end of the 19th century to the present day. In addition, I studied the evolution of similar factory estates in Finland and Berlin.

The assignment focused on three distinct spaces. I designed a different purpose of use and visual look for each of these. In addition to designing the bathrooms, furniture and tiles, I focused on the loft area and designed a wall dividing the loft into two areas. The creation of functional, modern spaces was challenging owing to regulations limiting the changes that may be made to the historic site. In fact, the material I gathered and analyzed became a valuable tool for the design process within these limitations. Finally a concept for the prospective showroom spaces was developed. Continuation of the project is under consideration. Through my work I learned to plan for a site of historical significance with a view both to contemporary requirements and to the preservation of the character of the architectural heritage for coming generations.

Keywords: factory estate, alteration plan, showroom, bathroom, Berlin

Sisältö

1.0	Johdanto	4
2.0	Toimeksiantaja Atala ja kohteen esittely	5
	2.1 Toimeksiannon kuvaus ja kohderyhmä	8
	2.2 Tehtävän rajausta ja tavoitteet	9
	2.3 Rakennukseen aiemmin tehdyt suunnitelmat	10
3.0	Referenssikohteet	11
	3.1 Tyrnävän myllykirjasto	11
	3.2 Berliinin referenssikohteita	13
	3.3 Yhteenveto referensseistä	15
4.0	Nilesin tehdasalueen esittely	16
	4.1 Niles Werkzeugmaschinen GmbH	18
	4.2 Rakennus 18 A:n ulkokuvat	20
	4.3 Suunnittelukohteita	24
	4.4 Suojelualue	26
	4.5 Alueen purkusuunnitelma	27
	4.6 Alueellinen kehittämissuunnitelma Weissenseellä	29
5.0	Kolmen talon tarina	30
	5.1 Sinkittämö Kundendorf & Co	32
	5.2 Nallitehdas Gustav Wolff & Co	34
	5.3 Teollisuusjunarata	
	Tegel - Friedrichsfelde	35
	5.4 Kahvinpaahtimo Emil Tengermann	37
6.0	Tilojen suunnitteluprosessi	39
	6.1 Suunniteltavat tilat kuvin	40
	6.2 Tilaohjelma	46
	6.3 Verzinkerei	47
	6.4 Galleria	58
	6.5 Feuerraum	64
	6.6 Verlese Bühne	67
	6.7 Työpiirustukset	72
	6.8 Kalusteet	79
7.0	Yhteenveto	81
	Lähdeluettelo	82

1.0 Johdanto

Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella konsepti kylpyhuoneiden showroom-tiloja varten Nilesin entiseen tehdaskiinteistöön Berliinin Weissenseellä. Tulevan showroomin tilaajana oli Atala GmbH, joka on Berliinin alueella toimiva laattoihin, kylpy- ja saniteettitilojen jälleenmyyntiin erikoistunut yritys.

Palattuani toukokuun alussa 2014 Berliinin lomalta keskustelin Metropoliasa opettajani Petra Lasseniuksen kanssa matkastani. Silloin esille tuli mahdollisuus hakea Berliinistä harjoittelupaikkaa opinnäytetyöni tekemistä varten. Hakemuksia varten tein kesällä valmiiksi portfolioni ja lähetin sen kahteen berliiniläiseen firmaan. Toinen niistä, Atala, vastasi hakemukseeni myönteisesti.

Referenssikohteita varten kiersin kesällä eri puolilla Suomea vierailien vanhoissa ja saneeratuissa tehdas- sekä teollisuuskiinteistöissä. Kotkan seudulla kohteinani olivat Pyhtään Stockforsin tehdasalue sekä Strömforsin ruukkimiljö. Helsingin kohteinani olivat Korjaamo ja Nosturi. Oulun seudulla Tyrnävältä löytyi Atalan tehdasrakennusta mittakaavaltaan ja aikakaudeltaan eniten vastaava kohde; kunnankirjastoksi kunnostettu vanha meijerirakennus. Oulussa tutustuin myös Toppilan satama-alueella Alvar Aallon suunnittelemaan viljasiiloon, joka on uudelleenrakennettu asumiskäyttöön.

Tutustuminen sekä Atalan että Nilesin tehdasalueeseen oli alkuun hämmentävää, sillä alue oli pinta-alaltaan suuri ja vaikeasti hahmotettava. Oppainani toimivat Atalan ”luovan toimiston” arkkitehti Lothar von Kleinsorgen sekä suunnittelija Christine Engler, jotka johdattivat minua tehdasalueella esitellen suunnittelukohteeni Nilesin tehdasrakennuksen 18 A.

Rakennuksen tila oli huono. Rakennus oli ollut tyhjillään vuosikausia. Lattiat oli suurilta osin piikattu auki, ja puuovet olivat lahoamisasteessa. Arkkitehti von Kleinsorgenilta saamieni piirustusten pohjalta alue hahmottui kokonaisuutena ja aloitin työni mittaamalla rakennusta sekä ulko- että sisätiloissa. Saamiassani pohjapiirroksissa puutuivat ne mitat joita tarvittiin rakennuksen mallintamiseen, kuten huoneiden sekä ovien ja ikkunoiden korkeudet. Myöskin mallintamista varten kävin läpi mittaamalla 2. ja 3. kerroksen, joista pohjapiirros puutui, sekä rakennuksen ulkopuolella olevan hissitornin mitat.

Rakennuksen mallintamisen jälkeen varsinainen suunnitteluprosessi käynnistyi, vaikka tilaa mittaessani ja piirtäessäni ajatusprosessi tilan suunnittelusta avartui ja hahmottui itsestään.

Tehtävän edetessä kiinnostuimme arkkitehti von Kleinsorgenin kanssa tehdasalueen historiasta. Nilesin vanhan tehdasalueen tutkimukseen tarvitsimme kiinteistönomistajan hyväksynnän, jonka jälkeen Pankowin rakennusvirastosta varattiin aika rakennuspiirrosten tutkimiseen. Kävimme läpi Gehringstrassen rakennuspiirrokset koko mittakaavassaan 1800-luvun lopulta nykypäivään.

2.0 Toimeksiantaja Atala ja kohteen esittely

Atala on laatta- ja saniteettituotteiden jälleenmyyntiin erikoistunut yritys, joka perustettiin 1972 / 1973 Heiner Baumeierin toimesta Saalestrasse 5-6:een Berlin - Neuköllnissä. Vuosien mittaan yritys laajeni eri puolille Berliiniä. Tänä päivänä Neuköllnin lisäksi yrityksellä on 3 muuta toimipistettä, jotka sijaitsevat Lietzenburgerstrassella Cityssä (West), Berliner Alleella Weissenseellä sekä Luckenwaldessa Brandenburgissa (Atala 2014).

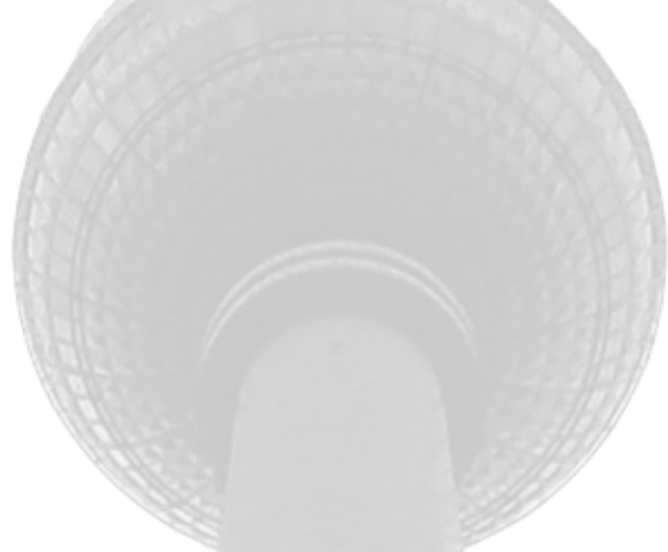
Suuren laattavalikoiman lisäksi Atala myy kokonaisia kylpyhuoneita kaikkine varusteineen suunnitellen ja rakentaen kohteet asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Liikkeiden välillä on eroja. Weissenseellä sijaitsee Atalan tukkukauppa, missä myydään myös laajemmalti rakennustarvikkeita ja -materiaaleja. Weissenseellä sijaitsee niinikään suunnittelutoimisto "Kreative Abteilung", jossa suoritin harjoitteluni opinnäytetyöni parissa. Cityn liikkeessä tuotevalikoima on eksklusiivinen ja näyttävä; myynnissä on laattavalikoiman lisäksi mosaiikki- ja marmorimallistoja sekä huonekaluja ja valaisimia.

Yrityksen suurimpana asiakaskuntana ovat rakennuttajat sekä yksityishenkilöt. Laajan valikoiman ja ammattitaidon vuoksi firman asiakaskuntaan kuuluu myös paljon alan suunnittelijoita.

Vuonna 2014 Atalan palveluksessa toimi noin 90 työntekijää, joista 10 oli koulutettavia. Atala valittiin vuoden 2014 parhaiten menestyneeksi saksalaiseksi laatta- ja saniteettitulojen myyjäksi. Liikevaihto vuonna 2014 oli 19 miljoonaa euroa. (Atala 2014.)

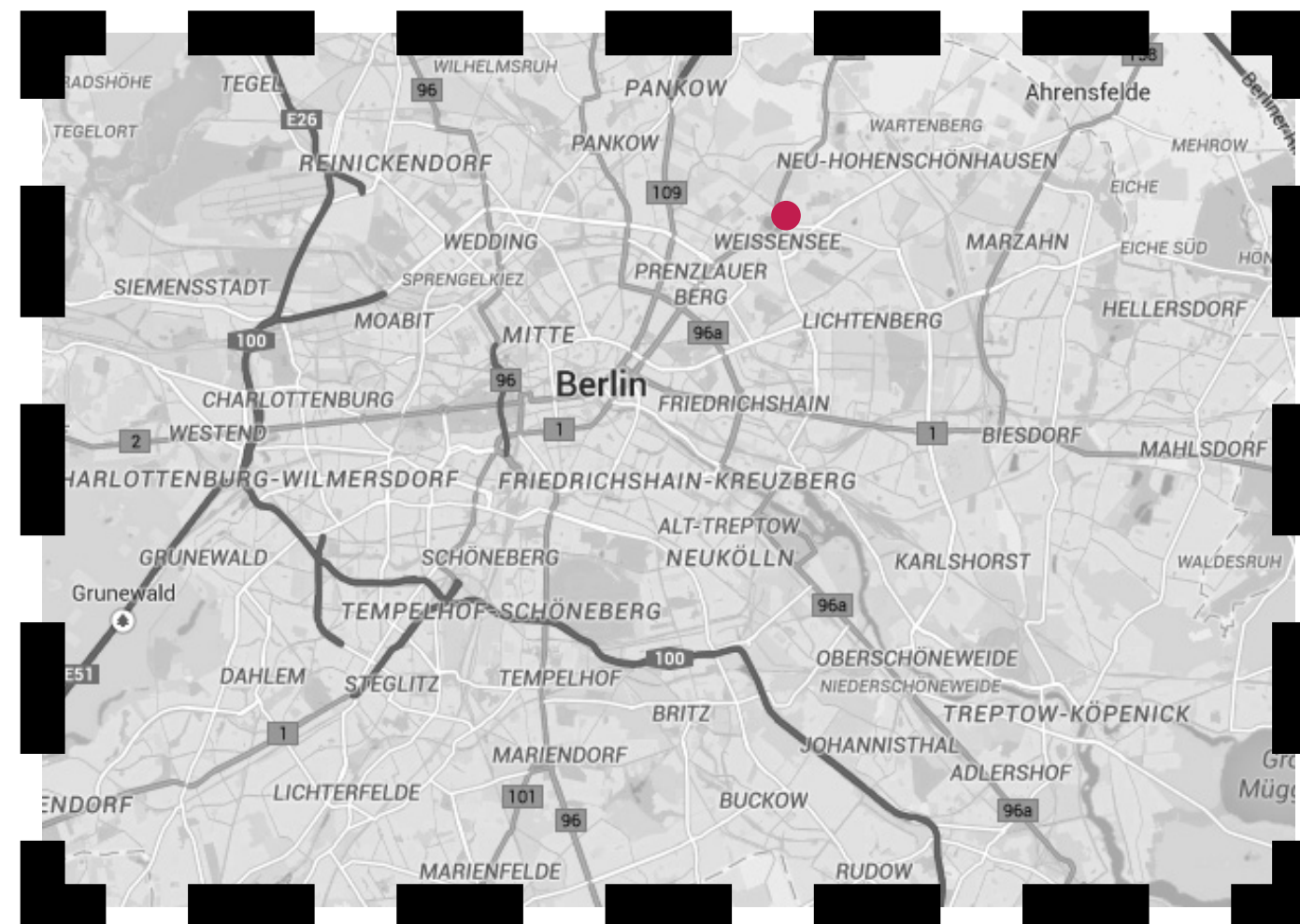
Kuva 2. Atalan Weissenseen toimipisteen pääsisäänkäynti.

Sijainti

Suunnittelukohde
Gehringstrasse 33-36
Berlin - Weissensee

Atalan toimipiste
Berliner Allee 270
Berlin - Weissensee

Kuva 4

Kuva 5. Atalan Lietzenburgerstrassen myymälä. Vastaanottotiski.

Kuvat 6 ja 7. Atalan Showroom-näyttelyitä Weissenseellä sekä Lietzenburgerstrassella.

2.1 Toimeksiannon kuvaus ja kohderyhmä

Entisen itä-Berliinin puolella sijaitseva suunnitelukohteeni on osa entisen konevalmistaja Nilesin laajaa tehdasaluetta, joka parhaimmillaan 1980-luvulla työllisti lähes 3000 työntekijää. Vanha tehdasalue on kiinteässä yhteydessä Atalan nykyiseen tukku- ja varastoalueeseen, sekä sen myymälä- että toimistorakennuksiin.

Vuosia tyhjiään ollutta tehdasaluetta ollaan parhaillaan saneeraamassa uutta käyttöä varten. Suunnitelma Atala Factorystä on suurilta osin luonnosvaiheessa. Atalan tavoitteena on saneerata tehdasalue kokonaisuudessaan uusia vuokralaisia varten ja kehittää alueen toimintoja. Alueen kunnostaminen alkoi kesällä 2014 kattojen ulkopuolisten pintojen uusimisella sekä sisätilojen kunnostamisella osassa tehdasaluetta. Ensimmäiset uudet vuokralaiset pääsivät muuttamaan syksyllä 2014 uudistettuihin toimitiloihin.

Suunnittelemani showroom-tilat kohdistuvat rakennukseen 18 A, joka tullaan säilyttämään Atalan omaa käyttöä varten. Rakennukseen on suunnitteilla myöskin suunnitteluosasto ”Kreative Abteilung” sekä siihen liittyvät keittiö- sekä wc-tilat. Osaan rakennusta ei ole vielä muotoiltu tilaohjelmaa. Showroomin asiakaskunta käsittää rakennusalan suunnittelijoita, arkkitehtejä, toimitsijoita sekä rakentajia. Showroom-tilojen yhteenlaskettu pinta-ala on noin 300 neliometriä.

Showroomissa tullaan esittelemään valikoidusti laatta- ja mosaikkimallistoja, ja sanitettitilojen kalusteita koko laajuudessaan. Tämän lisäksi esitettäväksi ollaan toivottu myös huonekaluja suomalaisilta valmistajilta. Atala myy entuudestaan huonekaluja Lietzenburgerstrassen toimipisteessä Berlin Cityssä. Yhtiön tavoitteena on laajentaa valikoimaa myös Weissenseellä. Huonekalujen osalta toivottiin esitettäväksi pääosin suomalaista muotoilua. Atalalla olevan sopimuksen vuoksi kohteessa toivottiin mm. pohjalaisen huonekaluvalmistajan Adean tuotteita.

Atalan uuteen toimipisteeseen rakennukseen 18 A on suunniteltu tulevan 17 työntekijää, joista yksi tulee päivisin työskentelemään showroomin tiloissa.

2.2 Tehtävän rajaus ja tavoitteet

Vaikka opinnäytetyöni pääaiheena oli showroom-tilojen suunnitteleminen, halusin tuoda näkyväksi rakennuksen ja sitä ympäröivän alueen historiaa. Pyrin tarkastelemaan Nilesin tehdasaluetta historiallisena mutta muuttuvana kokonaisuutena. Toimeksiantajani toiveesta huomattavan suuri osa työstäni keskittyi alueen historian selvittämiseen. Tätä materiaalia pyrin rajaamaan suunnittelukohteeni sekä opinnäytetyöni tarpeita vastaavaksi. Tavoitteenani oli tuoda alue esille selvästi hahmotettavana kokonaisuutena.

Tehtävänäni oli luoda tilakonsepti ja keskittää suunnitteluosuuteni määrättyihin sisätiloihin. Suunniteltavat tilat olivat osin vapaavalintaisia, sillä mahdollisuudeksi tarjottiin myös taideosaston sekä tulevan varastorakennuksen suunnittelua. Valitsin vaihtoehdoista showroomin, sillä ajattelin sen olevan kiinnostavin keraamikkotaustaani ajatellen. Varastorakennuksen suunnittelu ei olisi myöskään vastannut mielestäni riittävästi sisustusarkkitehtuurin teemaan kuuluvaa toimeksiantoa.

Showroom-tilojen luonteeseen kuuluu tuotevalikoiman kausittainen vaihtuminen, jonka vuoksi tilasuunnittelussa oli huomioitava riittävä muunneltavuus ja toisaalta luotava tilaratkaisuille kiinteä perusta tuotteiden vaihtuvuutta ajatellen. Tämän vuoksi projektini esityskuvat ilmentävät suuntaa-antavasti niissä esitetyjä tuotteita päähuomion keskittyessä tilalliseen suunnitteluun. Suunnitelmani on osaltaan luonnosvaiheessa, koska toimeksianto on kokonaisuutena laaja käsittäen useita osatekijöitä, joiden suunnitteluun tarvitaan eri alan ammattilaisia. Suunnitelman jatkamisesta ja toteutuksesta keskustellaan parhaillaan.

Toimeksianto oli suhteellisen väljä; ohjeistusta ja tavoitteita tuotiin suppeasti esille. Showroomin suunnittelun tavoitteena oli luoda asiakkaita varten elämyksellinen ja virikkeellinen näyttelytila, jossa on mahdollisuus myös lepoon. Tarkoituksellista ei ollut pyrkiä esittämään mahdollisimman laajaa tuotevalikoimaa, vaan pyrkiä rajaamaan se helposti havaittavaksi kokonaisuudeksi. Erityyppiset laatat toivottiin esitettäväiksi niille tarkoitetuilla pinnoilla: seinälaatat seinillä ja klinkkerit vastaavasti lattiapinnoilla. Tuotekokonaisuudet olisi hyvä esittää omina yksiköinä värisarjojen mukaisesti. Yhtiön toiveena oli, että tilat olisivat riittävän väljästi ja esteettömästi suunniteltuja. Valikoiman rajaavuutta tukee se, että showroomin välittömässä läheisyydessä sijaitsevat yhtiön laajamittaiset kaakeli- ja saniteettitilojen näyttelyt.

Kuva 8

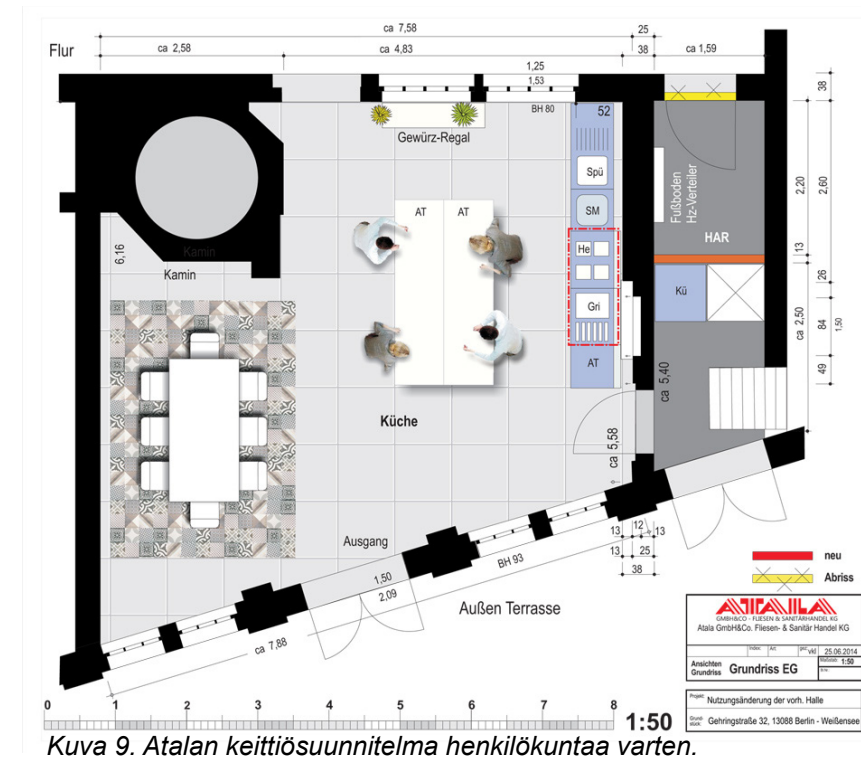
2.3 Rakennukseen aiemmin tehtyt suunnitelmat

Suunnittelukohde rakennus 18 A:han oli tehty alustava tilasuunnitelma henkilökunnan keittiötä, yleisiä WC-tiloja, varastoa sekä suunnittelutoimistoa varten. Niin ikään suunnittelemani showroom-tilat oli sisällytetty ohjelmaan. Luonnoksen mukaan showroom-, WC- , varasto- sekä keittiötilat toteutettaisiin pohjakerrokseen suunnittelutoimiston sijoittuessa rakennuksen toiseen kerrokseen.

Visio rakennuksen eteläpuoleisen terassialueen kehittämisestä on suunnitteluvaiheessa showroomin asiakkaita sekä henkilökuntaa varten. Yhtenä mahdollisuutena on jatkaa laattanäyttelyiden esittämistä ulkotiloissa joko sisäpihalla tai terassialueella. Eteläpuoleisella puutarha-alueella järjestetään tälläkin hetkellä vuosittaiset kesäjuhlat asiakaskuntaa varten.

Henkilökunnan keittiötilassa sijaitsevasta tehtaan toisesta savupiipusta, josta jäljellä on enää tynkä, kunnostettaisiin takka (kuva 9). Syystä miksi piipusta on jäljellä vain osa, ei ole tietoa. Molemmat piiput tuhoutuivat todennäköisesti toisen maailmansodan aikaisissa pommituksissa tai ne purettiin tarpeettomina. Uunin rakentaminen on tavoiteltava haaste, jonka suunnitteluun tarvitaan uuninrakennuksen ammattilainen. Arkkitehti von Kleinsorgen on tehnyt tilaan keittiösuunnitelman. (kuva 9)

Rakennuksen 18 A pohjoispuolella sijaitsevaa sisäpihaa varten Atalan arkkitehti von Kleinsorgen esittää suunnitelman lasikatetusta sisäpihasta (kuva 10). Suunnitelmaa ei näillä näkymin tulla toteuttamaan. Kuvassa näkyvä entinen toimisto- ja hallintorakennus 18 kuuluu purkusuunnitelmaan sen huonon kunnon vuoksi. Keskusteluja rakennuksen idänpuoleisen fasadin säilyttämisestä muistomerkkinä on käyty.

Kuva 9. Atalan keittiösuunnitelma henkilökuntaa varten.

Kuva 10. Hahmotelma sisäpihalle sijaitsevasta lasikatteesta. Rakennus 18 kuvan oikealla puolella kuuluu purkusuunnitelmaan.

3.0 Referenssikohhteita

Kuva 11

3.1 Tyrvään myllykirjasto

Myllykirjasto vastaa mielestäni tutustumiskohteistani parhaiten kokonaisvaltaisesti toteutettua vanhan kulttuurimiljöön elvyttämistä ja suunnittelua uuteen käyttötarkoitukseen.

Myllykirjasto sijaitsee Oulusta noin 30 kilometrin päässä Tyrvään kunnan entisellä meijerialueella, joka aikoinaan oli paikkakunnan toiminnallinen keskuspaikka. Ympäristöministeriön kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi teollisuusympäristöksi arvoitu alue on säilyttänyt perusilmeltään hyvin 1900-luvun alun asunsa.

Tyrvään Osuusmeijeri perustettiin vuonna 1905. Vuosi tämän jälkeen valmistui meijerin päärakennus harmaasta lohkokivestä. Tuotannon kasvaessa alueelle rakennettiin useita rakennuksia kuten vuonna 1913 juustola sekä asuinrakennuksia. Rakennukset kasvoivat Meijerikadun molemmin puolin muodostaen kylämäisen yhteisön. (Niemelä & Myllymäki 2004, 2.)

Meijerin toiminta oli laajaa ja monipuolista. Toiminnallisesti sen parasta aikaa oli vuosi 1910-1930, jolloin juustoa ja voita vietiin suoraan välittäjien kautta Englantiin saakka. Meijerin toiminta alkoi hiipua 1940-luvulla, jonka jälkeen sen tiloihin perustettiin pesula. Maidon vastaanotto meijerissä lopetettiin 1947, jolloin maidot kuljetettiin Ouluun. Tämän jälkeen paikalla sijaitsi sahaamo, jonka toiminta jatkui vielä 1980-luvun alkuun saakka. (Niemelä & Myllymäki 2004, 3)

Kunnanvaltuusto päätti syyskuussa 1991 ostaa koko meijerialueen rakennuksineen Tyrvään Osuusmeijeriltä ja rakentaa tiloihin kirjastorakennuksen. Päätöksen perustaksi kunta teetti valtion teknillisen tutkimuskeskuksen rakennuslaboratoriolla kunto- ja käyttökelpoisuusarvion mylly- ja hallintorakennuksesta (Niemelä & Myllymäki 2004, 3).

Tilojen luonnehdinta

Myllykirjaston suunnittelun lähtökohtana on ollut säilyttää alueen historia rakennuksissa ja sen ympäristössä niin pitkälle kuin mahdollista. Tilojen alkuperäinen muoto ja luonne ovat hahmotettavissa.

Muutokset kohdistuvat lähinnä uusiin oviaukoihin sekä parven laajentamiseen. Vanhoja rakenteita ja rakennusosia on kunnostettu niin pitkälle kuin mahdollista. Rakennusmateriaaleiksi on valittu alkuperäisiä vastaavia materiaaleja huomioimalla nykyaikaiset käyttötarkoitukset. Uusien rakennusosien materiaalivalinnoissa on vastaavasti pyritty siihen, että ne erottautuisivat selkeästi vanhoista materiaaleista. (Niemelä & Myllymäki 2004, 6)

Arkkitehtien Maija Niemelän ja Pentti Myllymäen mukaan tilasuunnittelussa ongelmallista oli huonetilojen suunnitteleminen eri tasoille. Luonnosteluvaiheessa tutkittiin vaihtoehtoja, joissa ensimmäistä kerrosta olisi laajennettu siten, että kaikki kirjastotilat olisivat mahtuneet siihen. (Niemelä Maija & Myllymäki Pentti 2004, 5.)

Rakennussuojelun näkökulmasta paras vaihtoehto oli suunnitella kirjaston toiminnat ilman laajennusosaa. Tarvittava neliömäärä tilojen suunnittelussa saavutettiin. Hissin rakentaminen tiloihin mahdollistaa myös liikuntarajoitteisten pääsyn parvelle.

Rakennuksessa ovat vanhaa ja alkuperäistä perustukset, kantavat tiiliseinät, ikkuna-aukot pääosin, osa parvirakenteista, välipohjat vahvistettuina ja savupiippu. Savipiippu säilytettiin entisen teollisuusalueen tunnusmerkkinä, vaikkei sille ole enää käyttöä. (Niemelä Maija & Myllymäki Pentti 2012, 6.)

Sisätilojen rakenteiden materiaalina on käytetty kauttaaltaan puuta, joka sopii mielestäni hyvin pienen kirjastorakennuksen kodikkaaseen tunnelmaan. Puulattioissa on perinteinen lipeäöljykasittely; muissa puupinnoissa on käytetty pintamateriaalina öljylasyä.

Myös ulkotiloissa suunnittelu on otettu kauttaaltaan huomioon. Joen puolelle rakennettiin uusi pysäköintialue ja Meijerikadun ajoneuvoliikenne rajattiin "hevospuomeilla" kadun pohjoispäähän. Meijerikatu kivettiin ensiksi kenttäkiveyksellä, mutta peitettiin sen jälkeen kivituhkalla liikkumisen helpottamiseksi. Kirjastoalueen pihamaalle perustettiin tapulipuisto matalia kasveja varten siten, että näkymä Vanhatieltä meijerialueelle saatiin pysymään avoimena. (Niemelä Maija & Myllymäki Pentti 2012.)

Kuva 12

Kuva 13. Radial System V, entinen pumppulaitos Spreen varrella kuvattuna lokakuussa 2014.

3.2 Berliinin referenssikohteita

Suomessa tehtyjen tutustumiskäyntien lisäksi vierailin Berliinissä eri tehdas- ja teollisuuskohteissa. Yhtenä kohderyhmänä olivat tiilirakenteiset viime vuosisadan alun kauppahallit, joissa näkyi tiilirakentamisen hienouksia taitavine limityksineen ja kaarineen. Avarat ja korkeat sisätilat kätkeyivät sisäänsä erilaisia kojuja ja ravintoloita, joista osa oli pystytetty väliaikaistakäyttöä varten.

Kauppahallikohteiden ehkä suurin anti lopputyötäni ajatellen oli sen havaitseminen, miten eräänlainen kaaoskin voi olla viehättävää. Värien ja materiaalien paljous, kiinteä ja väliaikainen lomittuivat sujuvasti keskenään erilaisten tuoksujen ja äänien kanssa. Showroomia ajatellen yhteys kauppahallien tyyliin löytyi myös siinä, miten rakennuksen kuoret tuovat pysyvyyttä tiuhaan vaihtuville sisäratkaisuille.

IX, Eisenbahnhalle "Markthalle neun"

Berlin-Kreuzberg, Pücklerstraße 34 / Eisenbahnstraße 42/43

Arminiushalle vuodesta 2010 **Zunfthalle**

Berlin-Moabit, Bremer Straße/Bugenhagenstraße/Jonasstraße

Radialsystem V

Yksi mieleenpainuvimmista kohteista Berliinissä oli Radialsystem V, entinen vesilaitoksen pumppuasema Friedrichshainin kaupunginosassa Spreen varrella.

Rakennukseen valmistui 2006 kulttuurikeskus, jonka tarjonta on suunnattu kaikenikäisille. Ohjelmistoon kuuluvat erilaiset konsertit, teatteri- ja tanssiesitykset, luennot ja elokuvaesitykset.

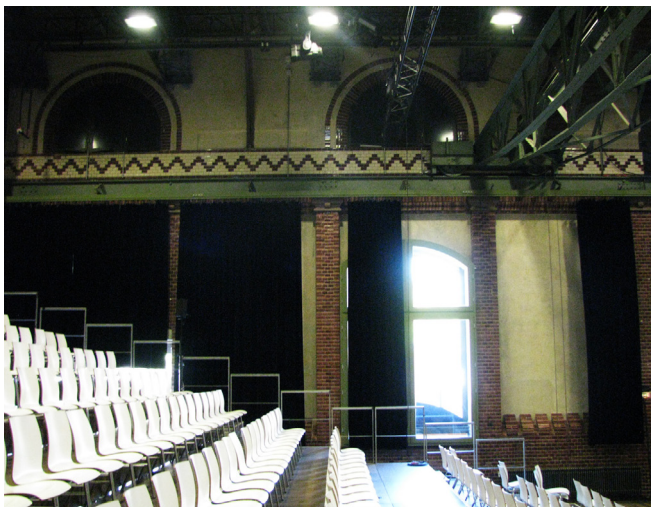
Rakennuksen arkkitehtuurissa on huomioitavaa uuden ja vanhan yhdistäminen. Sodassa tuhoutuneen lännenpuoleiseen osaan arkkitehti Gerhard Spangenberg suunnitteli lasikuoren. Lasinen kuori peittää niin ikään rakennuksen Spreenpuoleista osaa. (Radialsystem V, 2015.)

Uuden yhdistäminen vanhaan mahdollistaa tässä tapauksessa toimintoja, joita pelkän vanhan osan hyödyntäminen ei olisi tarjonnut. Uuteen osaan on toimisto- ja henkilökunnan tilojen lisäksi suunniteltu luentosaleja sekä kahvila.

Sisätilat ovat muunneltavia ja avaria, mikä tuo hyvät puitteet erityyppisten esitysten järjestämiselle. Olin syyskuussa seuraamassa 4 tunnin mittaista puhallinmusiikki-iltaa, jonka esitykset vaihtuivat toimivasti salista toiseen.

Radialsystem V

Salien tilat ovat muunneltavia ja avaria, mikä tuo hyvät puitteet erityyppisten esitysten järjestämiselle. Entisen pumppulaitoksen tiilikoristelu seinillä tuo konserttisaliin juhlavuutta. Tila toimii pitkälle valaistuksen sekä verhorakenteiden ehdoilla muun sisustuksen ollessa niukkaa.

Kuvat 14 ja 15

3.3 Yhteenveto referensseistä

TYRNÄVÄN MYLLYKIRJASTO

Positiivista:

Alueen käyttömuutos on toteutettu huolella ja perusteellisesti - koko alue on huomioitu suunnittelussa ulkoalueet mukaan lukien.

Alueesta on muodostunut kunnan keskeinen toimipaikka - kunnan profiiliin nostaminen. Alue toimii kultturihistoriallisena kohteena.

Rakennukset ovat säilyttäneet pitkälle alkuperäisen ulkoasunsa - korjausrakentamisessa on huomioitu vanhat materiaalit ja tekotavat ja niiden suunnittelussa on onnistuttu.

Muutos vastaa kirjaston ja muun alueen nykyistä käyttötarvetta - tekniset ratkaisut on sovitettu hyvin vanhoihin raameihin.

Negatiivista:

Kirjaston sisätilojen suunnittelusta puuttuu osin yllätyksellisyys. Kokonaisuus on kyllä harmoninen, mutta sisätiloissa olisin mielelläni nähnyt enemmän kontrastia, uuden ja vanhan vastakkainasettelua.

Alueelta puuttuu taide; vaikka parvella on pienimuotoinen galleriatila, se jää varjoon. Ulkopuistossa kaipaisin näkeväni veistoksia.

RADIALSYSTEM V

Positiivista:

Sodassa osin tuhoutunut rakennus on rohkealla tavalla muunnettu toimivaksi kokonaisuudeksi ja rakennus on säilyttänyt historiallisen merkityksensä näkyvällä paikalla Spreen varrella.

Vanhan ja uuden välistä kontrastia ei olla peitetty vaan päinvastoin sitä ollaan korostettu.

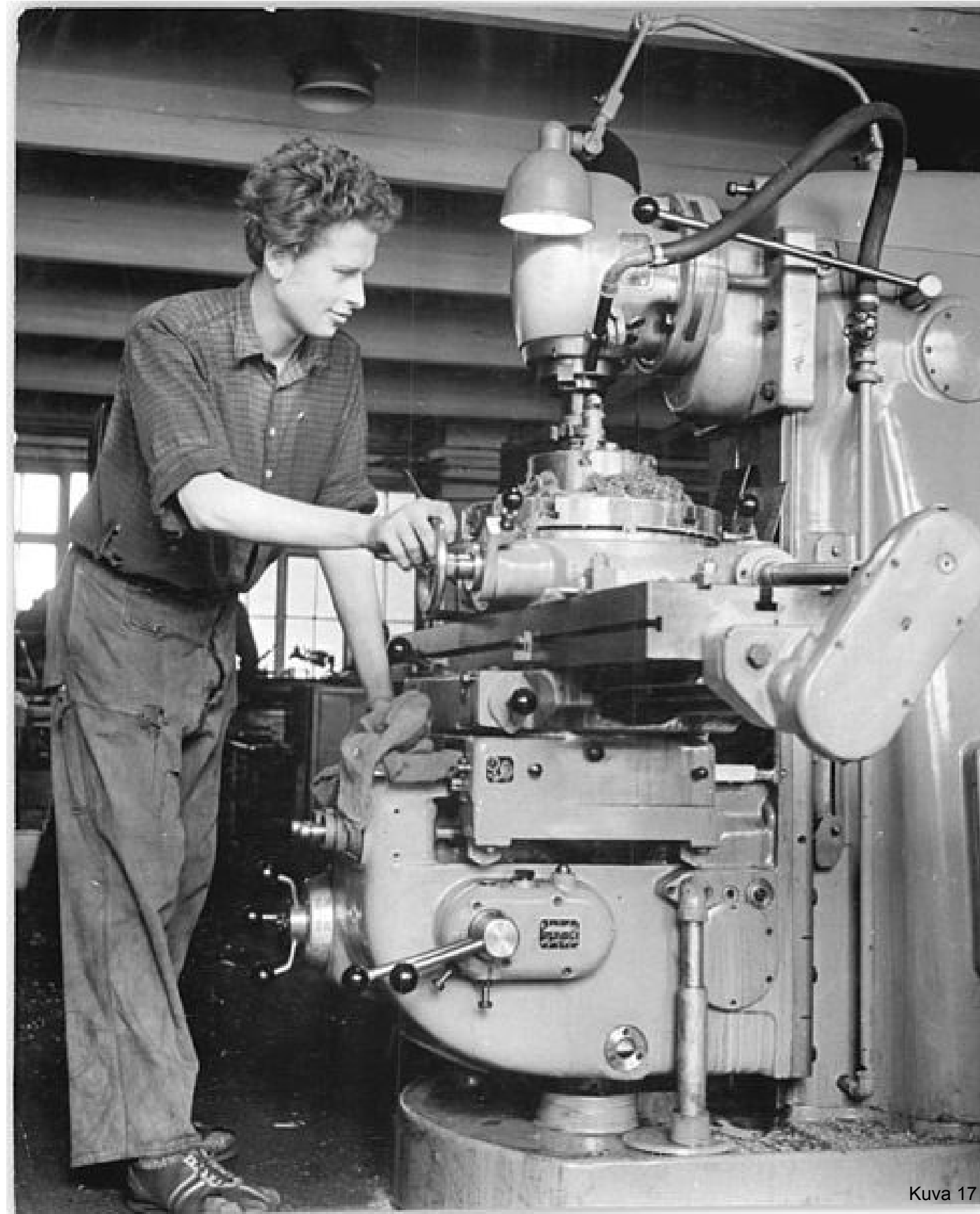
Kerroksellisuus. Rakennuksen tekee mielenkiintoiseksi kahden eri aikauden ja rakentamistavan yhdistäminen. Uusi teräs- ja lasirakentaminen sopii vanhaan tiilirakentamiseen.

Tilojen muuntuvuus. Rakennuksen vanhan sekä uuden osan tiloissa kokonaisuus on paljas, mikä sopii hyvin vaihtuvien tapahtumien järjestämiseen.

Negatiivista:

Eteisaulan kahviotilat ovat betoniarkkitehtuuriltaan ehkä liiankin eleettömät. Tila on myöskin ahdas suurelle kävijämäärälle.

4.0 Nilesin tehdasalueen esittely

Kuva 17

Bundesarchiv, Bild 183-64178-0002
Foto: Hasso-Kölger | 2. April 1958

Ilmakuvat Atalan ja Nilesin alueesta

Atalan alueella on 18 eri aikakausilta peräisin olevaa rakennusta. Alueen läheisyyteen on pienteollisuuden lisäksi keskittynyt liike- ja asuinrakennuksia. Tehdasalueen aikaisimmat rakennukset ovat arvion mukaan 1800-luvun lopulta. Osa alueen rakennuksista tuhoutui 2. maailmansodan aikana. Vuonna 2011 valmistui Atalan uudisrakennus myymälä-, näyttely- ja toimistotiloineen. Alueelle on tehty huonokuntoisten rakennusten purkusuunnitelma sekä suunnitelma uutta varastorakennusta varten.

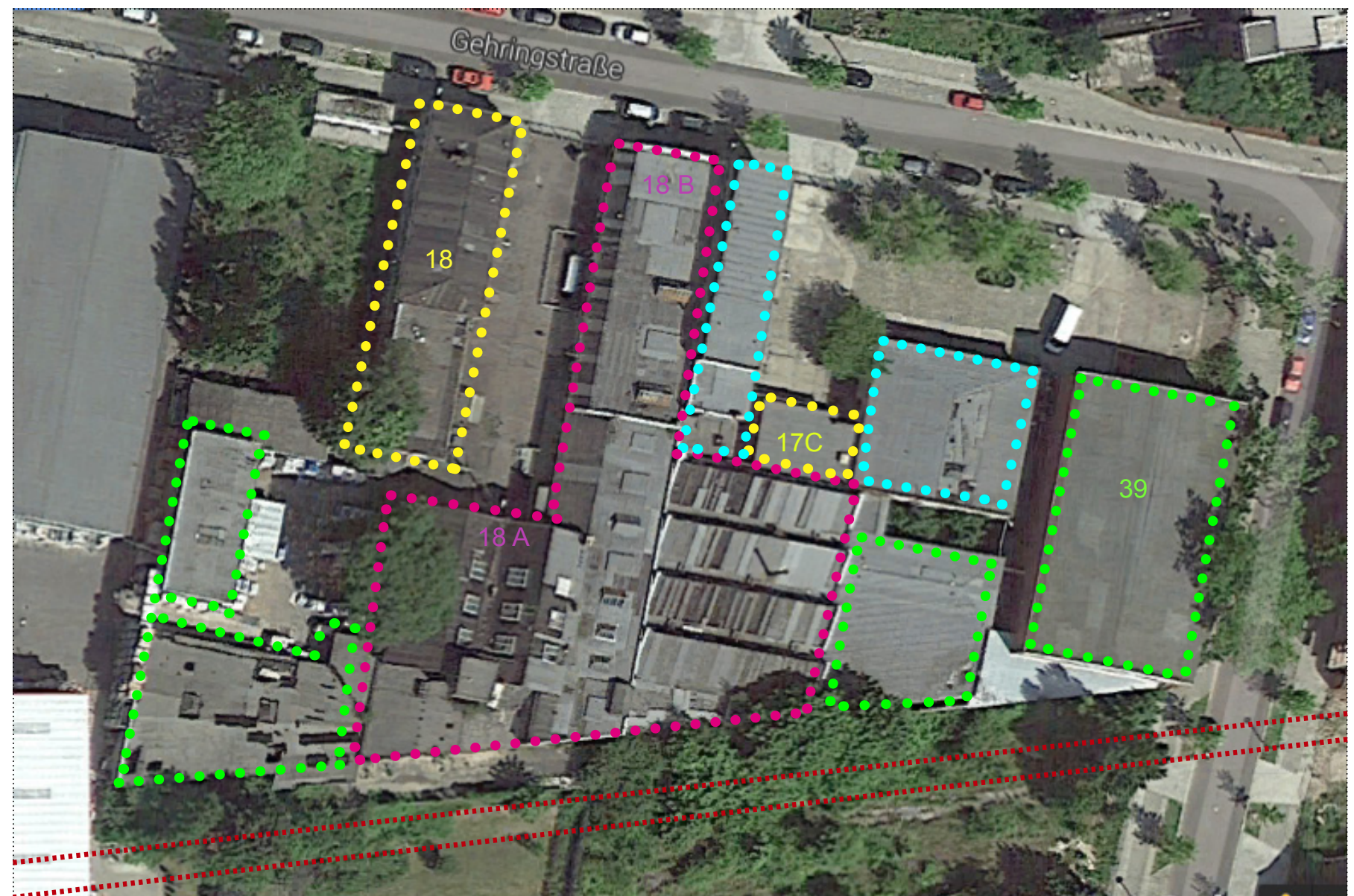
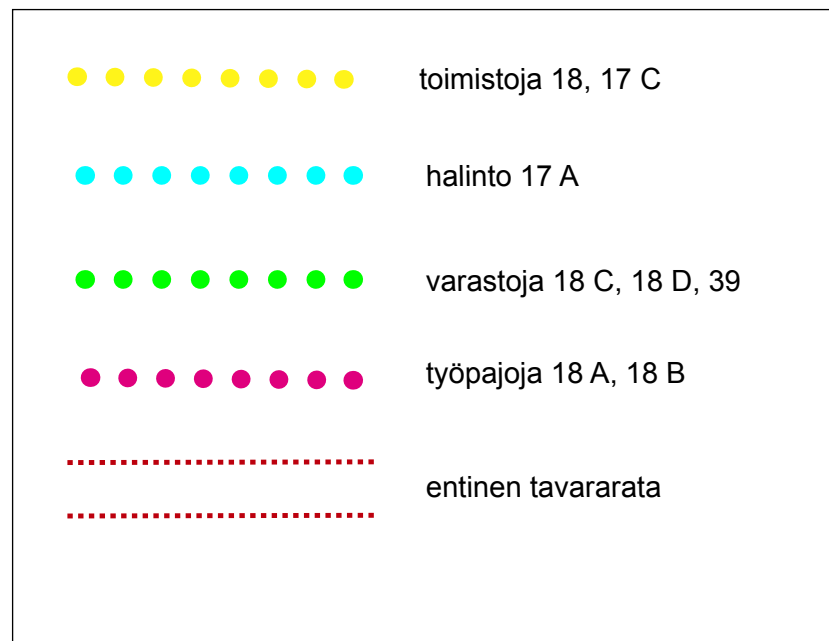

Kuva 18. Atalan sekä entisen Nilesin tehdasalueen kokonaisnäkymä 2014.

Kuva 19. Suunnittelukohde 18 A ympäröitynä Nilesin tehdasalueella.

4.1 Niles Werkzeugmaschinen GmbH

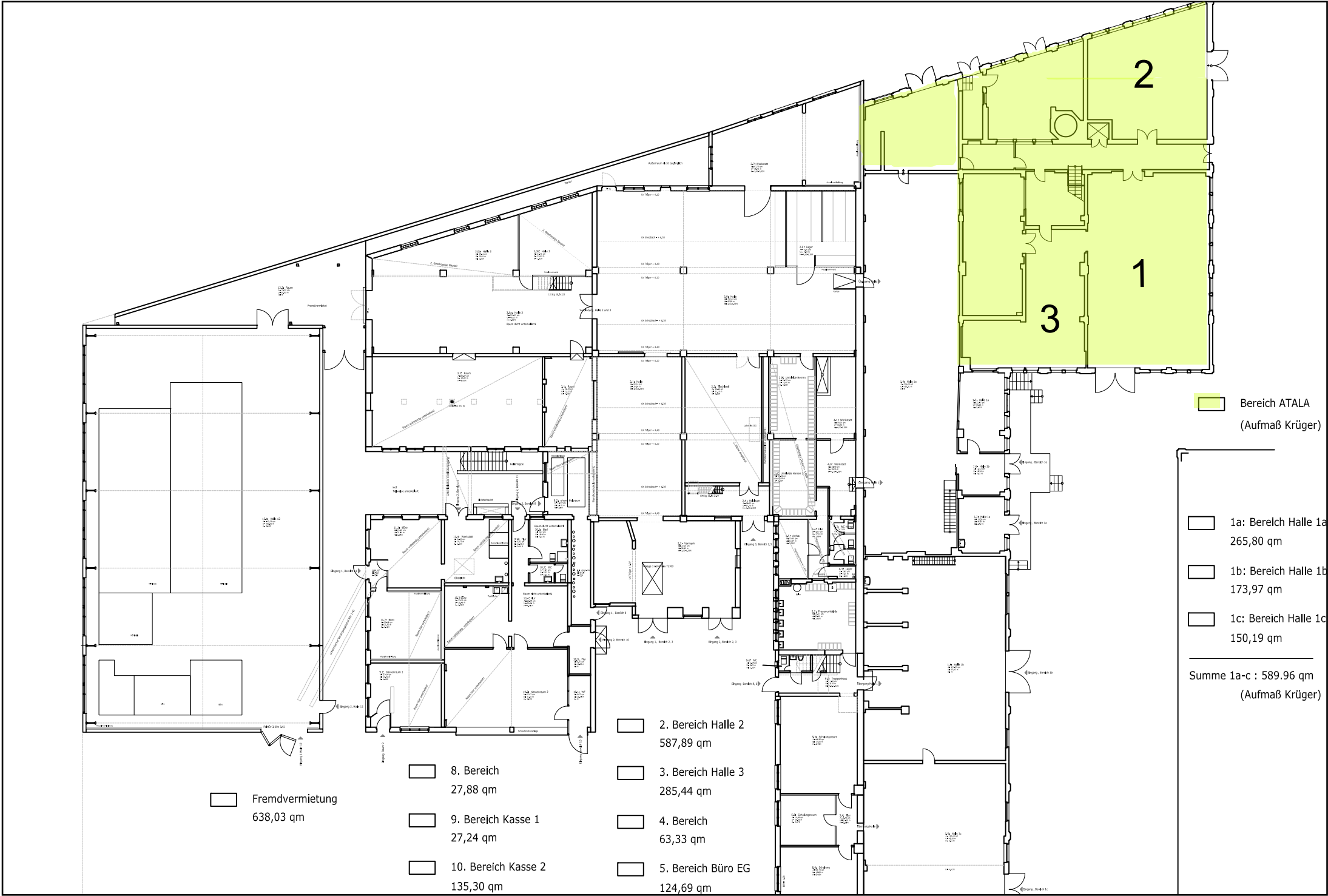

Kuva 20. Rakennusten käyttö toimikaudelta ennen tehtaan sulkemista Weissenseellä vuonna 2000.

- Pitkäaikaisin toimitsija Atalan nykyisellä tontilla oli työkoneita valmistava alkujaan amerikkalainen yhtiö Niles Car & Manufacturing Company. Vuonna 1898 perustettiin Deutsches Niles Werke AG amerikkalaisen firman Niles Tools Work Company, Hamilton (Ohio) lisenssillä.
- Ensimmäiset tuotantotilat sijaitsivat Berliinin Oberschönweidessa vuodesta 1901 alkaen. Tehdas työllisti tuolloin n.1000 työntekijää. Se valmisti pora- höyläys- ja sorvauskoneita, myöhemmin myös paineilmakoneita.
- 1943-1945 kansallissosialistien aikaan Nilesin tehdas Weissenseellä oli tärkeä asevarustelun tuottaja. Sodan loppuessa huomattava osa tehtaan rakennuksista pommitettiin.
- 1945 Niles siirtyi venäläisen miehityksen hallintaan ja oli määrä tuhota kokonaan, mutta säästyi uuden toimintasuunnitelman pohjalta osana DDR:n teollisuutta.

- 1967 Niles tulee osaksi VEB Schleifmaschinen Kombinat Berliiniä. Vuonna 1969 se liitetään osaksi VEB Werkzeugmaschinenkombinat "7. Oktober" Berliiniä, johon kuului neljä hiomakonevalmistajaa DDR:ssä. Weissenseestä tuli yhtiön hallinnollinen keskuspaikka.
- 1989 yhtiöllä oli yhteensä 22.924 työntekijää, joista Weissenseellä 2.943.
- 2000 siirtyi tuotanto Weissenseeltä Berlin-Falkenbergiin. Siellä sijaitsi moderni työkoneiden valmistuspaikka. Nykyään firma tuottaa maailmanlaajuisesti hammasrattailla toimivia hiomakoneita, sisä- ja ulkosinkkausta energiateknologian, laiva- ja lentokonetuotantoon sekä yleiseen konetanttoon.
- 22013 yrityksellä oli 182 työntekijää ja sen liikevaihto oli 45 miljoonaa euroa. (Wikipedia 2014c.)

Atalan käyttöön tuleva rakennus 18 A 1-3 suunniteltavat showroom-tilat

4.2 Rakennus 18 A ulkokuvat

Kuva 21. Atalan uusien toimitilojen eteläpuolelle avartuu puistomainen tila, jossa aikaisemmin on kulkenut teollisuusjunarata. Asemalaituri on yhä olemassa. Siihen on suunniteilla terassialue henkilökunnan keittiön yhteyteen. Terassi toimisi myös erilaisten juhlien viettopaikkana. Alueen puista on tehty oma suojeleusuunnitelmansa.

Kuva 22. Näkymä katolta sisäpihalle suunniteltavan showroomin pääovelle.

Kuva 23. Rakennus 18 A. Näkymä sisäpihalta.

Kuva 24 . Näkymä Atalan varastoalueelta.

4.3 Suunnittelukohteita

Kuva 25
Tilojen saneeraus alkoi ensimmäisenä
rakennuksessa 18 b (piirroksessa virheellisesti
18 a) jonne ensimmäiset vuokralaiset pääsivät
muuttamaan syksyllä 2014. Tila toimi Nilesin
toimikaudella työpajana. Kuvattu marraskuussa
2014.

Kuva 25

Kuva 26.
Rakennuksen 18 A toiseen kerrokseen tullaan
sijoittamaan Atalan suunnitteluosasto "Kreative
Abteilung". Kuvattu elokuussa 2014.

Kuva 26

4.4 Suojelualue

Nilesin teollisuusalue on suojeltu rakennuskokonaisuus.

- suojeltu rakennuskokonaisuus
- suojelualue
- suojeltu rakennus

Määrittely

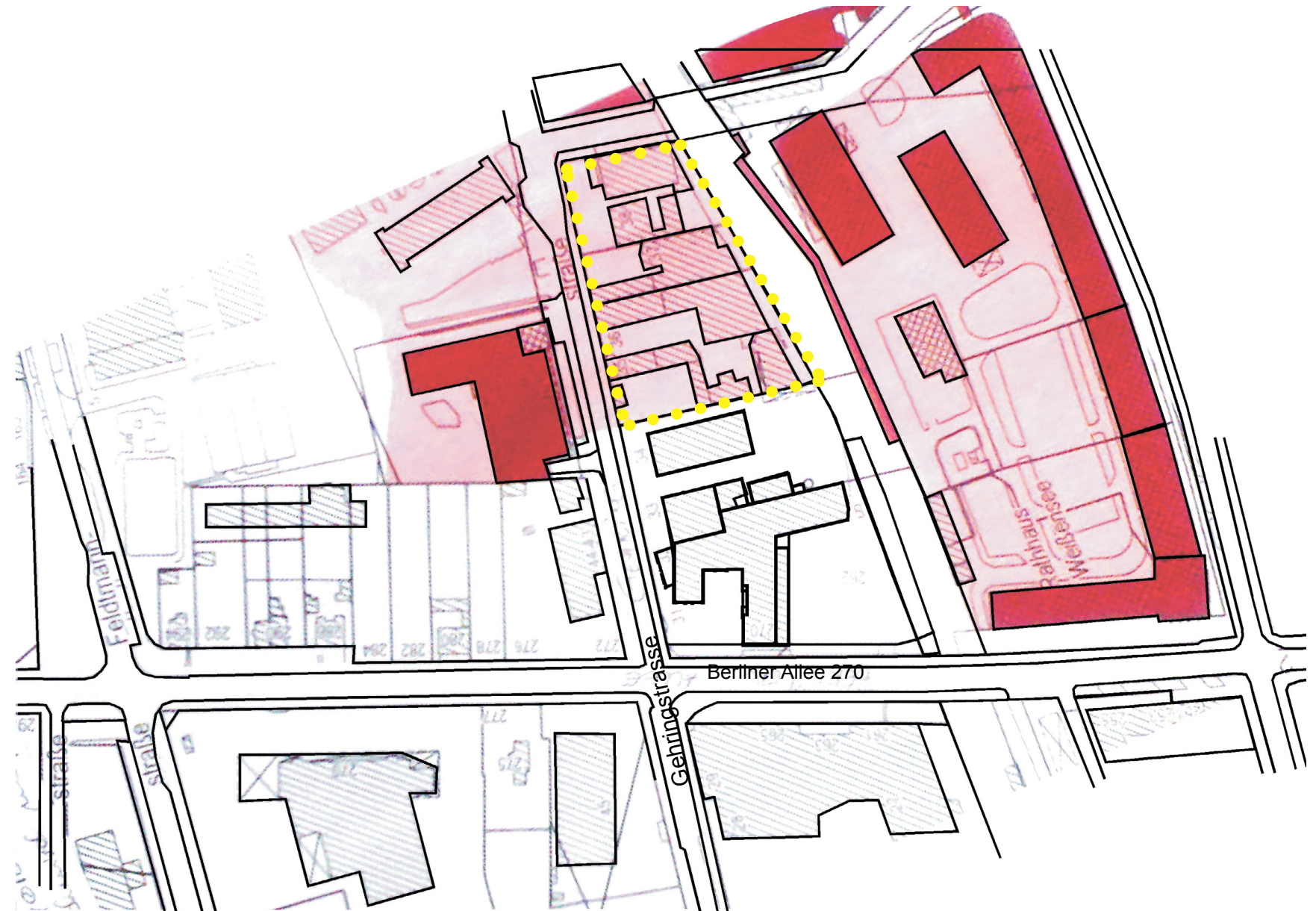
Saksassa suojelualue määritellään kuka-kuinkin samalla tavalla kuin Suomessa. Laajamittaisessa suojelualueessa (*Gesamtanlage*) suojelun ei tarvitse kattaa jokaista yksityiskohtaa. On esimerkkejä, joissa alueen yksikään yksittäin osatekijä ei ole suojeltu, vaan ne vasta yhdessä muodostavat suojeltavan kokonaisuuden. *Gesamtanlage* tarkoittaa kiinteiden rakennusosien ryhmää: rakennuksia, teitä, maisemia, kasveja. (Denkmalschutzbericht 5/2008.)

Laajaa suojelukokonaisuutta koskevat tiukemmat lait kuin yksittäistä suojelukohdetta. Tässä tapauksessa suojelu kohdistuu maisemalliseen arvoihin kuten kaupunkikuvaan ja sen siluettiin pikemmin kuin kohteen materialistisiin arvoihin.

Suojelun tavoitteita

Yleispäteviä muutosmahdollisuuksia yksittäiselle rakennuskohteelle ei voida määrittää. Päätösprosessissa ratkaisevia ovat kohteen kunto sekä arvo yhdessä rakennuttajan omien intressien ja muutostarpeiden kanssa. Rakennusta tulisi hyödyntää sen alkuperäisestä käyttötarkoituksesta käsin. Jos tämä ei ole mahdollista, tulisi rakennuksen ominaispiirteet ja ulkomuoto pyrkiä säilyttämään mahdollisimman pitkälle. (Denkmalschutzbericht 5/2008.)

Olennaisia rakenteellisia muutoksia tehtäessä tulisi niihin olla pakottava tarve. Uudelleenkäytöstä huolimatta tulisi aikakaudelle tyypillisiä yksityiskohtia tai rakenteita säilyttää mahdollisimman pitkälle näyttönä käsityötaidosta. Suojelutavoitteissa esitetään ne ominaisuudet, joiden perusteella alue on esitetty säilytettäväksi. Niissä määritellään säilytettävät ulko- ja sisätilat sekä kiinteä sisustus. (Denkmalschutzbericht 5/2008.)

Kuva 27

4.5 Alueen purkusuunnitelma

Alueen purkusuunnitelma

Uusi varastorakennus

Purkusuunnitelmaan kuuluu vuosina 1915-1955 rakennettujen kolmen varastohallin sekä yhden toimistorakennuksen purkaminen. Osin romahtamisvaarassa olevien rakennusten kunnostamista ei pidetty taloudellisesti eikä rakennusteknisesti kannattavana. 2010 Pankowin Rakennustarkastusviraston paikalla tehdyn suojeluarvion mukaan saaneerauksiin ei ryhdytä eikä sen katsottu suu- rilta osin olevan enää mahdollista.

”Rakennusten kantavat rakenteet koostuvat osin lahonneista puupalkeista sekä rapistu- neista muurauksista, jotka ovat vuosia olleet sortumisvaarassa. Rakennukset on raken- nettu omille perustuksilleen ja ne kantavat itsensä, eivätkä ole yhteydessä muihin ra- kennuksiin. Viereisiä rakennuksia ei tarvitse purkaa” (Abrissantrag Bezirks Pankow 2010).

Mielestäni sisäpihalla sijaitsevan entisen hallinto- ja toimistorakennuksen 18 purka- minen muuttaisi olennaisesti kohteen histo- riallista ilmettä. Uuden varastorakennuksen sijoittaminen rikkoisi sisäpihan yhtenäisen ilmeen. Mielestäni olisi hyvä selvittää, voitai- siinko vanhasta rakennuksesta jättää jäljelle osa sen fasadia niin, että pihan historiallista ilmettä voitaisiin säilyttää.

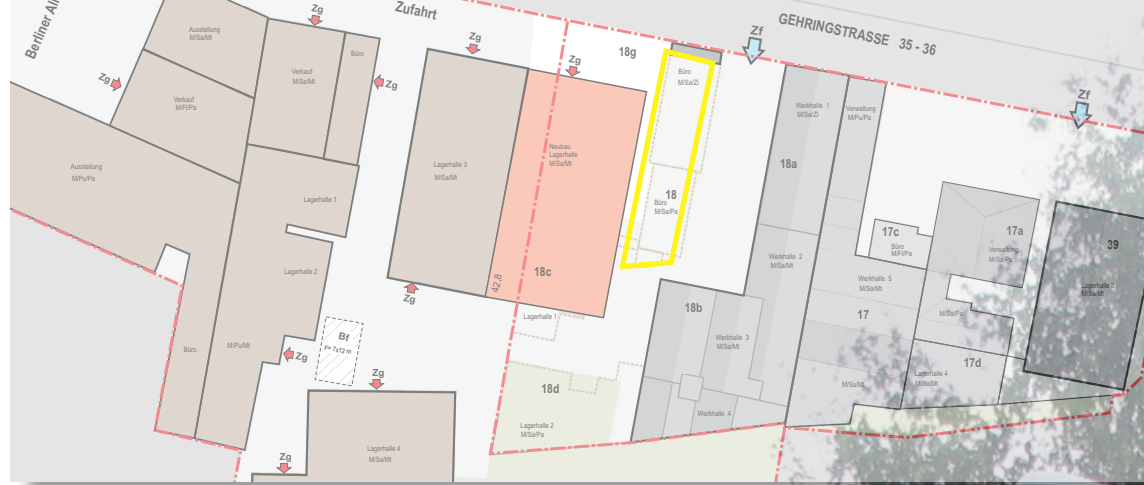

Kuva 28

Kuva 29

Kuva 30
Purkusuunnitelmaan kuuluva sisäpihalla sijaitseva entinen
hallinto-
ja toimistorakennus 18.

4.6 Alueellinen kehittämissuunnitelma Weissenseellä

Teollisuusalueita on perinteisesti ottaen pidetty ympäristön ja maiseman saastuttajina ja pilaajina. Ne ovat muistuttaneet myös menneisyydestä, jolloin työolot ja -ajat eivät vastanneet nykyisiä vaatimuksia. 1960-luvulla alkaneen rakennemuutoksen jälkeen kohti informaatio-yhteiskuntaa teollisuusrakennuksia ja -alueita on purettu. Jäljelle jääneille ja säilytetyille tehdasrakennuksille on pyritty löytämään uusia käyttötarkoituksia. Teollisuusalueiden säilyttämisen pioneerivaltioita ovat olleet Iso-Britannia, Saksa, Yhdysvallat sekä Skandinavian valtiot. Tämän on osaksi katsottu johtuvan siitä, että kyseisissä maissa teollistuminen vaikutti keskeisesti alueelliseen vaurastumiseen. (Anna Vilhula 2003, 9.)

Vuonna 1975 perustettiin kansainvälinen teollisuusperinnön tutkimus- ja suojelujärjestö The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH) (Härö & Koskinen 1999,152). TICCIH:n Suomen osasto Teollisuusperinteen Seura r.y. (2003) määrittelee teollisuusperinnöksi kaikki teollisen tuotannon ja työn piiriin liittyvät ilmiöt ja rakenteet eli esimerkiksi teollisuusympäristöt ja tehdasrakennukset (Anna Vilhula 203, 9).

Osa teollisuusperintökohteita säilytetään museaalista käyttöä varten. Nilesin tehdasalueella tähän ei olla ryhtymässä, vaan alue saneerataan uutta käyttötarkoitusta varten toimitiloiksi.

Berliinin senaatti julkaisi vuonna 2004 kehittämissuunnitelman (*Entwicklungskonzept für den Produktionsgeprägten Bereich*) kaupungin elinkeinoelämän tukemiseksi. Atalan tontti Gehringstrasse 33-36:ssa kuuluu kehityssuunnitelman Berliinin koillisen alueeseen Pankow-Lichtenberg ja siellä sijaitsevaan kohdealueeseen 34. Berliner Alleen kehitysalueen pinta-ala on 82 hehtaaria. Alueen talouselämän painopisteet ovat bioteknologiassa, rakennusalaassa sekä ympäristötekniologiassa.

Kehittämissuunnitelman tavoitteena on säilyttää pienteollisuus olennaisena osana Berliinin talouselämää sekä luoda yhteyksiä eri teollisuusalojen välille.

Berliinin senaatti muotoili jo vuonna 1992 konseptin teollisuusalueiden säilyttämiseksi. Tämän jälkeen 21 entistä teollisuusaluetta (3300 hehtaaria) turvattiin pienteollisuuden käyttöön. Kehityssuunnitelmaan kuuluu uuden yritystoiminnan tukeminen sekä olemassa olevien toimitilojen laajentaminen. (Stadtentwicklungsplan Industrie und Gewerbe, 2011.)

Atelierhof Weissensee Kunst-Medien Handwerk GmbH

Atalan viereiselle tontille Liebermansstrasse 75/85 ollaan suojeltuun teollisuuskiinteistöön saneeraamassa toimitiloja, jotka sopivat muunneltavuutensa vuoksi esimerkiksi ateljee-, työpaja- ja näyttelytiloiksi. (Atelierhof Weissensee Kunst-Medien-Handwerk GmbH 2014.)

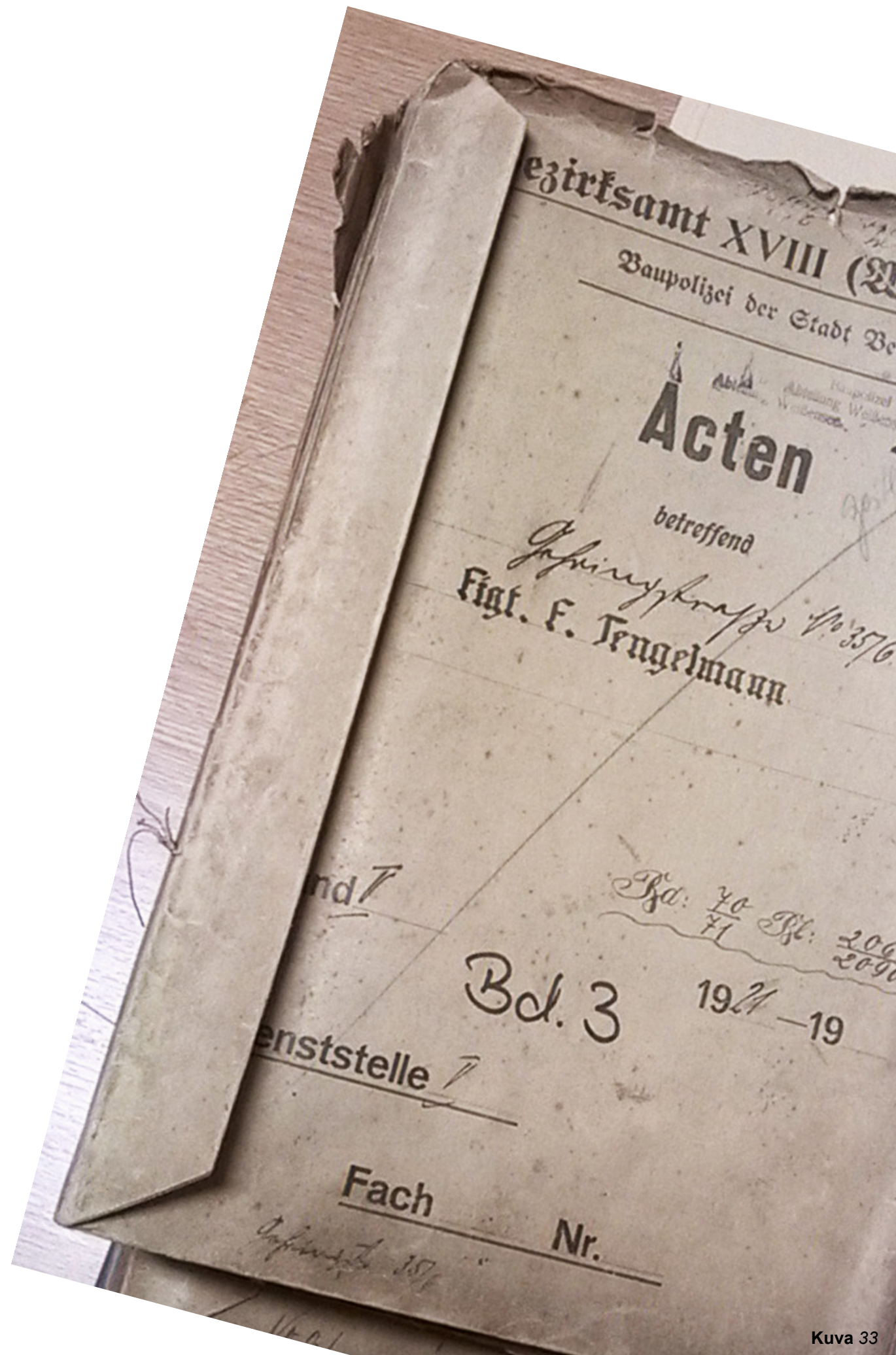

Kuva 31. Atelierhof Weissensee Kunst-Medien Handwerk GmbH Liebermannstrasse 75/85. Syksyllä 2014.

Kuva 32. Atelierhof Weissensee

5.0 Kolmen talon tarina

gen der überschüssigen Tropfen, ein grosser Napf mit Wasser, ein Schwamm und ein weicher Pinsel.-

Jede Arbeiterin ist zur peinlichsten Sauberkeit verpflichtet und wird vor Beginn der Arbeit entsprechend unterrichtet.-

In gleicher Weise geht auch die Herstellung der neuen Knallkörper vor sich, hier beträgt der Zündsatz nur 1 Gramm.-

Nachdem die einzelnen Kartons zu Paketen von je 10 Kartons vereinigt sind, ist die Ware versandbereit und, wie aus dem beigefügten Gutachten des Herrn Prof. Dr. Lenz vom Kgl. Militärversuchsanstalt Berlin hervorgeht, absolut explosions- und feuersicher.-

Die tägliche Herstellung beider Artikel ist auf bis 250 000 Stück angenommen.-

B e s c h r e i b u n g

der zur Herstellung der Knallkorken dienenden Räume.-

Als Füllraum dient der in der Zeichnung als südwestlich bezeichnete Raum, das Flächenmass ist 30 qm bei 3.00 m Höhe. Hierin werden 3-4 Arbeiterinnen beschäftigt.-

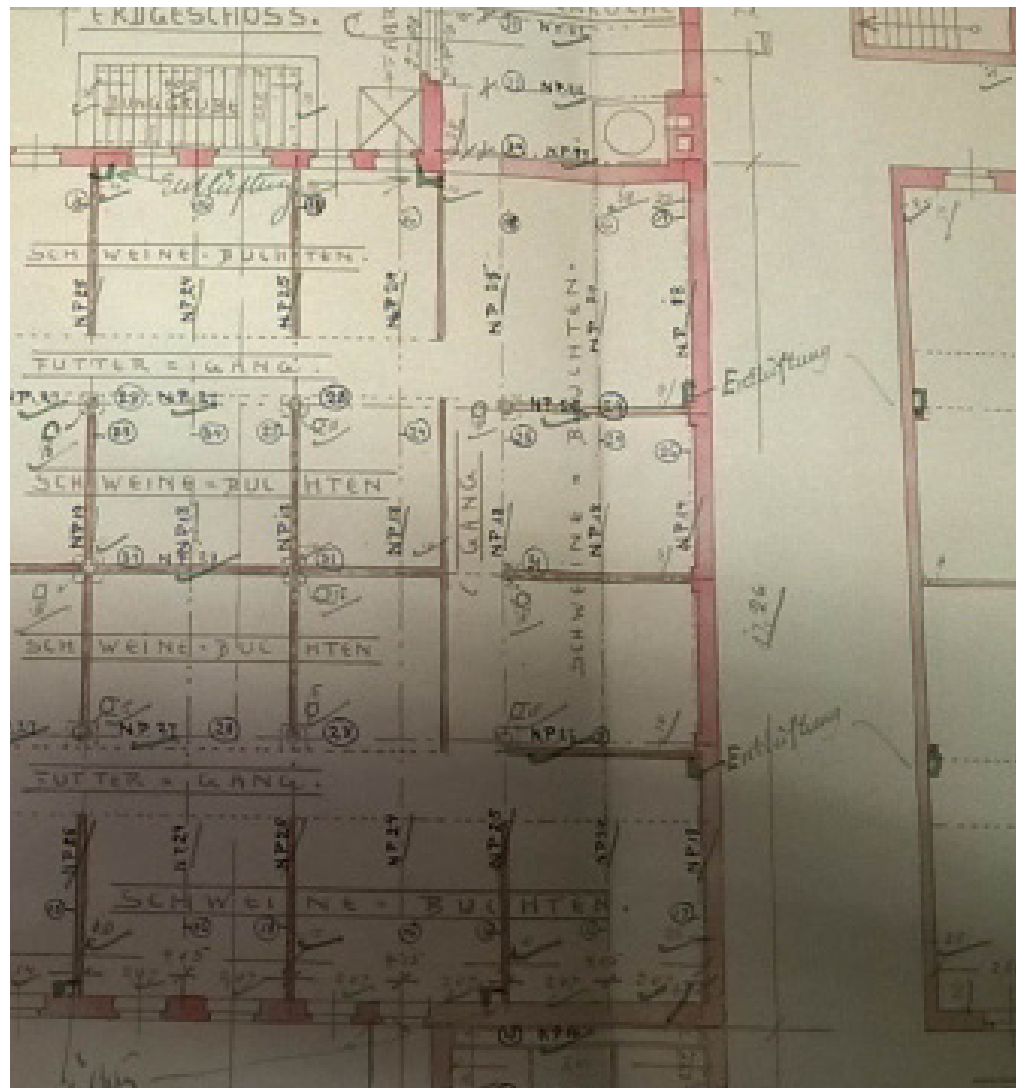
Als Packraum dient der südwestliche Teil des Raumes, der zur Verpackung dienenden

Lage-Plan

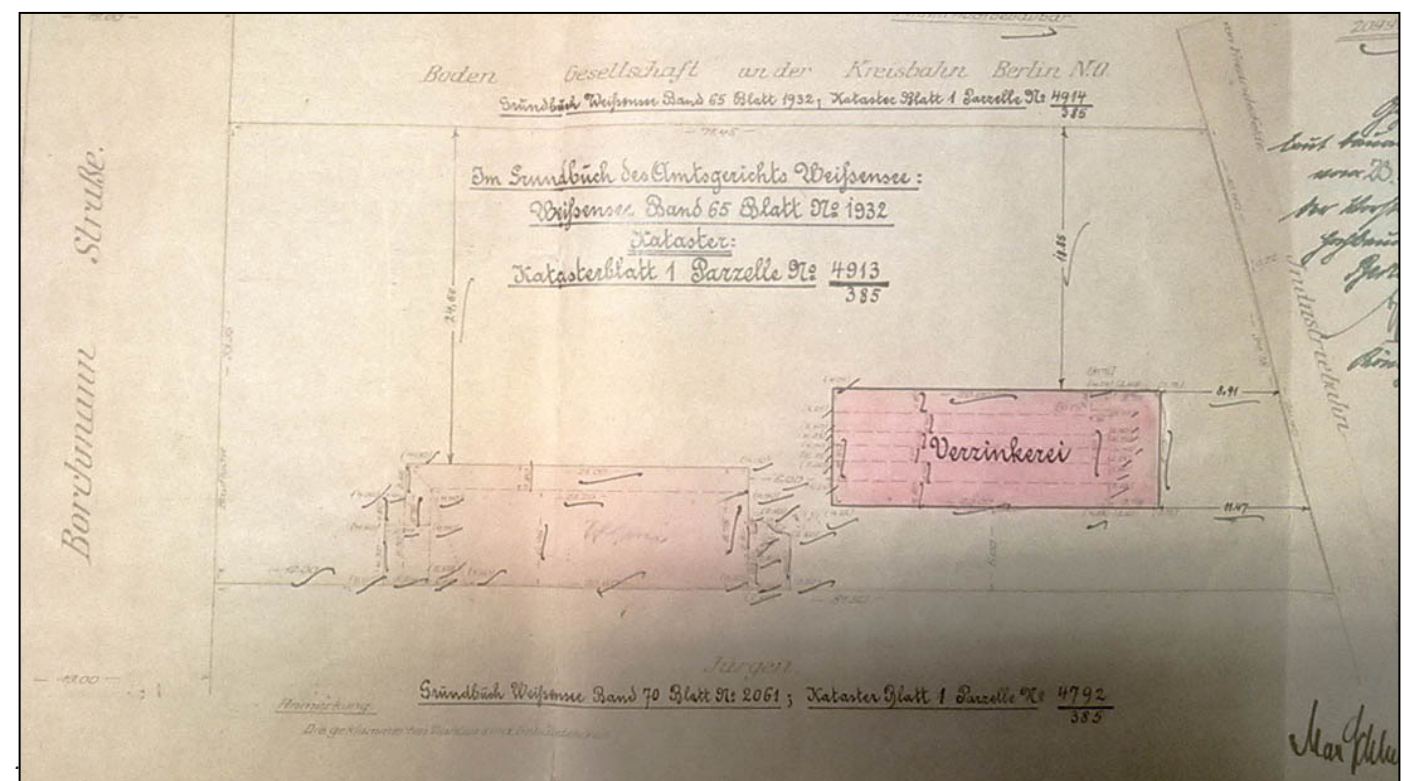
Kolmen talon tarina

Harjoitteluni aikana Atalalla kiinnostuin tonttia koskevasta historiasta, josta Atalan puolesta ei aiemmin ole tehty selvitystä. Pankowin rakennusarkistosta (*Das Bauaktenarchiv des Stadtentwicklungsamtes im Bezirksamt Pankow*) löydettyistä rakennuspiirustuksista olen koonnut tähän esimerkkejä, jotka havainnollistavat suunnittelukohteeni vaiherikasta historiaa.

Olen koonnut kolmesta kohteesta sijainneesta tehtaasta esimerkkejä vanhoista pohjapiirroksista ja avannut niiden merkitystä myös piirrosten yhteydessä olleitten tekstikuvauksien avulla. Tehtaat toimivat ennen edellä kuvatun Nilesin tehtaan toimikautta. Dokumenteista käy ilmi, miten Berliinin laitamilla sijainnut maatalouteen painottunut alue teollistui ja kaupungistui. Teollisuusrata Tegel-Friedrichsfelden kulkureitti tontin halki edesauttoi alueen teollistumista ja muotoutti koko alueen arkkitehtuuria nykyiseen asuunsa. Historiaa silmäilemällä on mahdollista todeta, että alueen muutostila jatkaa yhä kulkuaan. Eri teollisuusyhtiöt ovat toimineet alueella rakennusten tiloissa, ja laajennuksia ja purkuja on toteutettu silloisten ja nykyisten vaatimusten mukaisesti.

Kuva 34. Ensimmäiset Pankowin Rakennusviraston arkistosta löytyneet piirustukset osoittavat, että tontilla ennen teollistumista sijaitsi sikalarakennuksia "Schweinebuchten". Piirustus vuodelta 1911.

Kuva 35. Vuonna 1912 paikalle on ilmoitettu tulevan sinkkitehdas Kunzendorf u.Co. Tällöin alueelle rakennettiin uudisrakennuksia ja kohteen teollistuminen sai alkunsa.

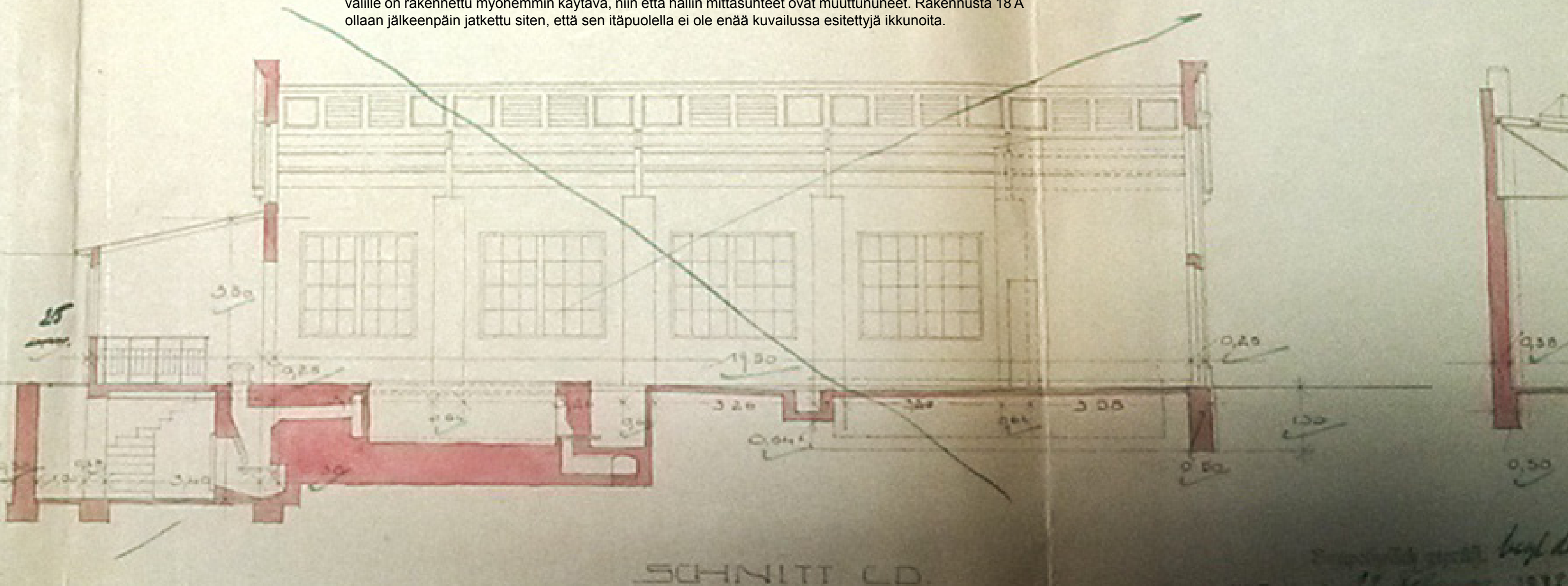
ZENDORF, CO. BERLIN

IN
NSSE BOCHUMSTR.

M. 1. 100.

5.1 Sinkittämö Kunzendorf & Co

Rakennuspiirustusten mukana olevissa kansioissa oli tarkkoja kirjoituksia siitä, millainen tehdasalue tuohon aikaan oli ja millaisia vaatimuksia sen suunnitteluun asetettiin. Kuvaukset käsittelivät ulkoisesti itse rakennuksia ja niiden yksityiskohtia sisätiloissa, kuin myös säädöksiä, joita työntekijöitä varten suunnittelussa tuli huomioida. Tehdastilojen mittasuhteet ovat muuttuneet huomattavasti nykypäivään tultaessa. "Feuerraumin" kellariin ei johda enää portaita, eikä sinne ole enää pääsyä. Myöskin "Feuerraumin" ja "Verzinkerein" välille on rakennettu myöhemmin käytävä, niin että hallin mittasuhteet ovat muuttuneet. Rakennusta 18 A ollaan jälkeensä jatkettu siten, että sen itäpuolella ei ole enää kuvailussa esitettyjä ikkunoita.

Kuva 36. Kuva havainnollistaa sinkkikattilan sijainneen maan alla sekä kellariissa sijainneen tulinhuoneen ja sinne johtavat portaad, jotka on poistettu käytöstä.

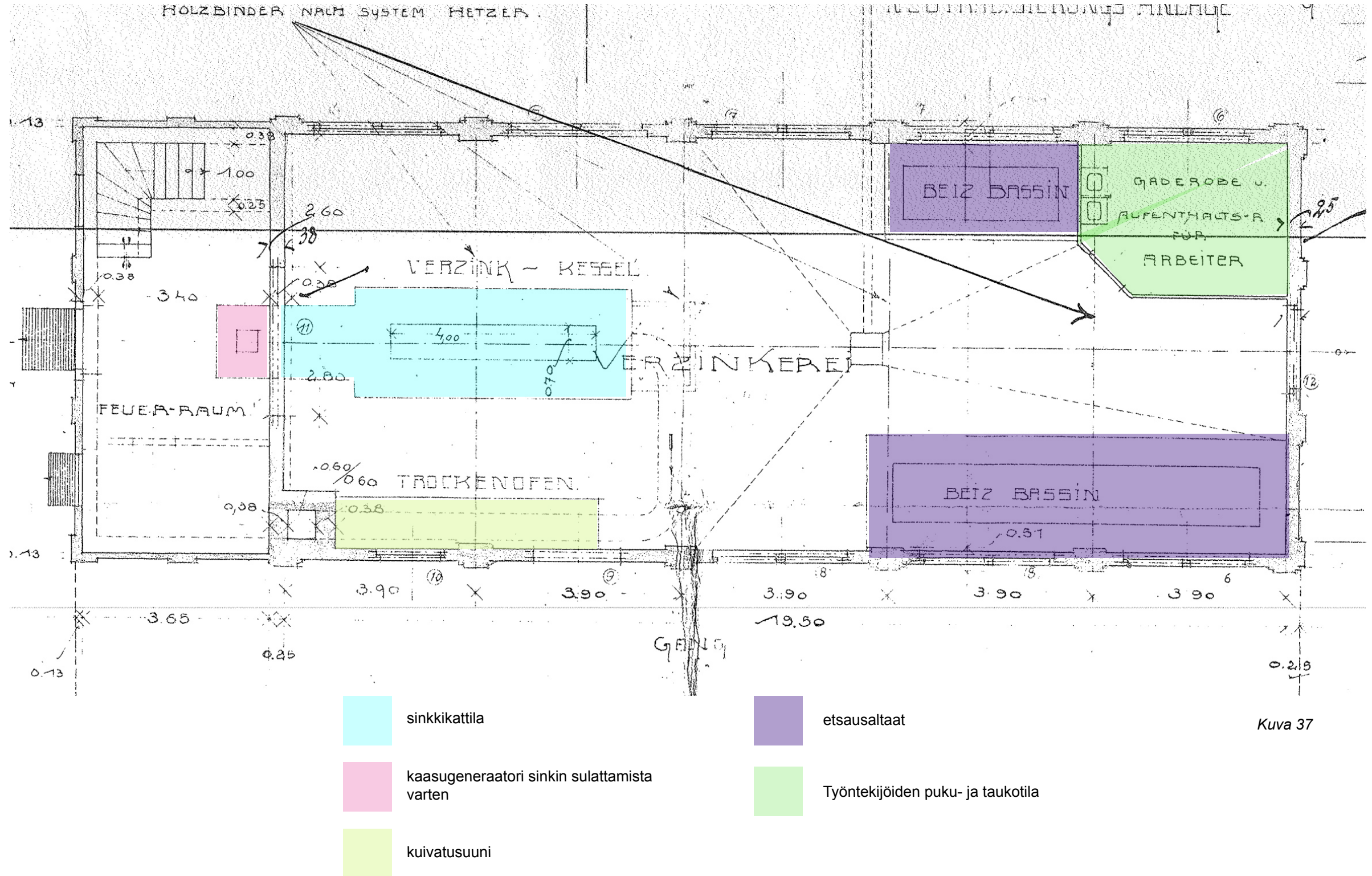
Suunnittelukohteen Verzinkerei (sinkittämö) kuvaus vuodelta 1912

(Acten betreffend Gehringstrasse 35/6. 1912)

Rakennuksen pohjoispuolella oleva pääsisäänkäynti sinkkihalliin on 2,5 m korkea ja 2,5 m leveä ovien auetessa ulospäin. Samankokoinen ovi sijaitsee rakennuksen itäpuolella, kun taas Feuerraumin ja Verzinkelein välillä on suuri kaksoistyöntöovi. Tilaa valaisee länsipuolella 4 suurta pari-ikkunaa ja itäpuolella 3 suurta ja yksi pieni ikkuna. Tämän lisäksi sekä pohjois- että eteläpuoleisilla yläseinustoilla on kummallakin 3 ikkunaa.

Sinkitystä varten huoneessa on 33 mm:n paksuisesta teräksestä valmistettu 4-5 metrin pituinen kattila, joka on 0,7 metriä leveä ja upotettu maahan 1,25 m syvyyteen niinetä sen yläreuna on 0,12 m lattiatason yläpuolella.

Sinkin kuumentamiseen ja sulattaminen tapahtuu kaasugeneraattorilla, joka sijaitsee rakennuksen eteläpuoleisessa tulihuoneessa. Tulipesä sijaitsee kellarikerroksessa ja on 3,40 m leveä ja 2,40 m korkea, samoin kuin sen yläpuolella oleva tila, joka on korkeudeltaan 3,4 m. Yläkerroksesta, josta palomateriaalin syöttö kellarikerrokseen tapahtuu, johtaa 1,0 m levyiset portaat alakertaan.

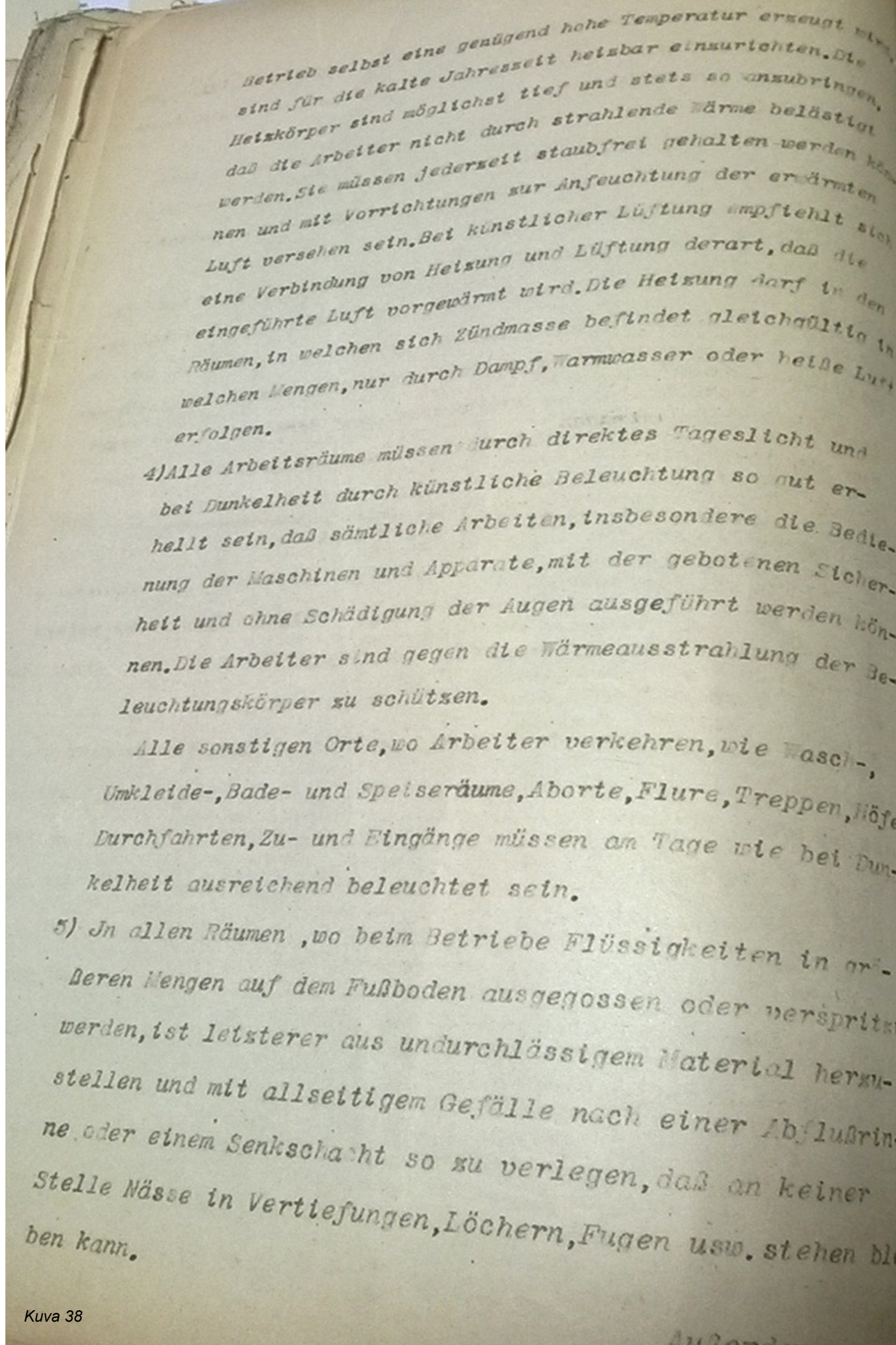
Kuva 37

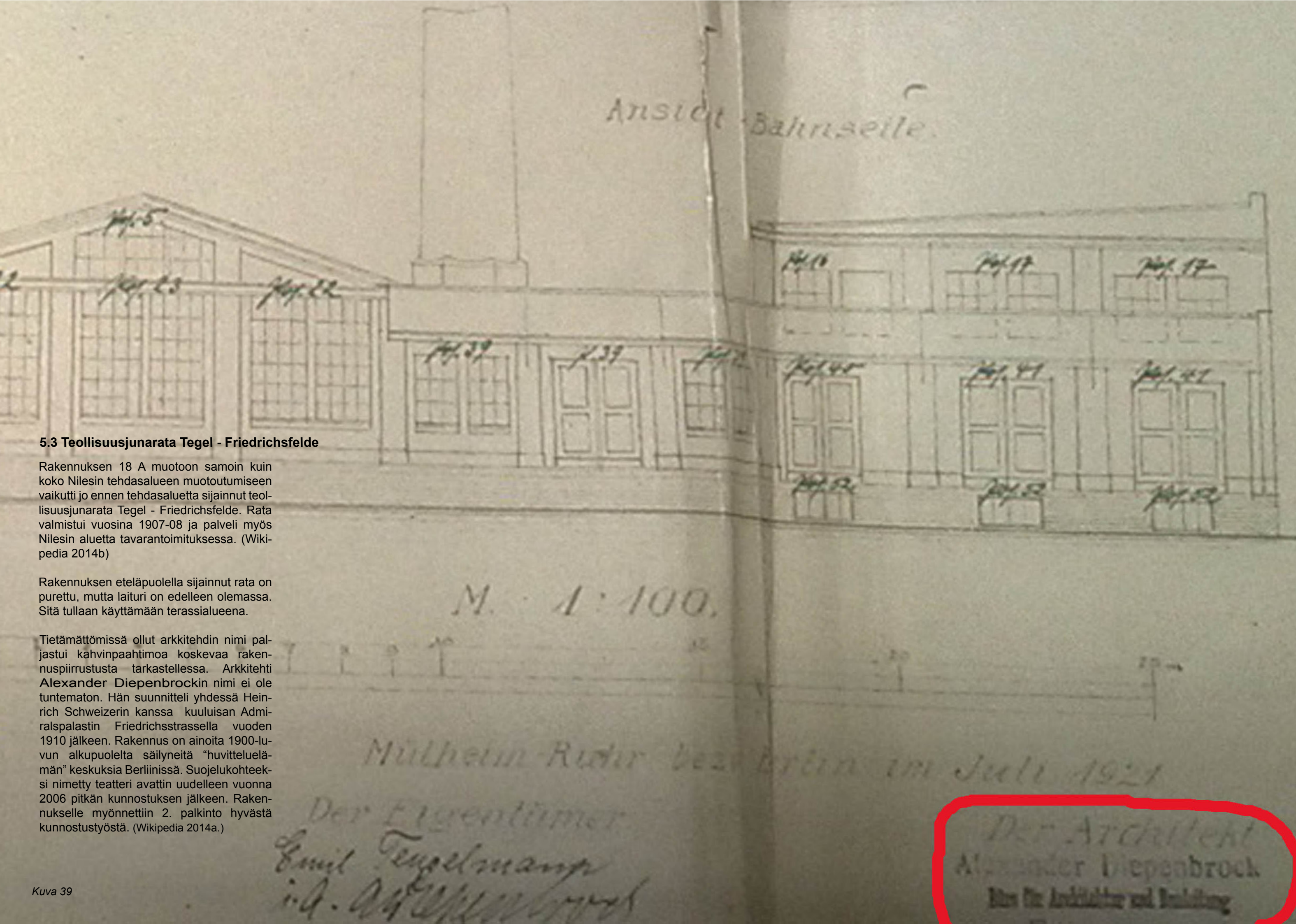
5.2 Nallitehdas Gustav Wolff & Co

(Acten betreffend Gehringstrasse 33/6. 1920)

Gehringstrasse 36:ssa sijaitsi Gustaf Wolff & Co:n yritys, joka valmisti "Knallkorkeja". Kyseessä oli jonkinlaisia paukkupanoksia, "jotka ladattiin aseisiin ja joiden paukkeella pyöräilijät tai autoilijat pelottelivat koiria tai käyttivät niitä muutoin lume-aseena". Tehtaan työolosuhteita koskevia säädöksiä on kirjattu esiin useita vuodelta 1920.

1. Työtilojen riittävästä tuuletuksesta on kannettava hyvää huolta. Tuuletus ei silti saa johtaa työntekijöitä alttiiksi vedolle.
2. Hään, pölyn sekä kaasujen joutuminen työtiloihin on estettävä, jota varten on mekaaninen tuuletusjärjestelmä. Pakokaasuista on huolehdittava siten, etteivät ne joudu takaisin työtiloihin eivätkä haittaa naapurustoa.
3. Tilat, jotka eivät tuota itse lämpöä, on pidettävä lämmitettyinä kylminä vuodenaikoina. Lämpöpatterit on sijoitettava mahdollisimman syvälle siten, ettei niiden hehku vahingoita työntekijöitä. Koneellisessa ilmastoinnissa yhdistyvät lämmitys ja tuuletus siten, että sisään-tuleva ilma lämmitetään.
4. Kaikki työtilat tulee valaista joko päivänvalolla tai keinotekoisesti siten, että turvallisuus ja näkökyky etenkin koneellisessa työssä taataan. Työntekijät tulee suojata lämpösäteilyltä. Tämän lisäksi kaikki muut tilat, joita työntekijät käyttävät: pesu-, pukeutumis-, kylpy- ja ruokatilat sekä käymälät, käytävät, rappuset, pihat ja portit, sisään- ja uloskäynnit, tulee valaista päivin ja iltaisin riittävän hyvin.
5. Jokaisessa tilassa, jossa syntyy nestemäistä materiaalia on huolehdittava nesteen poispääsystä läpäisemättömän poistoputken tai -kourun avulla niin, ettei kosteus voi jäädä koloihin, rakosiin yms. Muussa tapauksessa märät lattiatilat, joissa työntekijä pitkiä aikoja työskentelee on peitettävä lattiaritilöillä.
6. Hyvää ja raikasta juomavettä on oltava tarjolla jokaisessa kerroksessa sopivalla paikalla riittävässä määrin jokaisena aikana. Vesijohtoverkosto on suositeltava.
7. Työtilojen välittömässä läheisyydessä on sijaittava kummallekin sukupuolelle erilliset, hyvin valaistut ja talvisin lämmitetyt pesu- ja pukeutumistilat. Niiden tulee olla riittävän suuret sekä varustettu siten, että vaatteet, arvoesineet, tekohampaat yms. ovat pölyltä suojattuina, lukollisissa kaapeissa ja hyvässä järjestyksessä. Vähintään viidesosan työntekijöistä on pystyttävä käyttämään tiloja samanaikaisesti. Viittä työntekijää varten on oltava vähintään yksi pesuallas, josta virtaa puhdasta vettä riittävässä määrin ja josta likavesi suoraan poistuu.
8. Jokaista työntekijää varten, joka lounaan aikaan ei poistu alueelta, on taattava hyvin valaistu, sukupuolten mukaan rajattu sekä kylminä vuodenaikoina lämmitetty ruokailutila. Tilassa on oltava riittävä määrä pöytiä ja istumapaikkoja sekä lämmittimiä ruoan valmistamiseen. Hyvin lämmitettyjä ja sisustettuja pukuhuoneita voidaan käyttää tähän tarkoitukseen."

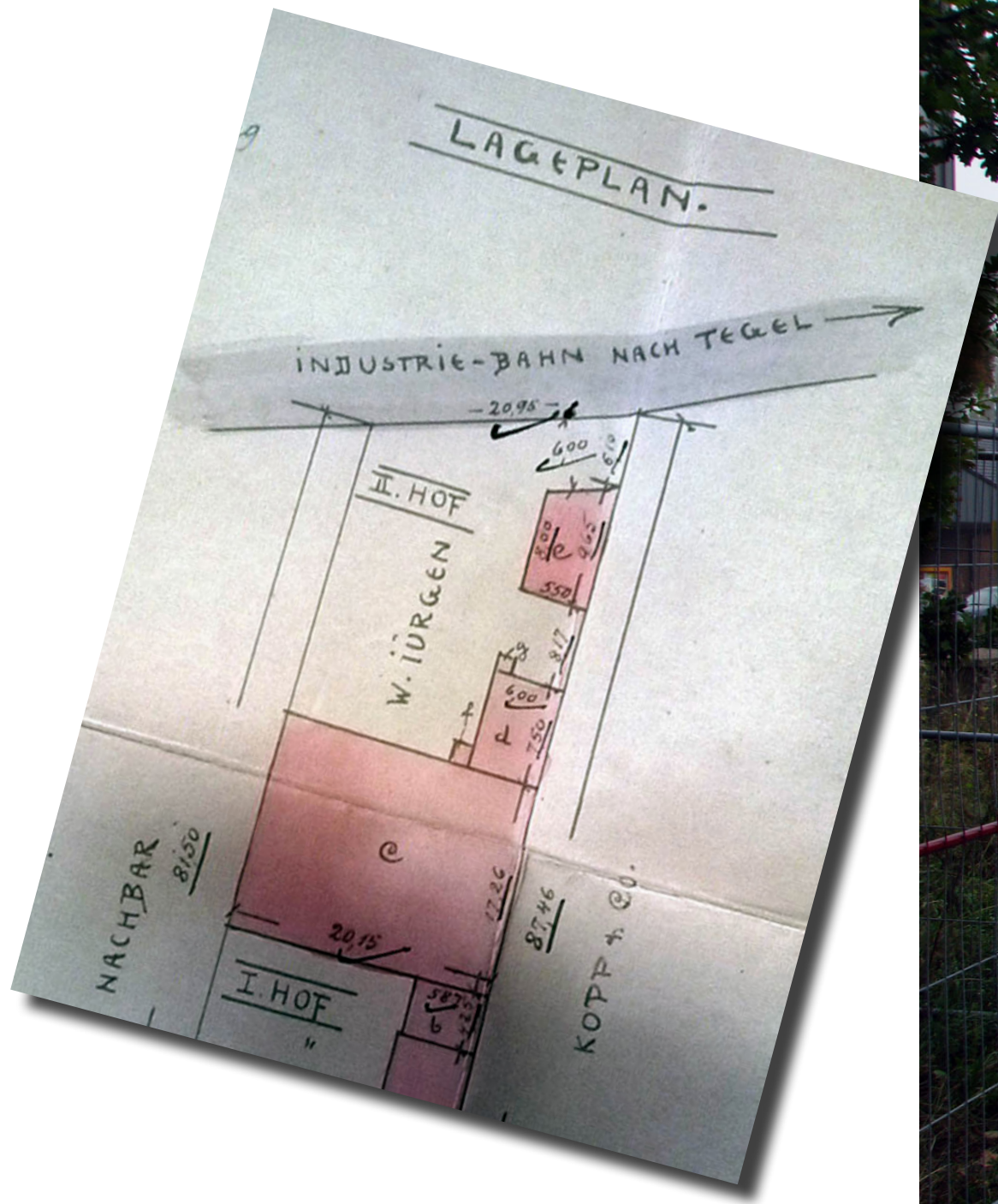

5.3 Teollisuusjunarata Tegel - Friedrichsfelde

Rakennuksen 18 A muotoon samoin kuin koko Nilesin tehdasalueen muotoutumiseen vaikutti jo ennen tehdasaluetta sijainnut teollisuusjunarata Tegel - Friedrichsfelde. Rata valmistui vuosina 1907-08 ja palveli myös Nilesin aluetta tavarantoimituksessa. (Wikipedia 2014b)

Rakennuksen eteläpuolella sijainnut rata on purettu, mutta laiturit on edelleen olemassa. Sitä tullaan käyttämään terassialueena.

Tietämättömissä ollut arkkitehdin nimi paljastui kahvinpaahtimoa koskevaa rakennuspiirrustusta tarkastellessa. Arkkitehti Alexander Diepenbrockin nimi ei ole tuntematon. Hän suunnitteli yhdessä Heinrich Schweizerin kanssa kuuluisan Admiralspalastin Friedrichsstrassella vuoden 1910 jälkeen. Rakennus on ainoita 1900-luvun alkupuolelta säilyneitä "huvittelu-elämän" keskuksia Berliinissä. Suojelukohteeksi nimetty teatteri avattiin uudelleen vuonna 2006 pitkän kunnostuksen jälkeen. Rakennukselle myönnettiin 2. palkinto hyvästä kunnostustyöstä. (Wikipedia 2014a.)

Kuva 40. Teollisuusjunarata Tegel - Friedrichsfelde kuvattuna rakennuksen eteläpuolelle. Viime vuosisadan alun piirroksessa rakennuksen 18 A eteläpuolella sijaitsi sisäpiha nykyisen rakennuksen tilalla.

Kuva 41. Atalan sekä entisen Nilesin teollisuusalueen halki johtaneet teollisuusradan kiskot kuvattuna syksyllä 2014. Marraskuussa 2014 kiskoja jättäneet Berliner Alleelta poistettiin pysyvästi.

5.4 Kahvinpaahtimo Emil Tengelmann

- pihanäkymä
- puutarhanäkymä
- näkymä radan puolelta

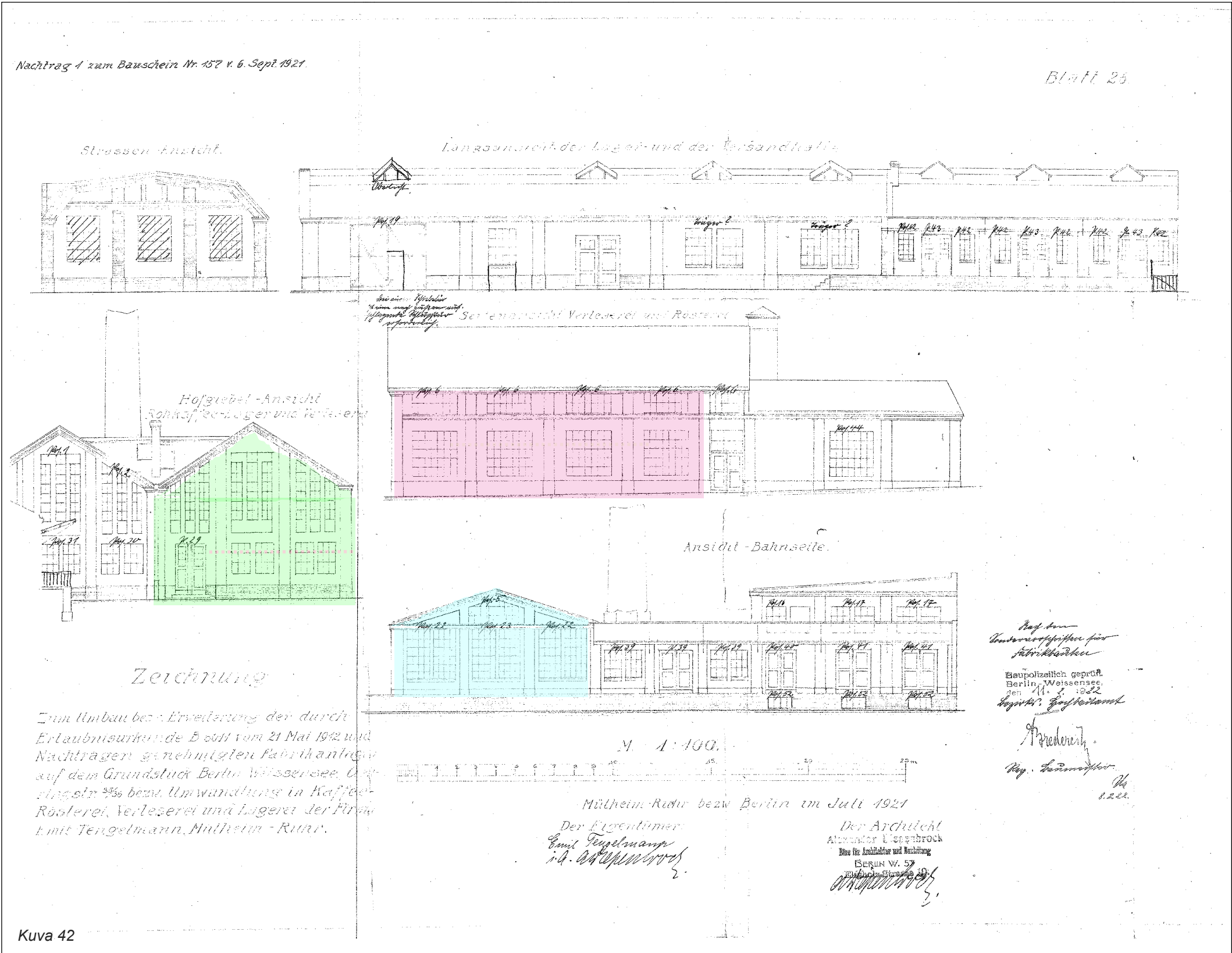
Zeichnung

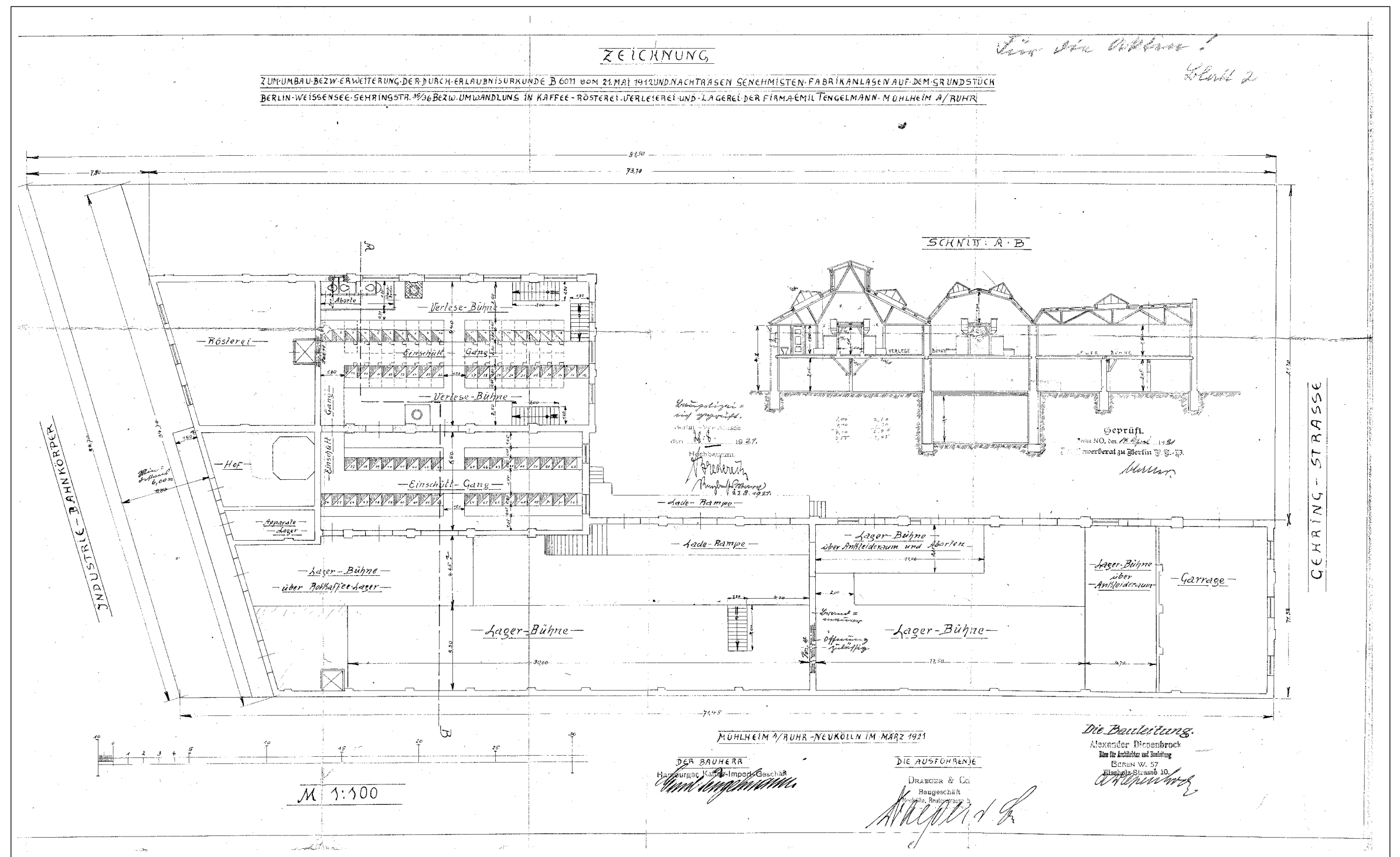
“ Zum Umbau bzw. Erweiterung der durch Erlaubnisurkunde B 8011 vom 21. Mai 1912 und Nachtragen genehmigten Fabrikanlagen auf dem Grundstück Berlin-Weissensee Gehringstrasse 35/36 bzw. Umwandlung in Kaffeerösterei, Verleserei und Lagerei der Firma Emil Tengelmann, Müllheim- Ruhr.”

Täydennys 1. rakennuspiirrosta nr. 157 varten 6. syyskuussa 1921.

Gehringstrasse 35-36:a koskeva laajennus- ja rakennussuunnitelma 21. toukokuuta 1912 tehtyihin piirroksiin Emil Tengelmanin kahvinpaahtimoa varten.

Arkkitehti Alexander Diepenbrockin suunnitelma.

Kuva 43

Rakennuspiirros laajennusta varten Emil Tengelmanin Kahvinpaahdintoa varten 21.4.1912 tehtyihin piirroksiin.

2. kerrosta kuvaavassa piirroksessa on huomioitavaa, että rakennuksessa 18 A olisi ollut välipohja myös suuren hallitilan kohdalla. Toisessa kerroksessa sijaitsivat kahvimyllyt, joista kahvi jauhettuna varastoitiin sillojen kautta ensimmäisenn kerrokseen. Sunnitelma vuodelta 1921 poikkeaa huomattavasti rakennuksen nykyisestä ulkoasusta.

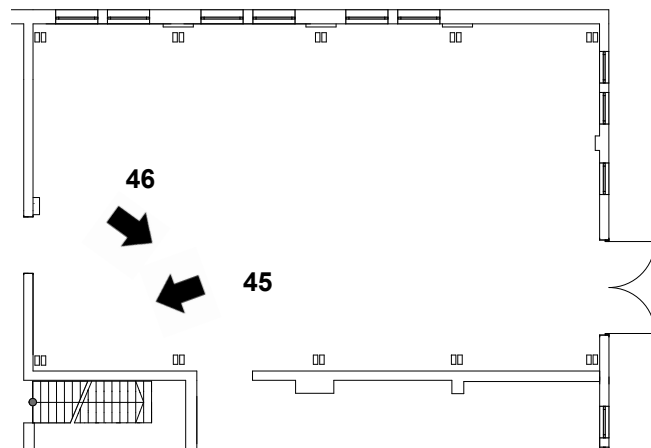
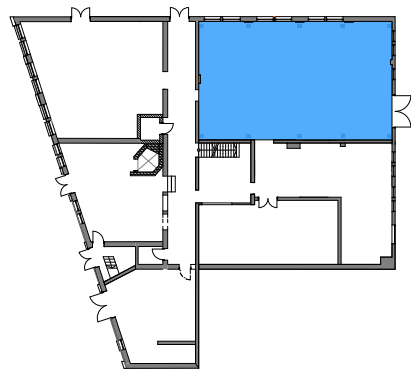
6.0 SUUNNITTELUPROSESSI

Kuva 44

6.1 suunniteltavat tilat

Lähtötilanne syksyllä 2014

Showroom 1, entinen Verzinkerei

Tehdashallin leimaa-antavana piirteenä on entinen siltanosturi, joka tullaan säilyttämään.

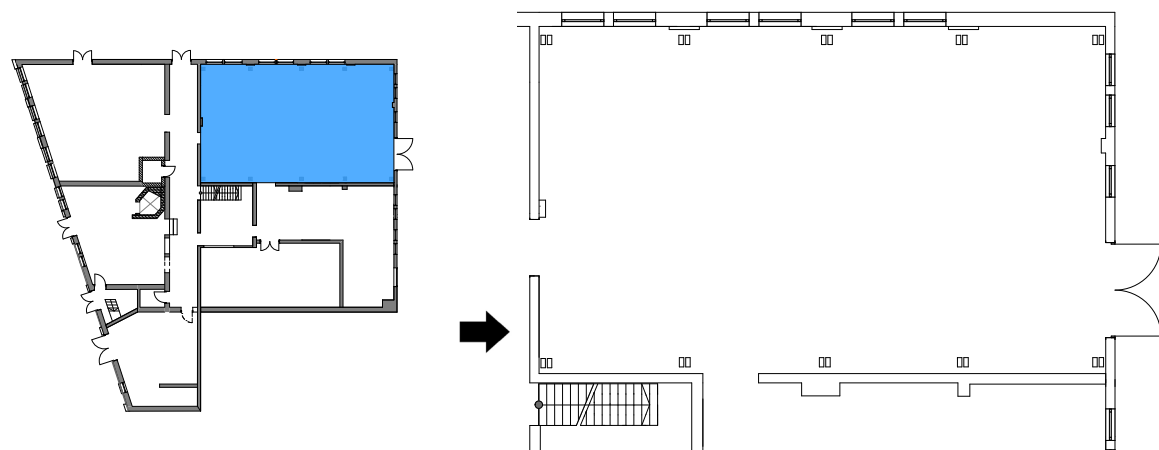
Siltanosturi koostuu kahden kiskon välissä kulkevasta sillasta, siltaan kiinnitetyistä ja sitä pitkin liittyvästä vaunusta (päätykannattaja) sekä vaunuun asennetusta esimerkiksi perinteisellä koukulla varustetusta nostimesta (Wikipedia 2014d).

Rakenteen olemassaolo vaikutti olennaisesti tilan suunnitteluun ja sen rytmittymiseen. Tämä vaikutti esimerkiksi parven pohjustan pinta-alaan sekä laattahyllyjen sijoitteluun tilan etuosassa. Ylhäällä sijaitsevaa siltaa on vaikea hyödyntää, mutta sieltä käsin on hyvä suunnata valaistusta. Nosturi kokonaisuudessaan tuo tilaan historiallisen leiman, joka sille saumattomasti kuuluu.

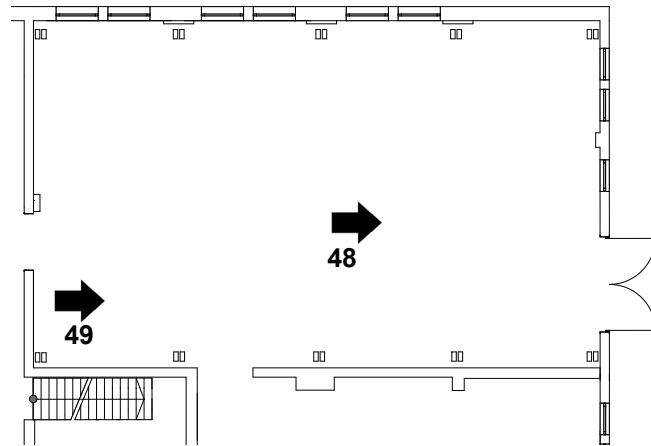
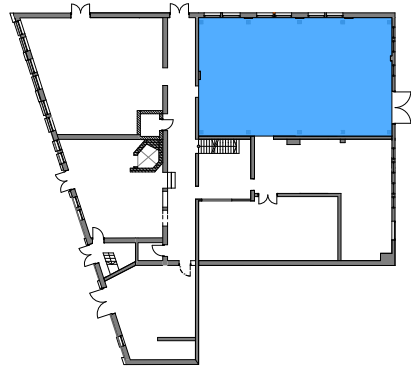
Kuva 45

Kuva 46

Kuva 47. Siltanosturi kuvattuna 2. kerroksesta.kohti pääovea.

Kuvissa 47 ja 48 ovat nähtävissä siltanosturia varten tehdyt teräksiset laskualustat. Ne tullaan säilyttämään sellaisinaan, joskin niiden levyissä olevia reikiä on tarkoitus tasoittaa. Laskualustojen sijainti jäseni tilasuunnittelua. Niiden päälle suunnittelin pitkänomaisen näyttelytason.

Tilan betonilattiat on piikattu auki. Saneerauksessa tullaan kiinnittämään huomiota lämmöneristykseen lattiapinnoilla. Lattiat tullaan eristämään ja laatoittamaan Atalan tuotteilla.

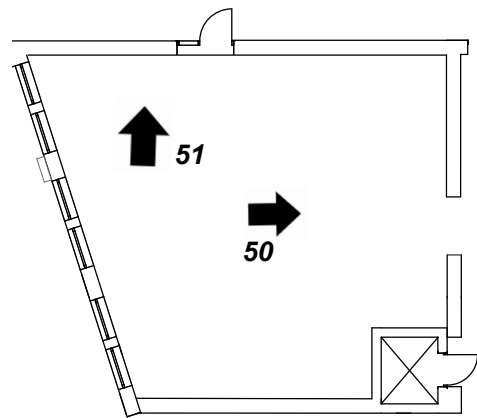
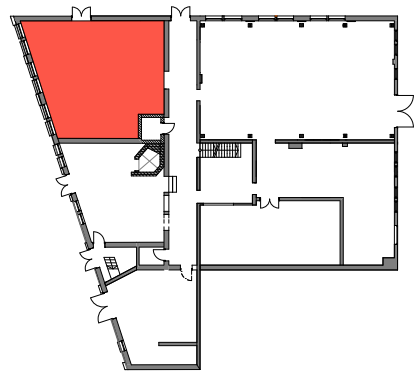

Kuva 48. Pohjoispääty. Näkymä pääovelle.

Kuva 49. Näkymä 2. kerroksesta pääovelle.

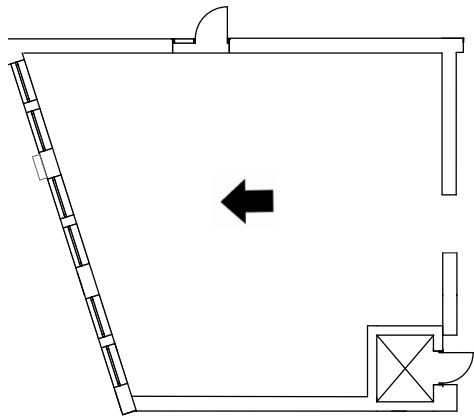
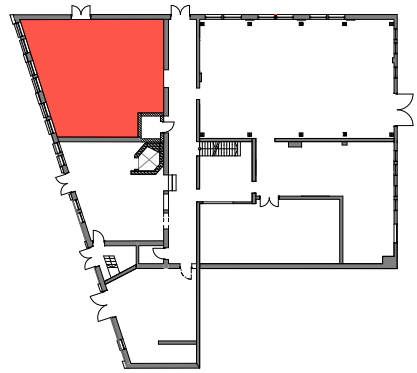
Showroom 2, entinen Feuerraum

Kuva 50. Feuerraumin sisäänkäynti. Oven oikealla puolen hissikuilun muodostama uloke.

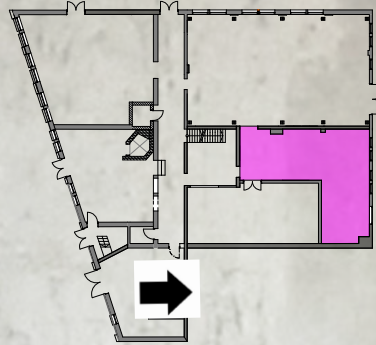

Kuva 51. Länsiseinustan ovi joka tullaan muuttamaan ikkunaksi.

Kuva 53. Näkymä eteläpuoleiselle ikkunaseinustalle.

Showroom 3, osa entistä Verlese Bühneä.

Kuva 54. Tilaa käytetään tällä hetkellä varastona.

6.2 Tilaohjelma

Alustava suunnitelma syksyllä 2014
Suunniteltavien tilojen pinta-ala n. 300 m²

Showroom-tilat sijoittuvat rakennuksen pohjakerrokseen. Suunnitteluni kohdistui rakennuksen kolmeen erilliseen tilaan, joista suurin on 143 neliön kokoinen entinen nosturihalli Nilesin tehtaan toimikaudelta. Pohjakerrokseen on suunniteltu alustavasti keittiö- sekä WC-tilat, sekä toiseen kerrokseen on luotu alustava suunnitelma suunnittelutoimisto "Kreative Abteilungia" varten. Osaan tiloista ei ole tehty vielä tilasuunnitelmaa.

Tilojen jaossa ja suunnittelussa ohjeistuksena oli, että tilat tulisi säilyttää entisellään ja mahdollisten muutosten tulisi olla välttämättömiä. Tämän vuoksi olen pyrkinyt suunnittelussani toimimaan tilojen ehdoilla ilman seinien aukotuksia tai ilman muita tilojen pinta-aloihin kohdistuvia suoranaisia muutoksia.

Tiloja suunnitellessani nimesin ne alunperin kolmen kaupungin mukaan Helsinkier -, Wiener- ja Berliner Raumiksi. Tämä ohjasi suunnittelua loppuun saakka, vaikka halusin nimetä tilat lopulta tehtaan historiaan viittavin nimin. Verzinkerei (Helsinkier Raum) on olemukseltaan valoisa ja selkeä; Feuerraum (Wiener Raum) teemana on kylpeminen; Verlese Bühnen (Berliner Raum) keskeisenä osana ovat video sekä kuvat.

1. krs, mittakaavassa 1:150

6.3 Verzinkerei

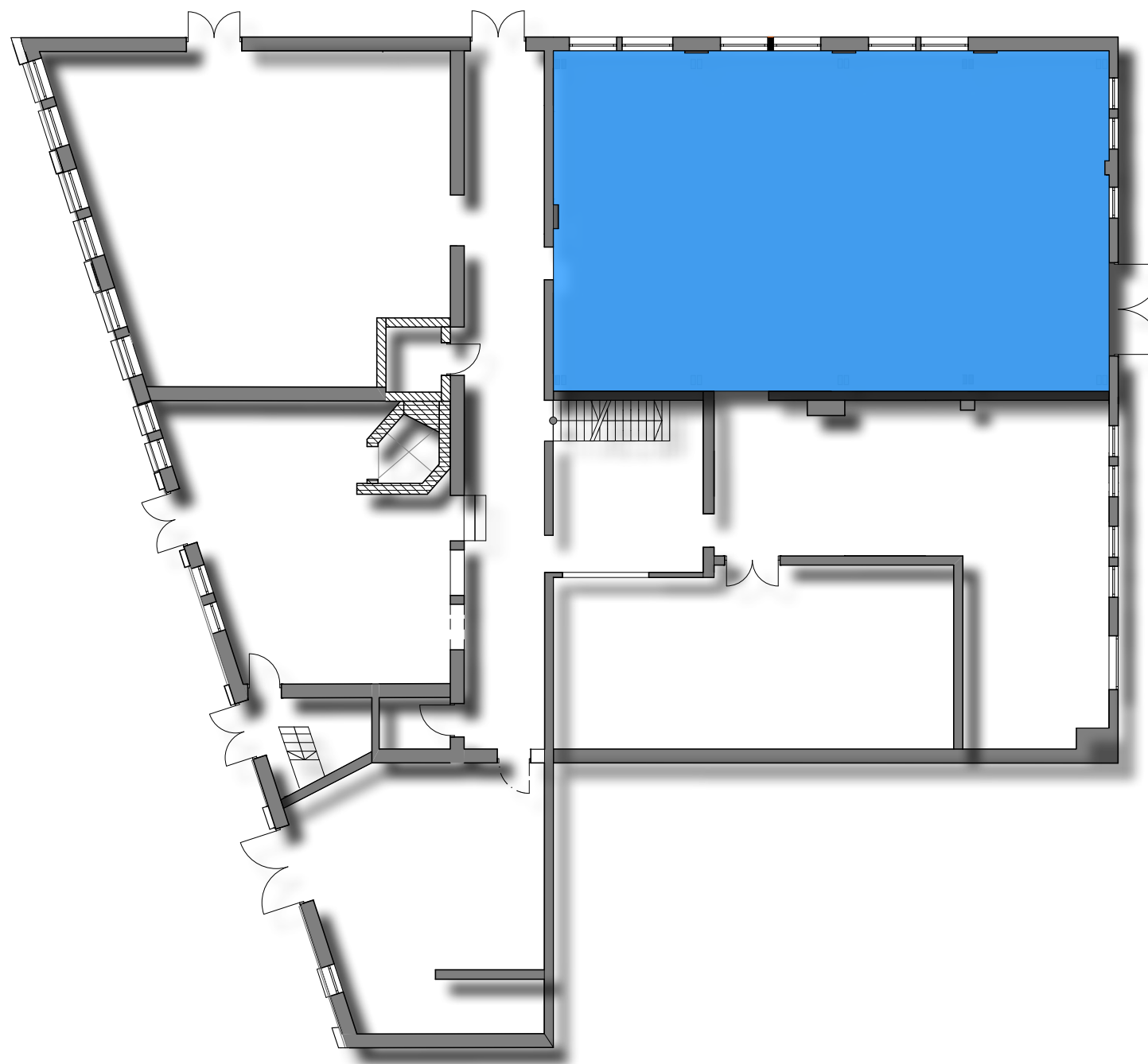
143 m²

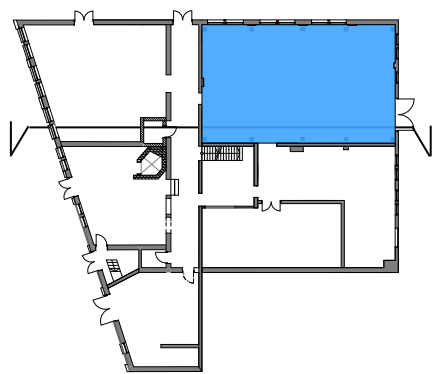
Monia muutoksia historian kuluessa kokenutta korkeaa ja avaraa hallitilaa leimaa suuri ikkunapinta-ala tilan länsipuolella, sekä teräsrakenteinen siltanosturi, jonka vihreiksi maalatut rakenteet hallitsevat tilan itä- ja länsiseinämiä. Tämä rakennelma tullaan säilyttämään kiinteänä osana tehtaan historiaa, kuten myöskin nosturin teräksiset laskualustat.

Ikkunoihin tullaan sisäpuolelle asentamaan ylimääräinen lasikerros ns. "Kasten-doppelfensterit". Ne koostuvat kahdesta erillisestä ikkunasta, jotka yhdistetään rakenteellisesti toisiinsa. Tekniikka tunnetaan 200 vuoden ajalta, ja se oli vuoteen 1918 saakka yleisin ikkunamalli Keski-Euroopassa. Ikkunamalli on ekologinen säästää energiaa ja raaka-aineita. Ikkunoiden osittainen uusiminen tulee myös halvemmaksi. (Stadt.Bild.Berlin 2012.)

Vanhoista pohjapiirroksista käy ilmi, että tilassa on aiemmin ollut välipohja. Tämä tieto johdatti minua parven suunnittelussa.

Tilasuunnittelun haasteena oli suuri ikkunala. Peittävien väliseinien suunnitteleminen tilaan ei tuntunut tarkoitukselliselta, vaan halusin säilyttää tilassa avaruuden ja tilan tunnun.

Verzinkerei

käytävä

Hissikuilu

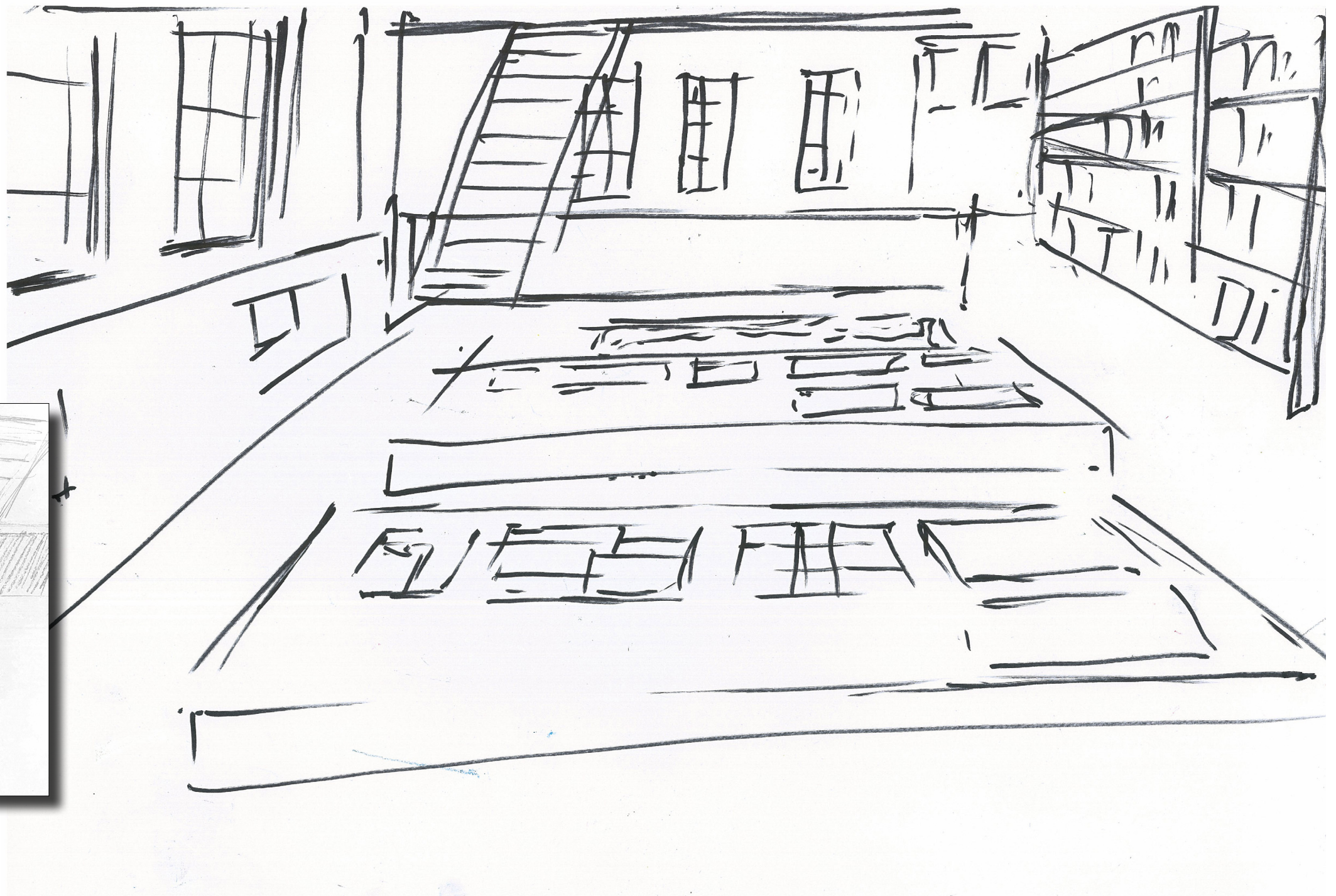
Feuerraum

Terassi

Ensimmäisissä luonnoksissa suunnittelin sisääntuloaulaan pöytäalueen asiakkaan kohtaamista varten. Neuvottelutilat siirtyivät projektin edetessä parvelle, jossa asiakkaan kohtaaminen sujuu ilman ohitsekulkevaa liikennettä. Luonnoksen pohjalta syntyi idea näyttelytasosta.

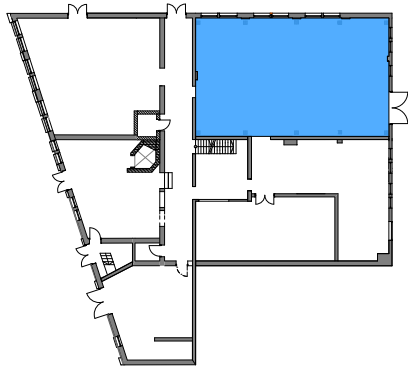
Kuva 55

Kuva 56

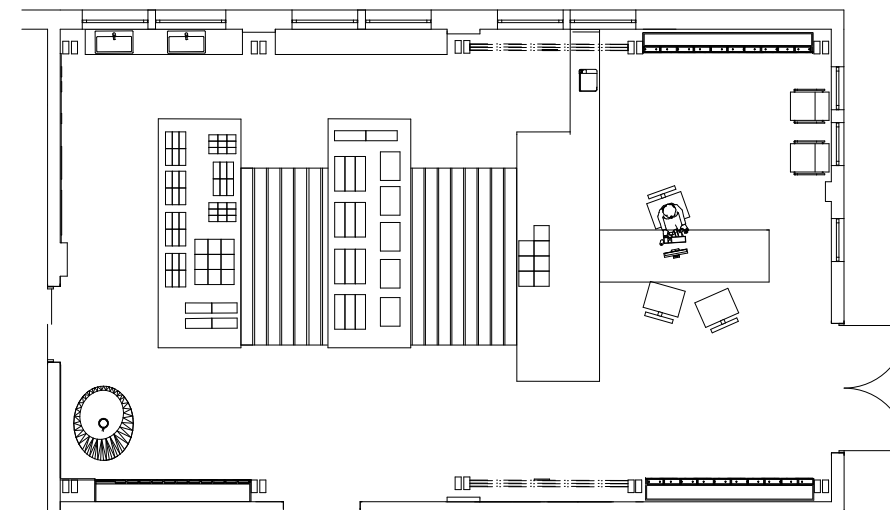
Suunnitelma laattojen näyttelytasosta avaraan hallitilaan. Ajatuksena oli valon esteetön pääsy tilaan sekä klinkkerilaattojen esittäminen sopivalla korkeudella lähellä lattiapintaa.

Pohjapiirros Verzinkerei

Luonnoksessa 1 on esitetty matalat jalustat, joita suunnittelin aluksi hallitilaan. Työntekijän piste sijaitsi lähellä pääovea.

Valitussa pohjapiirroksessa tila on ryhmittynyt hyvin eri tavalla. Parven suunnittelemisen tilaan muutti asetelmaa ratkaisevasti.

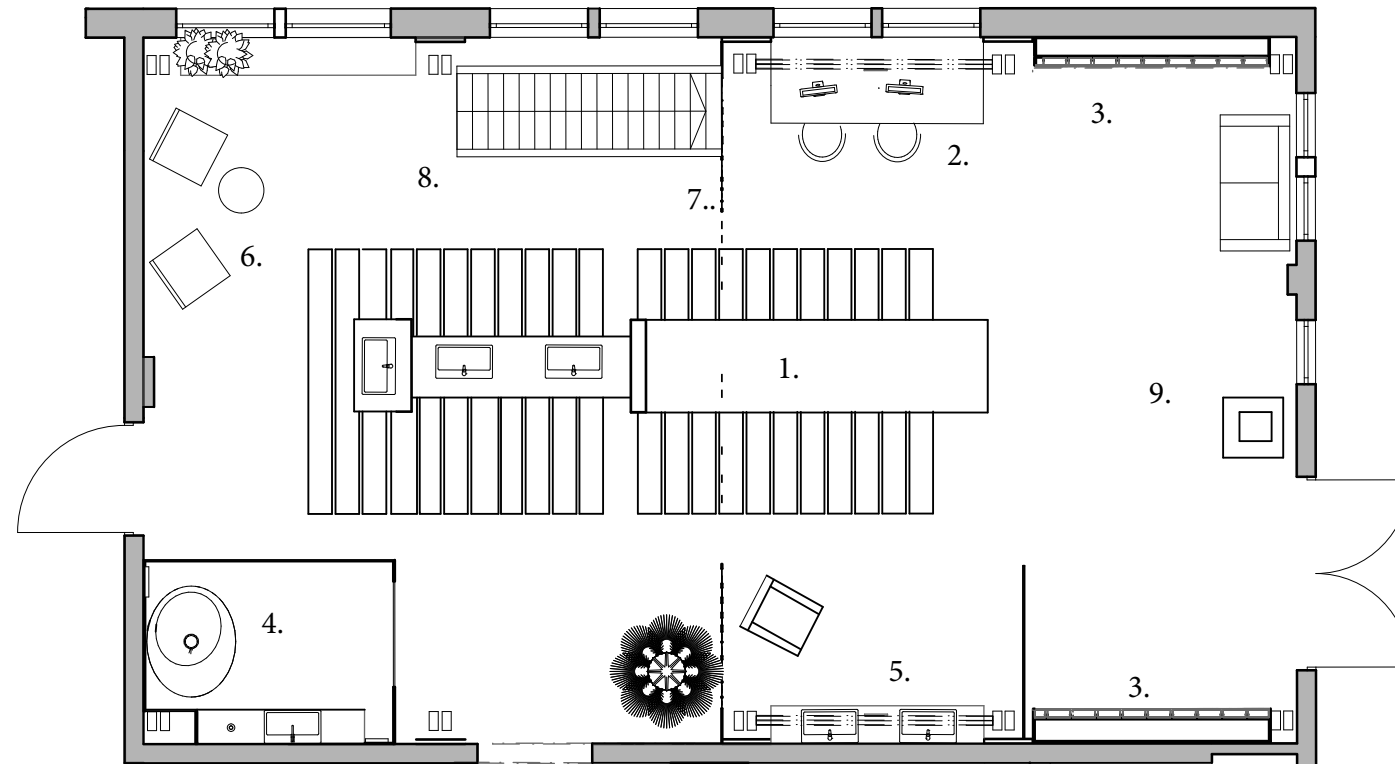

Luonnos

Valittu pohjapiirros 1:100

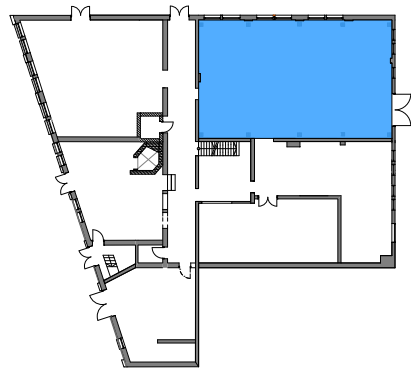
Suunnitelmaa varten valittuun pohjapiirrokseen tuli lisää toimintoja, ja sen kulkureitit muodostuivat selkeämmiksi. Keskelle sijoitettu näyttelytaso toimii hallin eräänlaisena sydämenä.

1. Näyttelytaso
2. Asiakkaiden infopiste
3. Laattahyllyt
4. Lasiseinäinen kylpyhuone-showroom vaihtuville näyttelyille
5. Puoliavoin näyttelytila
- 6.. Näyttelyseinusta, huonekaluja
7. Väliseinä
8. Portaat parvelle
9. Taideteos

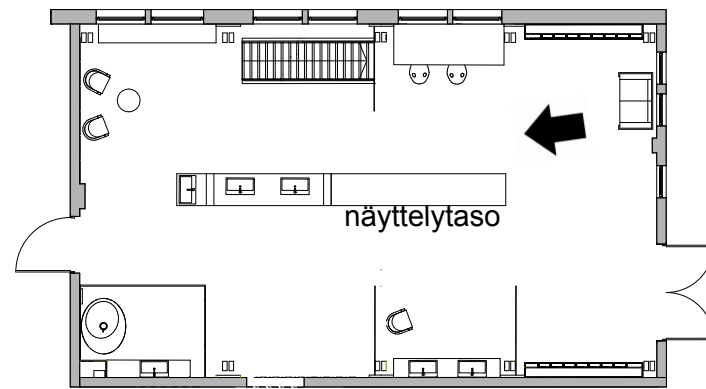
Pääsisäänkäynti

Sisääntuloaula

väliseinä

infopiste

väliseinä

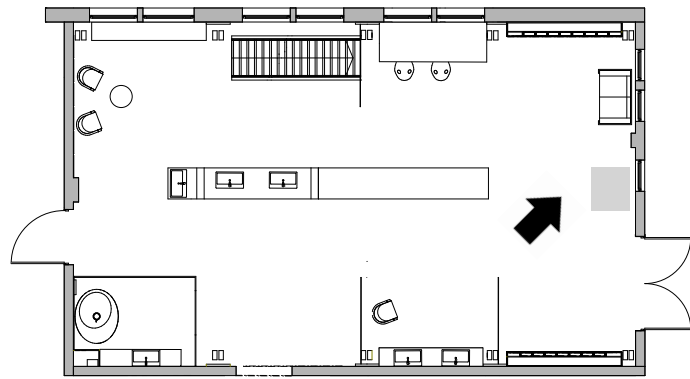
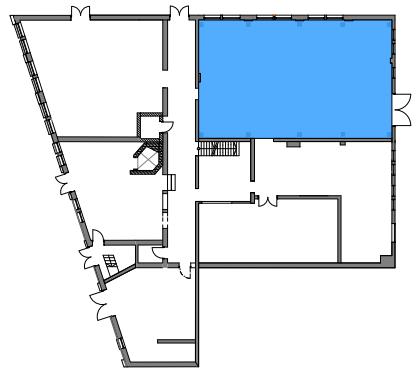
Sisääntuloaulan olen suunnitellut vaaleaksi ja läpinäkyväksi aukotetun väliseinän sekä läpikuultavan välikaton avulla. Tila sijoittuu parven alle ja on muuta huonetilaa matalampi. Tilaa halkoo kiilamainen näyttelytaso, joka yhdistää tilat toisiinsa. Taso toimii laattojen katselualustana, ja siinä on vetolaatikat laattojen säilyttämistä varten. Tason toisessa päässä esitellään lavuaareja.

Kuvan oikealla puolella on asiakkaiden infopiste laatta- ja kylpyhuonemallistojen tutkimista varten. Vasemmalle puolelle sijoittuu näyttelypiste lavuaareja varten.

Kuva 57. Näyttelytaso, väliseinä sekä infopiste.

Sisääntuloaula

Kuva 58

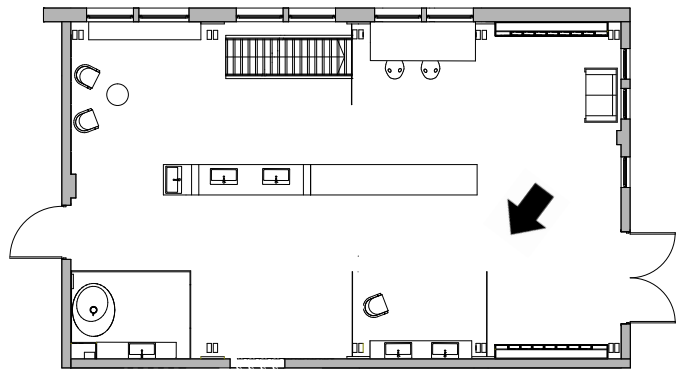
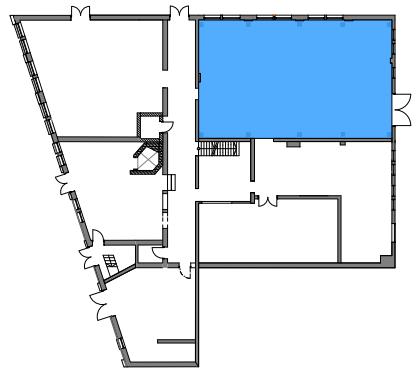
Laattahyllyt

Sisääntuloaulaa reunustavat molemmin puolin laattahyllyt. Tilassa on myös sohva oleskelua varten sekä paikka taideteokselle. Kuvassa Kristina Riskan keramiikkaveistos.

Kuva 59

Sisääntuloaula

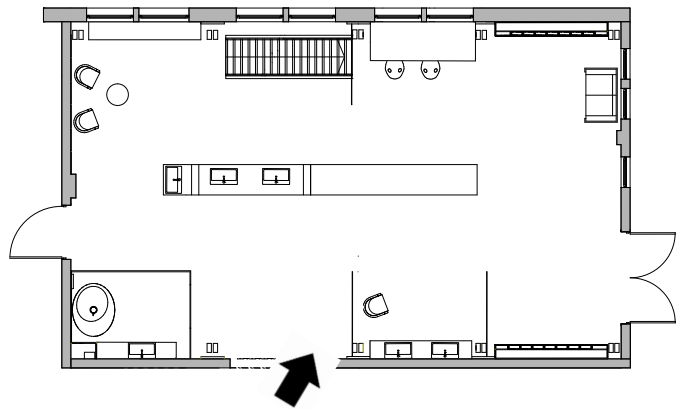
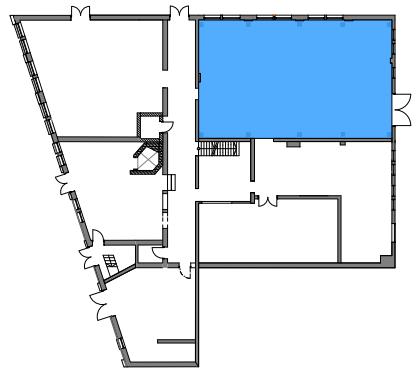

Sisääntuloaulassa sijaitsee pienimuotoinen tila lavuaarien, seinälaattojen sekä huonekalujen esittämistä varten.

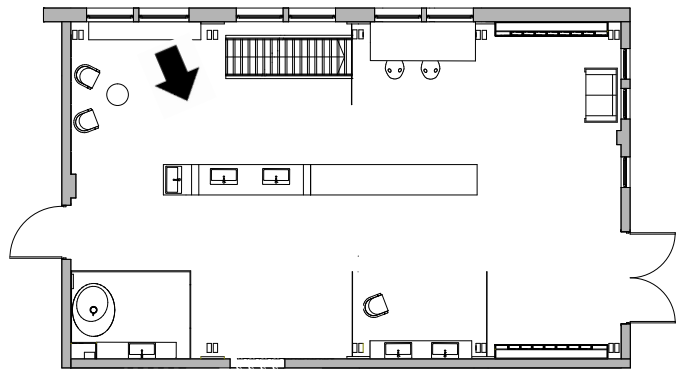
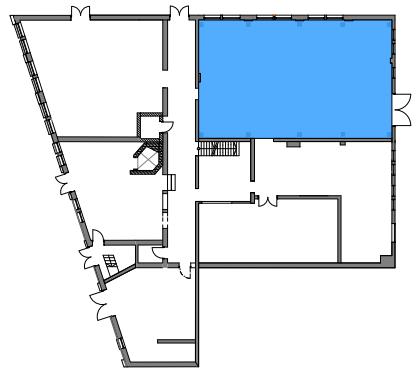

Kuva 60

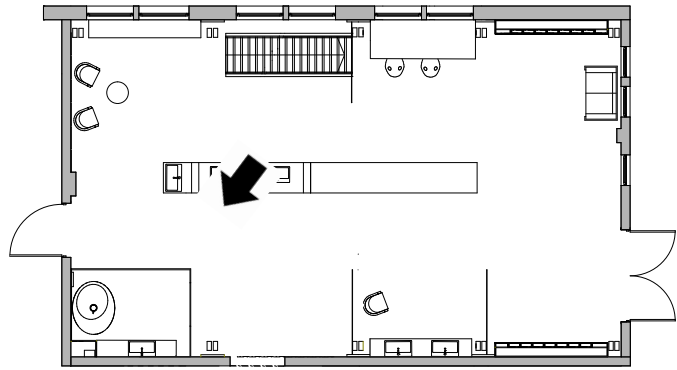
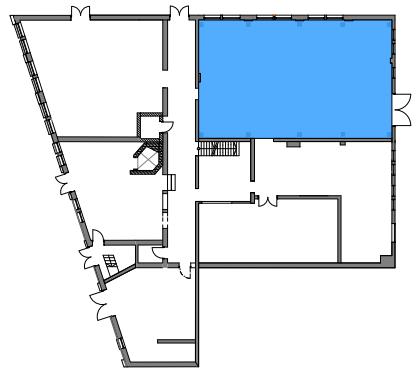

Kuva 62. Näyttelypöytä sekä väliseinä.

Kuva 63. Näyttelytasolla esitetän lavuaarimalleja.

Kylpyhuone-showroom

Kylpyhuone-showroom sijoittuu Verzinkerei-näyttelytilan kulmaukseen. Kooltaan 8 neliömetrin kokoiseen tilaan suunnitellaan vaihtuvia näyttelyitä kylpyhuoneiden esittämiseen.

Läpinäkyvien lasiseinien ansiosta hallitila jatkuu, mutta muodostaa kylpyhuoneelle intiimit kuoret. Seinät on mahdollista myös väliaikaisesti purkaa.

Hallin seinäpäädyssä on näyttelyalue, jossa laatoitetun seinän edustalla esitellään vaihtuvien näyttelyin huonekaluja.

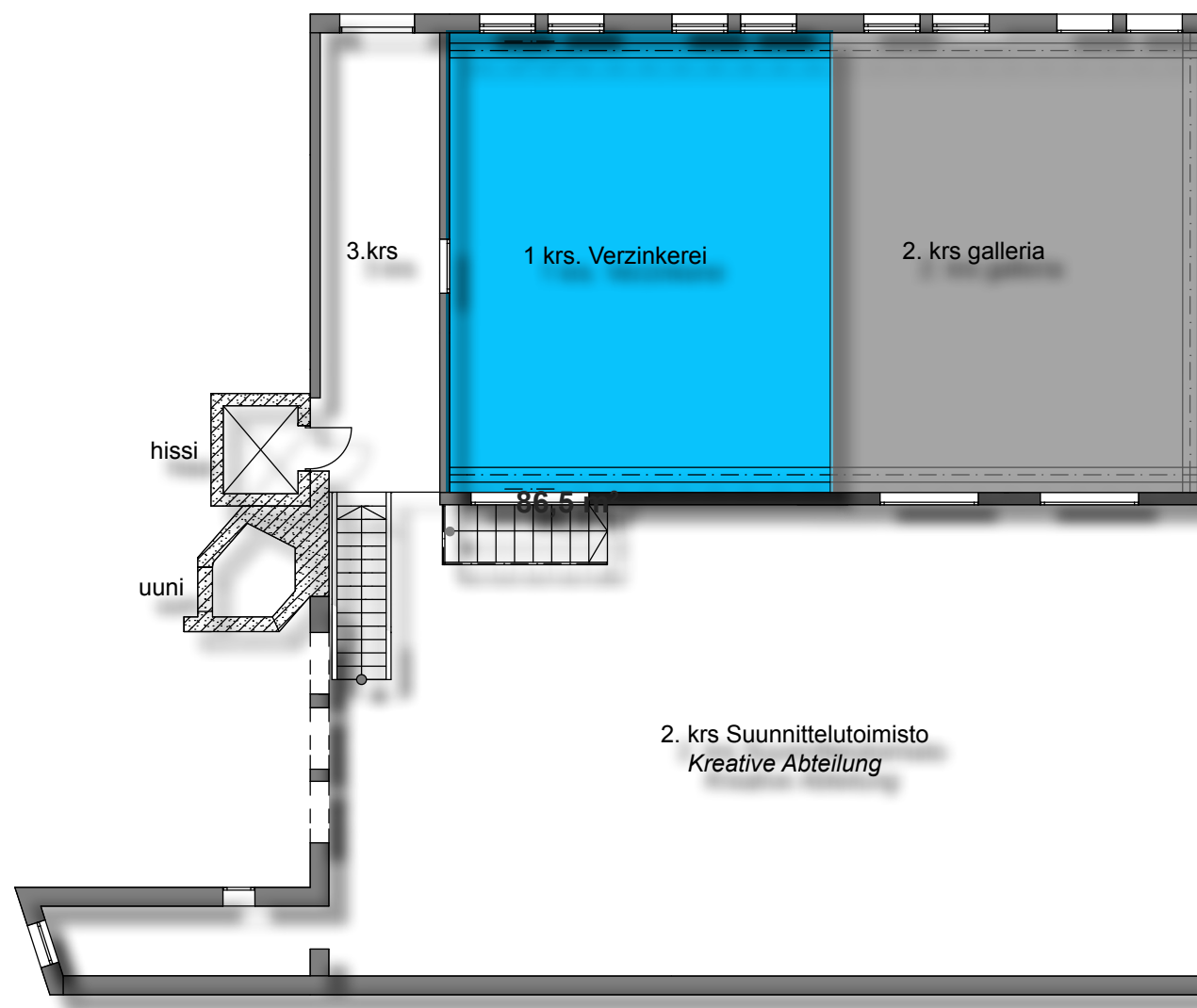
Kuva 64

6.4 Galleria

71 m²

Ajatus parven suunnittelusta syntyi paikan päällä tilaa tarkastellessa. Pohjoispäädyn näyttävä ikkunaseinä houkutteli suunnittelemaan aluksi asiakkaille tarkoitettua virkistymispaikkaa, mutta siirsin sinne myöhemmin henkilökunnan työpisteen, joka soveltuu myös asiakastapaamisiin.

Aikaisemmissa sinkkitehtaan sekä kahvinpaahtimon pohjapiiroksissa on havaittavissa, että tilassa on aiemminkin sijainnut välipohja. Tilaa on todennäköisesti muutettu myöhemmässä vaiheessa Nilesin konetehtaan käyttötarkoitusta vastaavaksi.

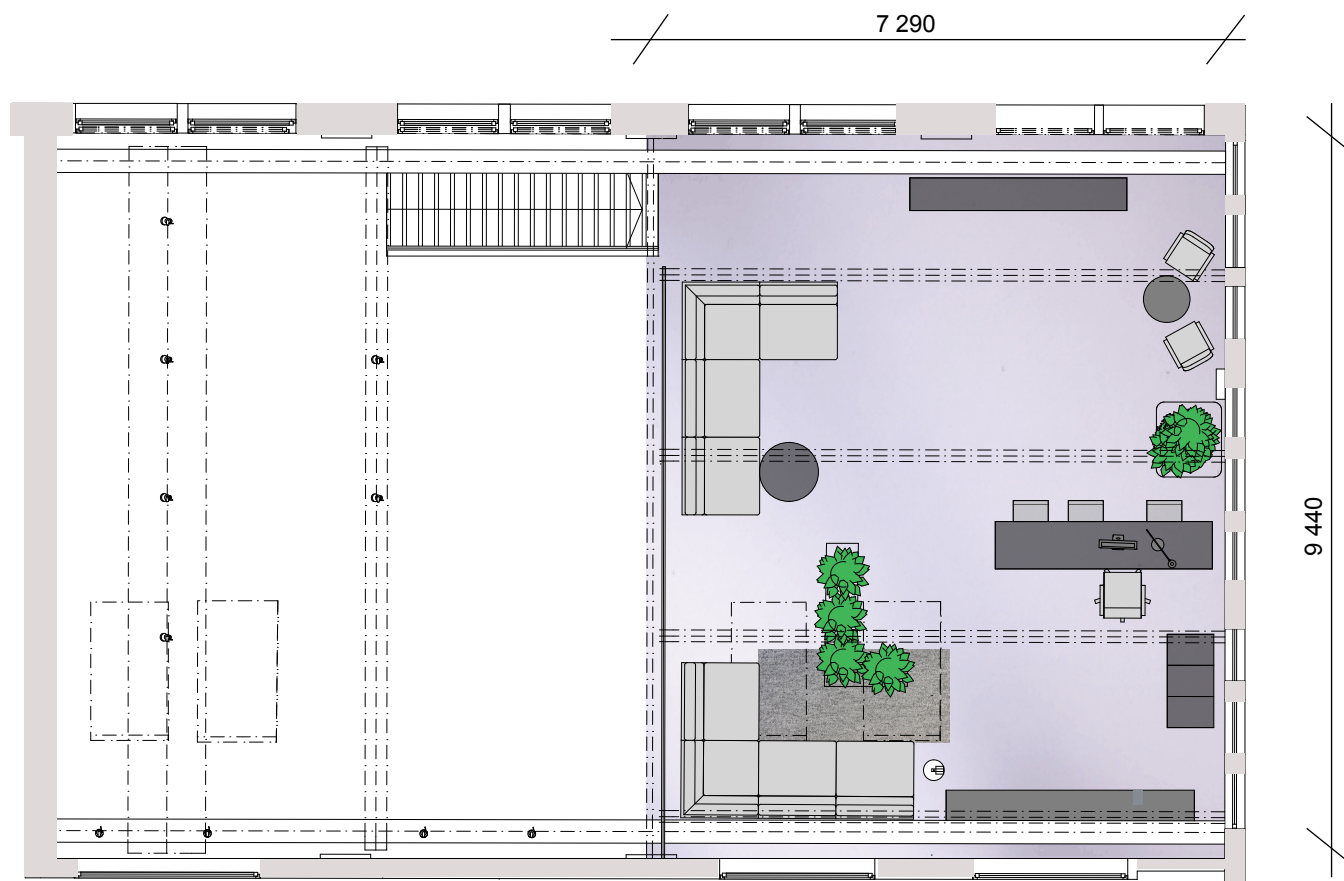
Parven sijainti. Rakennuksen 18 A pohjoispääty.

Kuva 65

Kuva 66. Luonnos parvitilasta.

Parven lattiamateriaaliksi valitsin karkaistun läpikuultavan lasin. Kuvan suunnitelmassa parvirakenne on suunniteltu betonisen palkkijärjestelmän päälle.

Haasteita

Parvi on suunnittelemistani tiloista haasteellisin sekä vaatii toteutuessaan rakennesuunnittelijan ammattitaitoa. Tämä mahdollistuu, kun suunnitelman jatkamisesta ja toteuttamisesta tehdään päätös. Päätin rajata suunnitelmaani tähän opinnäytetyötäni varten käytettävissä olevan ajan vuoksi.

Parven rakennetta on jatkosuunniteltava. Mahdollisuuksia on useita. Yhtenä mahdollisuutena on, että parvi rakennettaisiin ns. kontin päälle, jolloin se olisi rakenteellisesti vapaasti seisova siirrettävä elementti. Tällöin rakennukseen ei kohdistuisi rakenteellisia muutoksia.

Varauloskäynnin suunnittelu tuli esille harjoitteluni loppuvaiheessa keskustellessani Atalan arkkitehtien kanssa. Kysymys sen tapeellisuudesta herätti keskustelua käyttäjämäärän ja parven suhteellisen pienen pinta-alan vuoksi.

Varauloskäynti on mahdollista toteuttaa puhkaisemalla reitti samassa kerroksessa olevaan tilaan "Kreative Abteilung", jota varten on alustava suunnitelma poistumisreiteistä. Tällöin nosturilavan teräsrakennetta jouduttaisiin leikkaamaan oven leveydeltä. Tämä lienee mahdollista, sillä nosturilava ei ole yhteydessä rakennuksen seinä- tai kattorakenteisiin, vaan on vapaastiseisova. Hyvänä puolena olisi, että nämä kaksi työtilaa yhdistyisivät. Yhtenä vaihtoehtona on, että varauloskäynti toteutettaisiin ikkunan kautta sisäpihalle.

Parvelle johtavat portaat tarvitsisivat suosituksen mukaisesti välitasanteen. Portaiden mitoitusta suunniteltaessa on niinkään huomioitava avoaskelmien välinen tila, askelmien nousu ja etenemä kuin myöskin kaiteen turvallisuus.

Kuva 67. Näkymä parvelle. Luonnos.

Kuva 68. Työskentelytila parvella.

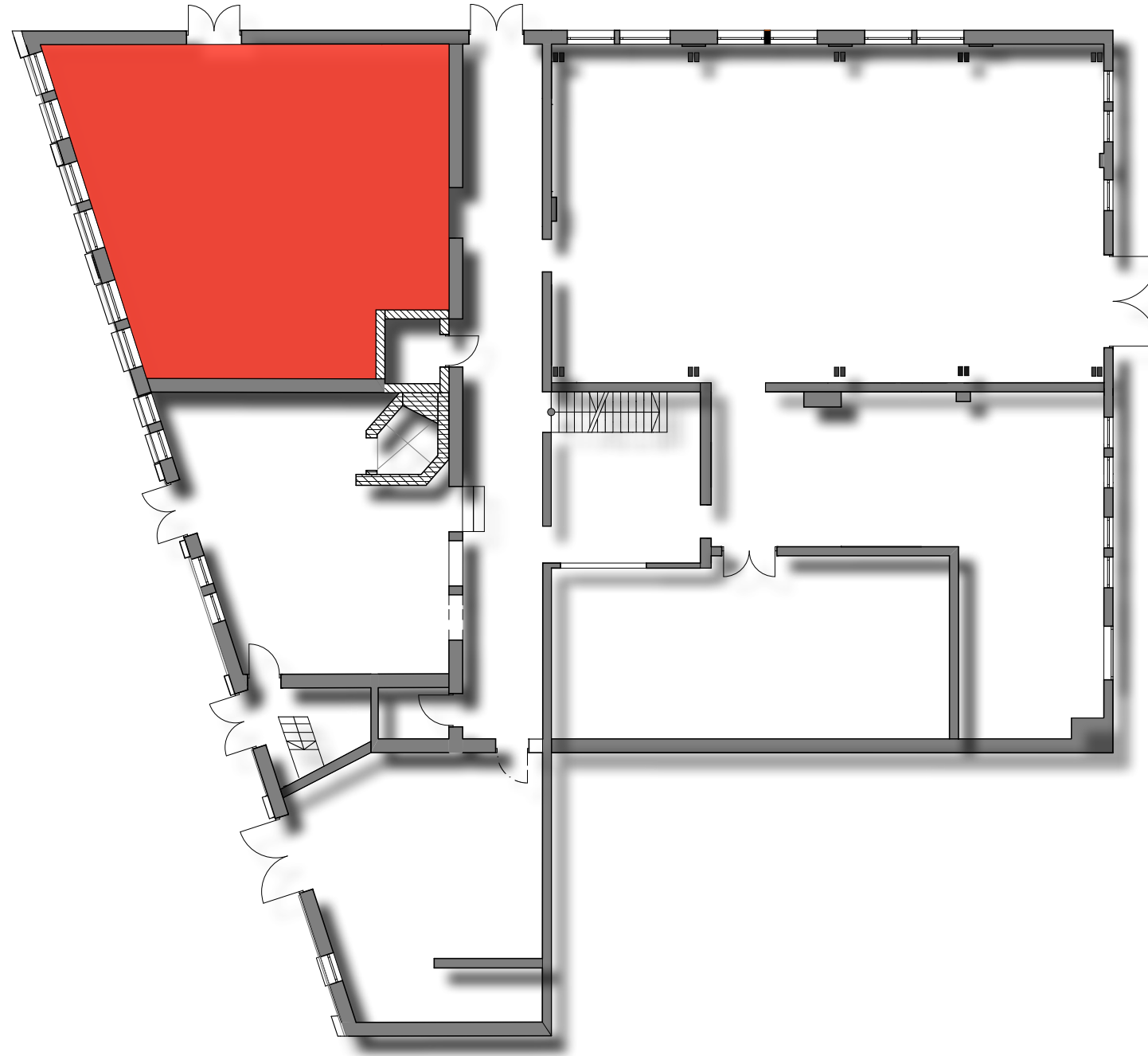
6.5 Feuerraum

86,5 m²

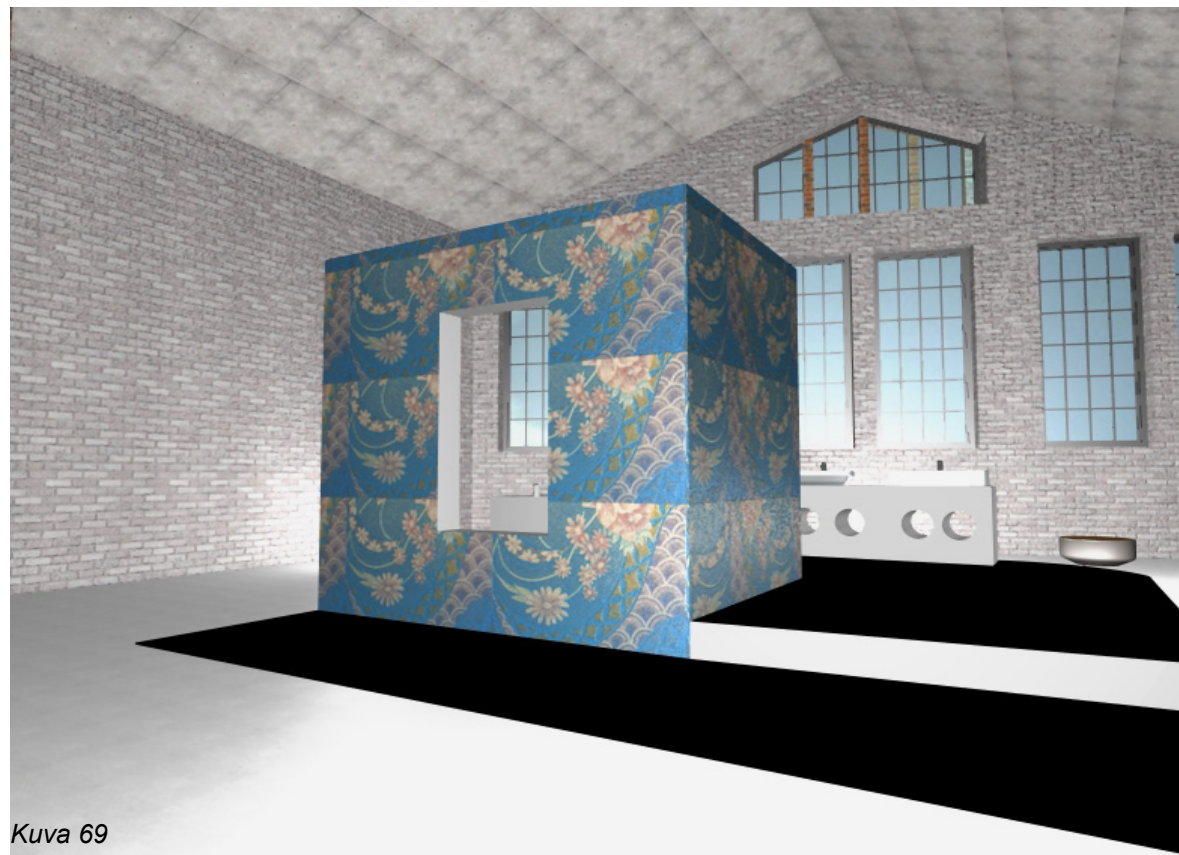
Feuerraum toimi sinkkitehtaan aikana paikana, jossa sinkki kuumennettiin ja sulatettiin jatkotyöstöä varten. Pääsyä tehtaan aikana olleeseen alempaan kellarikerrokseen, jossa tulipesä sijaitsi, ei enää ole tuntemattomasta syystä, vaan lattia on muurattu umpeen.

Tila oli suunnitteluvaiheessa tyhjillään, ja sen lattiat oli piikattu paikoittain auki. Seinien aikaisempi maalikerros oli päässyt varisemaan lähes kokonaan pois. Ulos johtava puu-ovi huoneen länsipäädyssä oli huonokuntoinen ja käyttökelvoton.

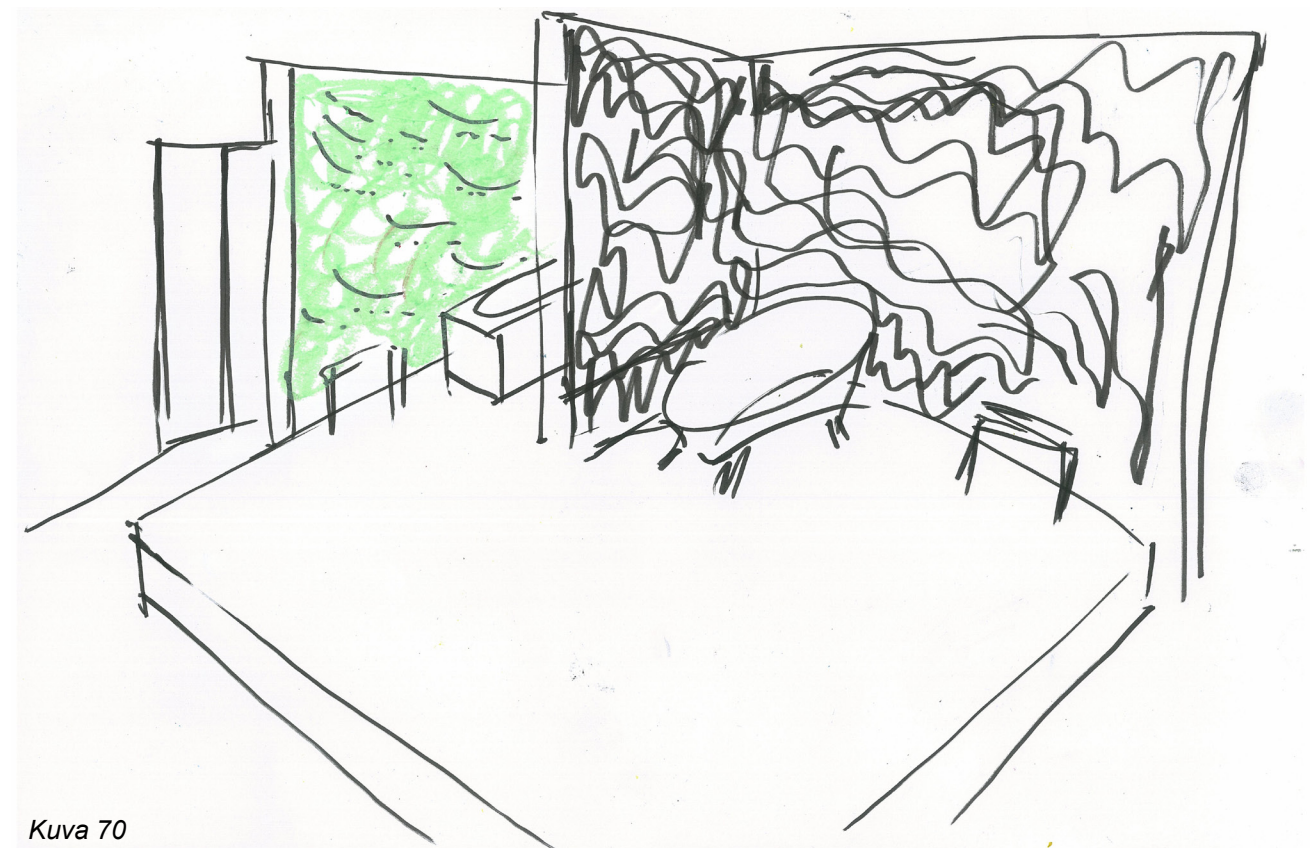
Tila sijaitsee rakennuksen eteläpäädyssä puutarhan sekä entisen laituralueen puolella. Tila on valoisa suurten eteläpuoleisten ikkunoiden ansiosta. Katsoin tilan tämän vuoksi toimivan hyvin paikkana, jossa esitellään kylpyammeita, mosaiikkeja ja laattoja.

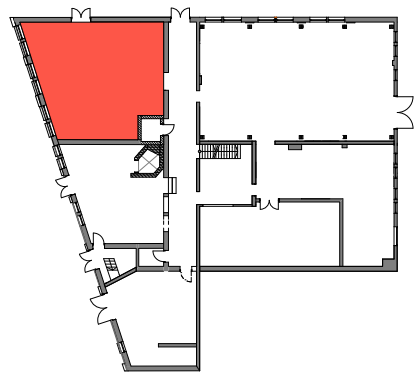
Luonnosvaiheessa suunnittelin tilan keskiosaan saareketta, jossa esitettäisiin kylpyammeita. Saarekettä rajasivat osittain seinät, jotka suunnitteluprosessin aikana ensiksi aukottiivat ja lopuksi päätin poistaa ne kokonaan. Tila pääsi tämän vuoksi kylpemään auringonvalossa.

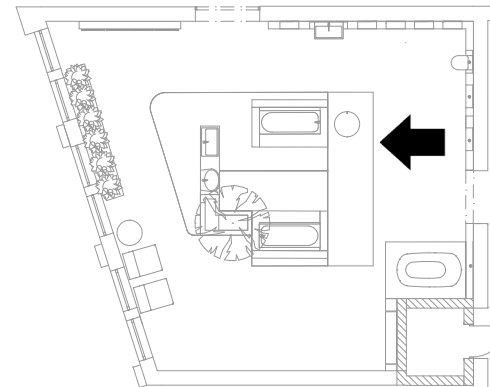
Kuva 69

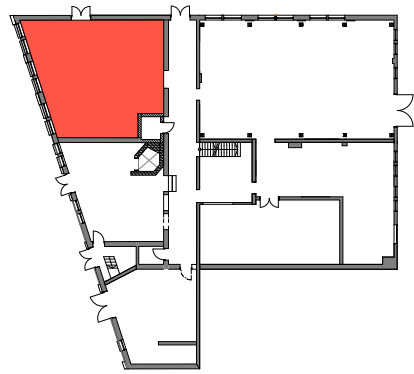

Kuva 70

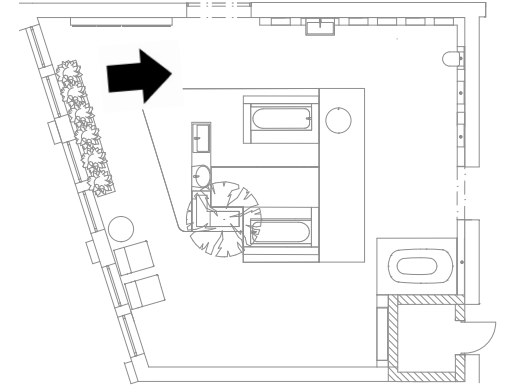

Kuva 71. Saarekkeeseen kuuluvat porrastettu kylpytaso kahdelle ammeelle, betoninen taso lavuaareille sekä kulmaukseen sijoittuva paikka palmulle. Seinällä on kivilaatoista koottu reliefimäinen pinta.

Kuva 72. Feuerraumin suunnittelussa tavoitteenani oli luoda yhtenäinen kokonaisuus, jonka keskiosaan sijoittuu kylpytila ja sitä ympäröiville itä- ja pohjoisseinustoille mosaiikki- ja laattamalleja esittelevä näyttely. Tilan seinät jätetään raakapinnoille. Kiintokalusteen materiaalina on käytetty amerikanpähkinää.

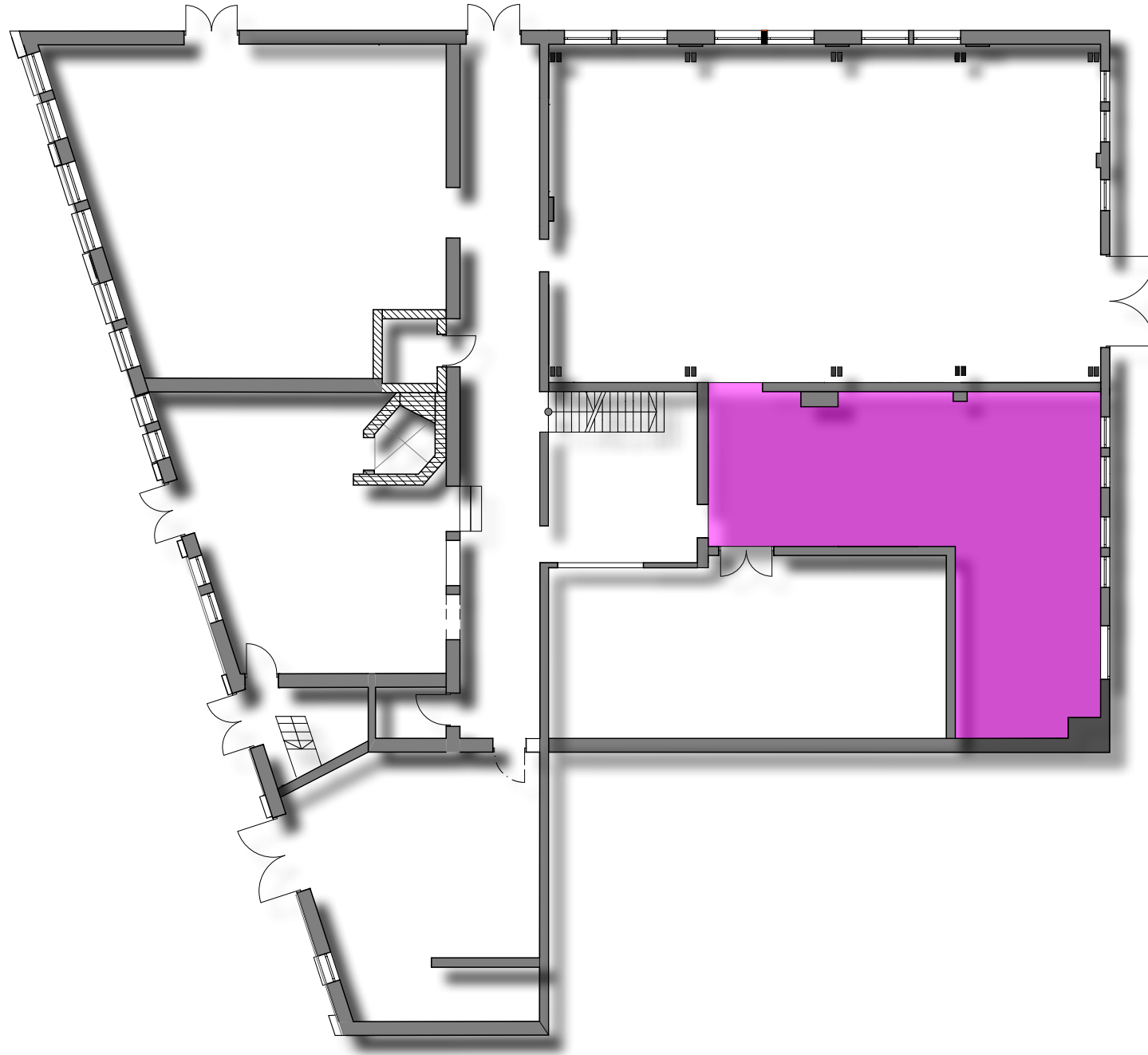
6.6 Verlese Bühne

68 m²

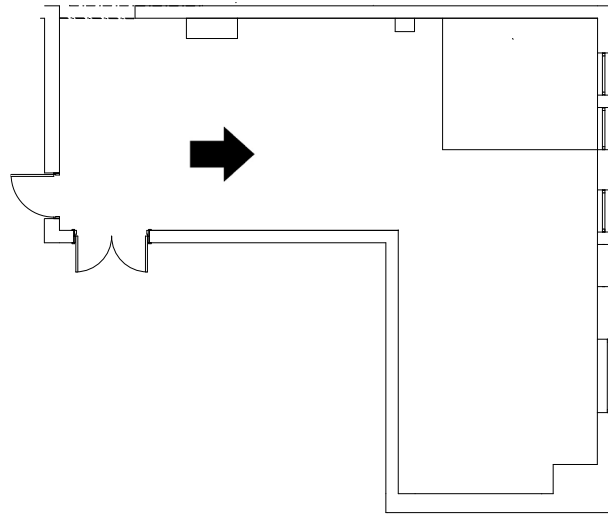
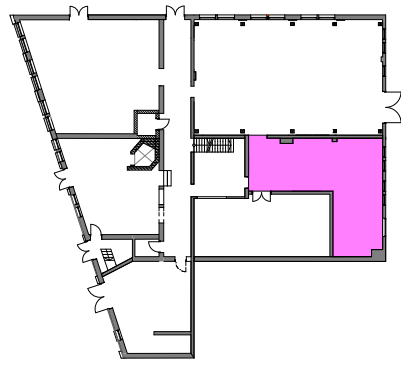
Suunniteltavista showroom-tiloista kolmas, jota aluksi nimitin ”Berliner Raumiksi”, on tiloista pienin. Tilaa käytetään tällä hetkellä varastona. Tilaan tutustuminen oli vaikeaa, sillä se oli ahdettu täyteen säkkejä. Tilan nimi ”Verlese Bühne” on peräisin tilassa toimineen Emil Tengelmanin kahvinpaahtimon ajalta. Se tarkoittaa paikkaa, jossa kahvin pavut lajitellaan niiden laadun mukaan.

Sijoitin tilaan projisointiseinän sekä katson, jota toimeksiantajan puolesta toivottiin tuotevideoiden esittämistä varten. Tilassa ovat niin ikään kylpyhuone-showroom sekä näyttelyseinustat huonekalujen esittämistä varten.

Tavoitteenani oli tehdä tilasta monipuolinen ja värikäs, joka värimaailmaltaan ja tunnelmaltaan poikkeaa selkeästi kahdesta muusta showroom-tilasta. Tarkoitukseni oli tehdä kustakin showroomista selkeästi omanlaisensa kokonaisuus.

Lähtötilanne

Ensimmäisessä luonnoksessani suunnittelin tilan etuosaan paikan videoprojisointia ja katsomoa varten. Vaikka videon sijainti tilan etuosassa olisi ollut katsojia houkutteleva, päätin siirtää sen omaan erilliseen paikkaansa tilan peräosaan.

Tilaa varten suunnittelin avoimen lieriön muotoisia mosaiikeilla päällystettyjä seinämiä, jotka olivat sisältä valaistuja. (Kuva 73). Tämä suunnitelma väistyi kylpyhuone-showroomin suunnittelemisen myötä.

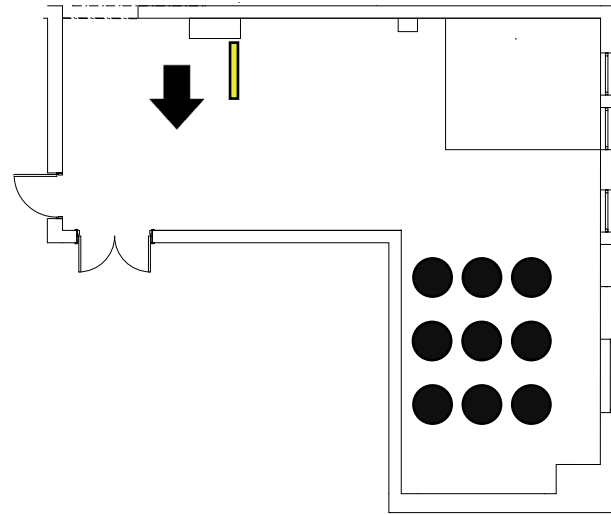
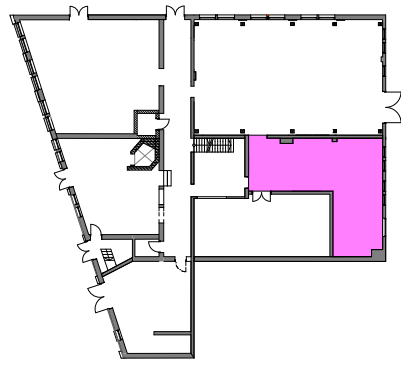

Kuva 73. Luonnos

Kuva 74. Tilaa käytetään tällä hetkellä varastona.

Näyttelyseinusta

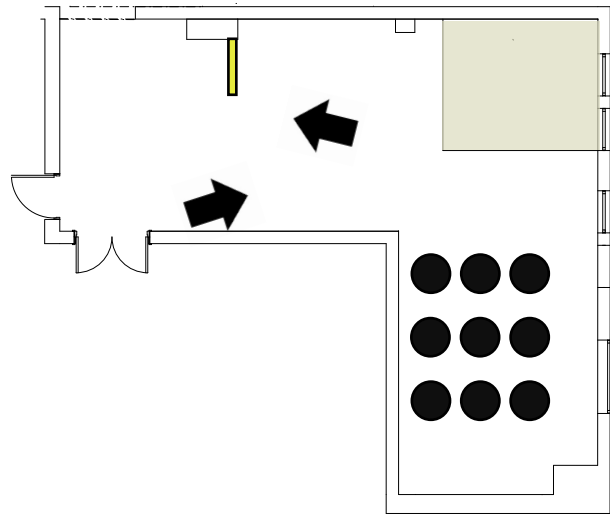
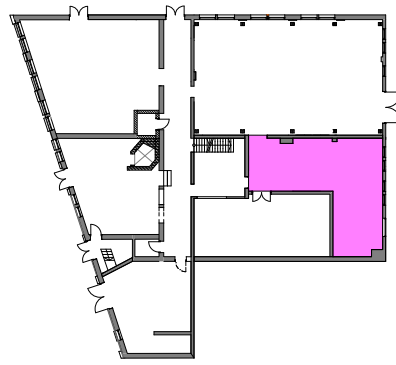

Tilaa varten olen suunnitellut näyttelyseinämän, jossa on käytetty suurta seinäprinttiä. Tällä tavoin kapeahko huonetila jatkuu lavastuksenomaisena toiseen tilaan, joka luo näyttelyedustan huonekalujen esittämistä varten.

Kuva 75.Luonnos.

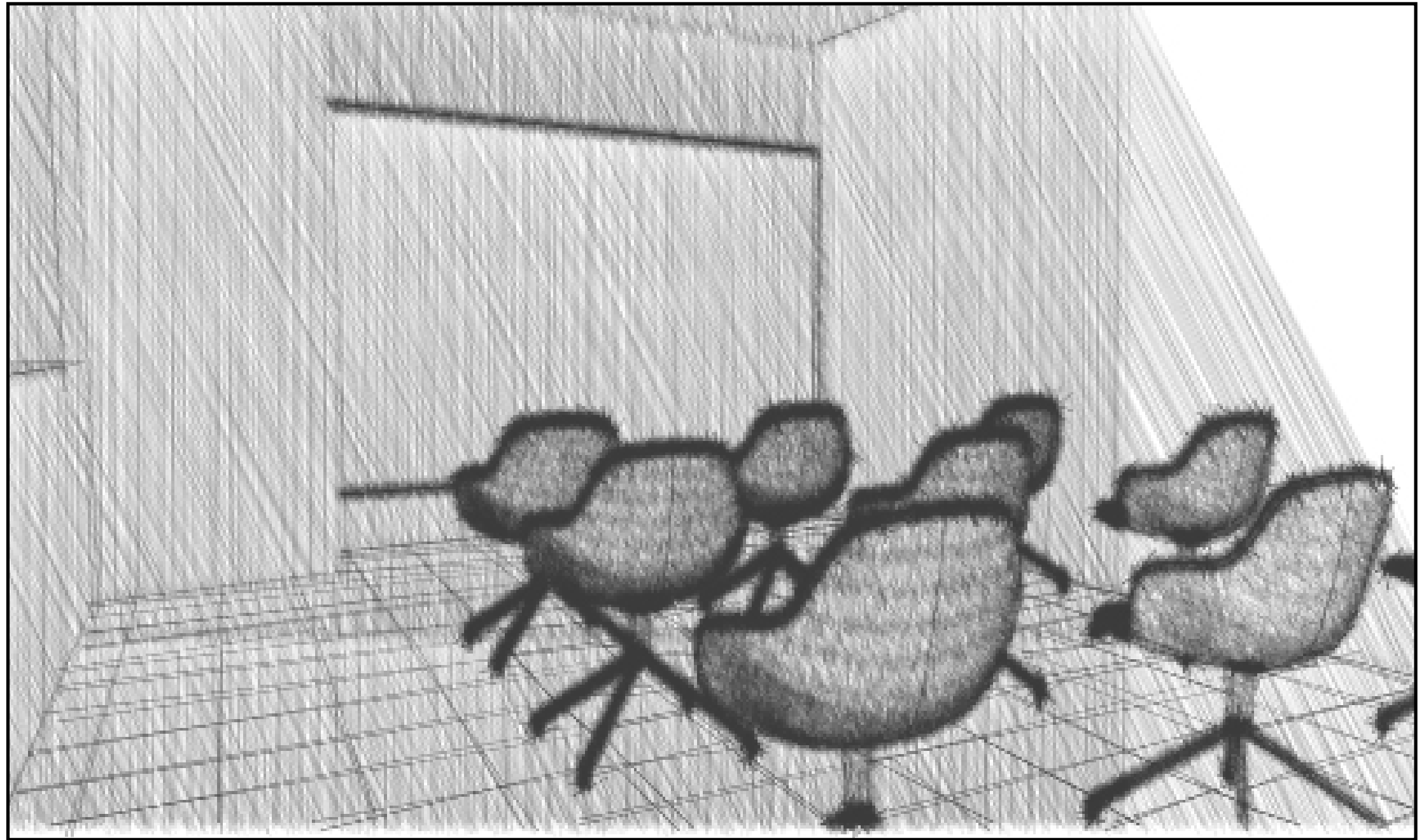
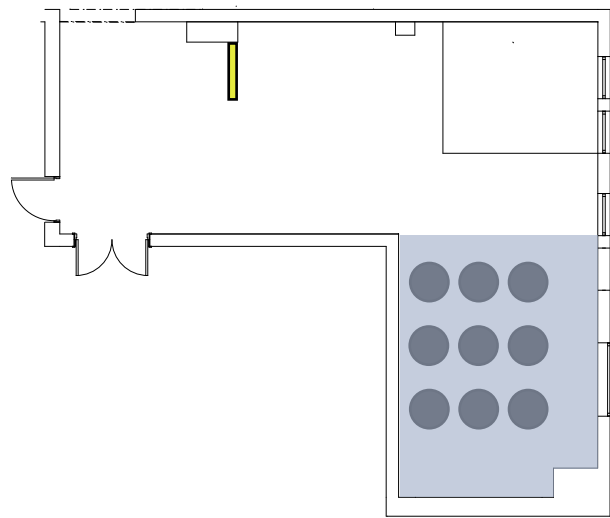
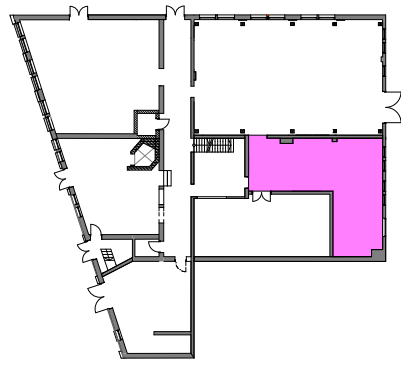
Väliseinä ja kylpyhuone-showroom

Kuva 76. Keltaisilla laatoilla laatoitettu väliseinä.

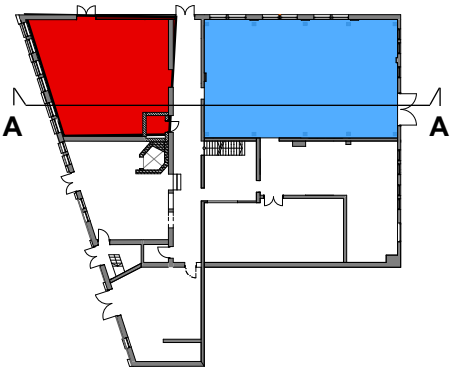

Kuva 77. Kylpyhuone-showroom.

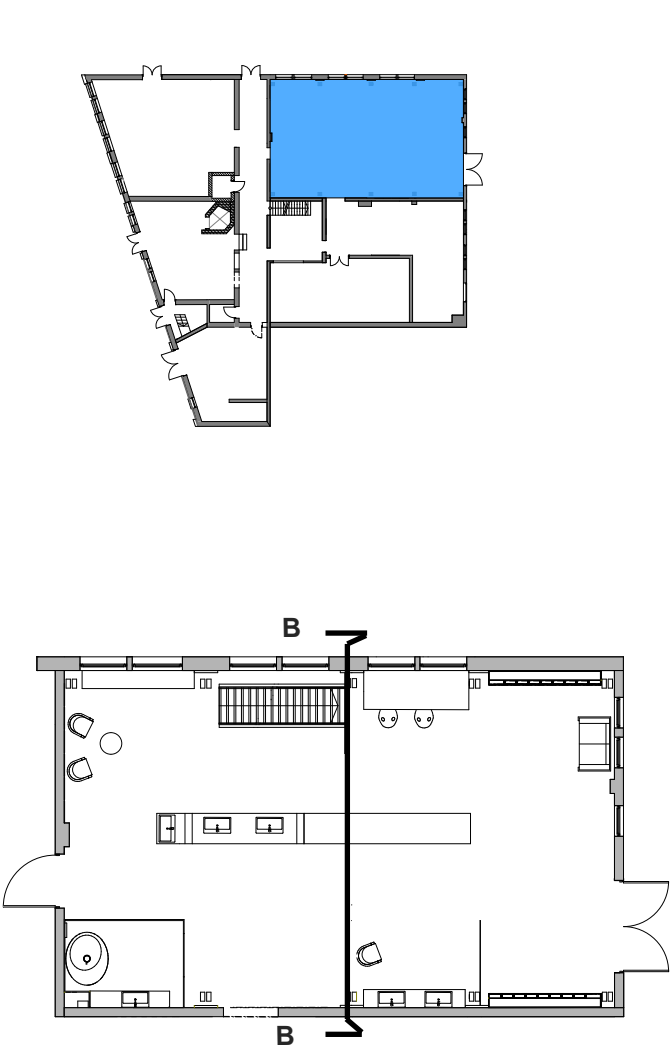
Kuva 78. Videohuoneessa esitetään Atalan tuote- ja suunnitteluvideoita kuin myös rakennuksen historiaan liittyviä esityksiä.

6.7 Työpiirustukset

Leikkaus B - B

Mittakaavassa 1:50

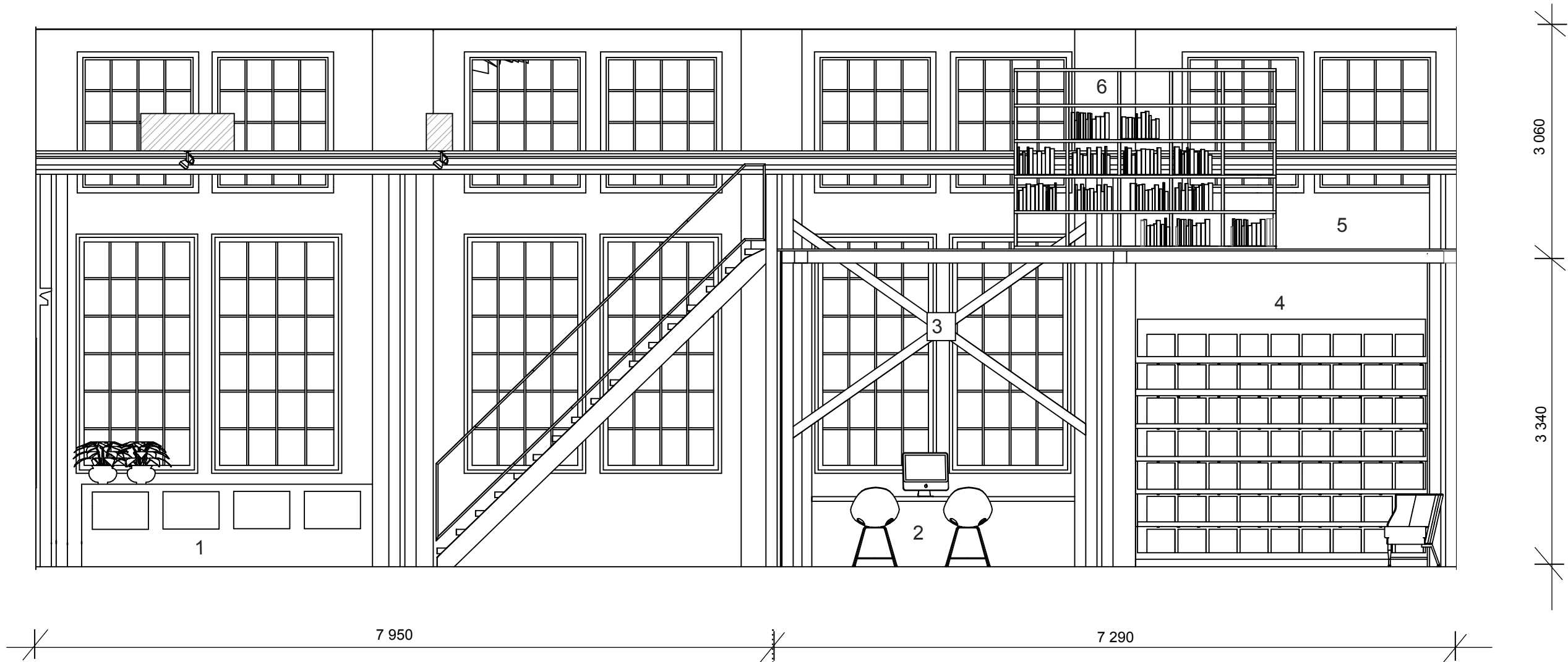
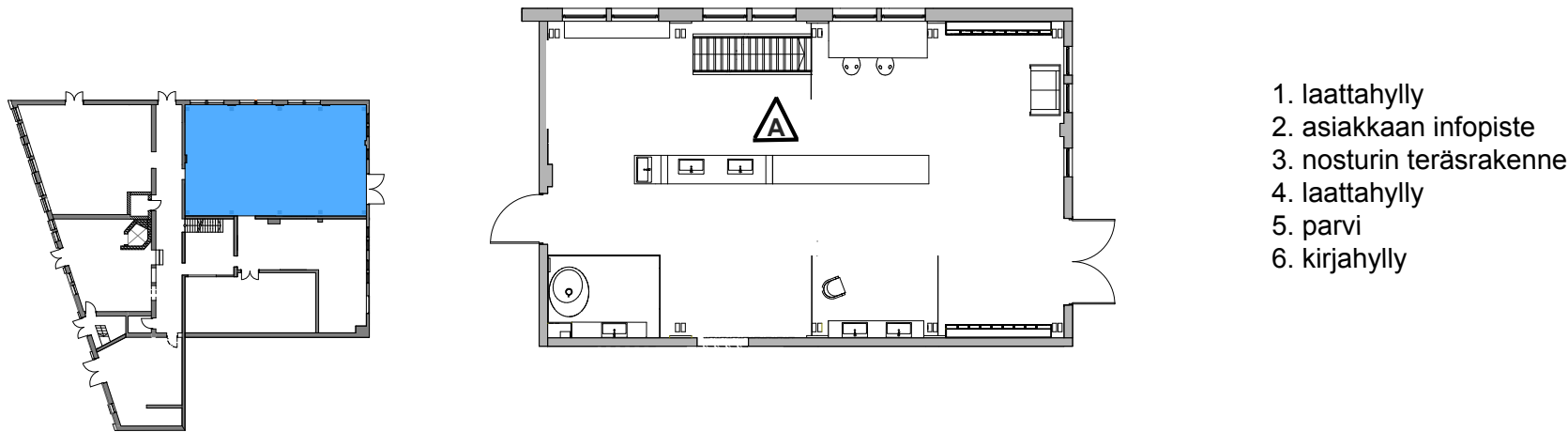
Väliseinä

Väliseinän materiaalina on karkaistu lasi. Väliseinässä tulitaisiin käyttämään teippausta halutun kuvioinnin saamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona oli lasin etsausmenetelmä, joka olisi teippausta hintavampi mutta pysyvämpi ratkaistu. Teippauksen hyvänä puolena on mahdollisuus vaihtaa kuviointia uuteen.

Parvekelasin materiaaliksi valitsin läpinäkyvän lasin, jotta parvitiila ja ikkunat näkyisivät esteettömästi.

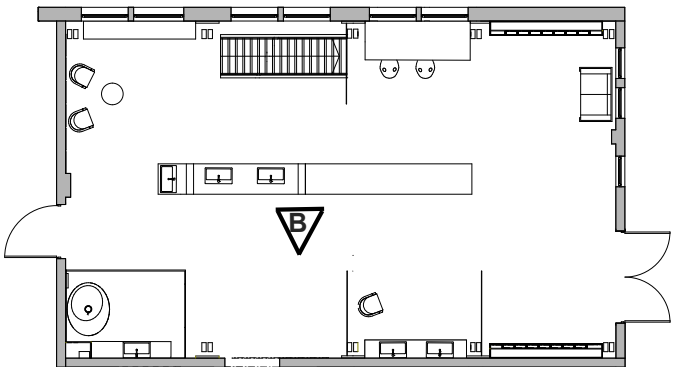
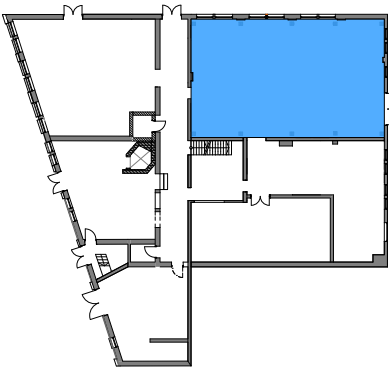
Projektio A - A

Mittakaavassa 1:50

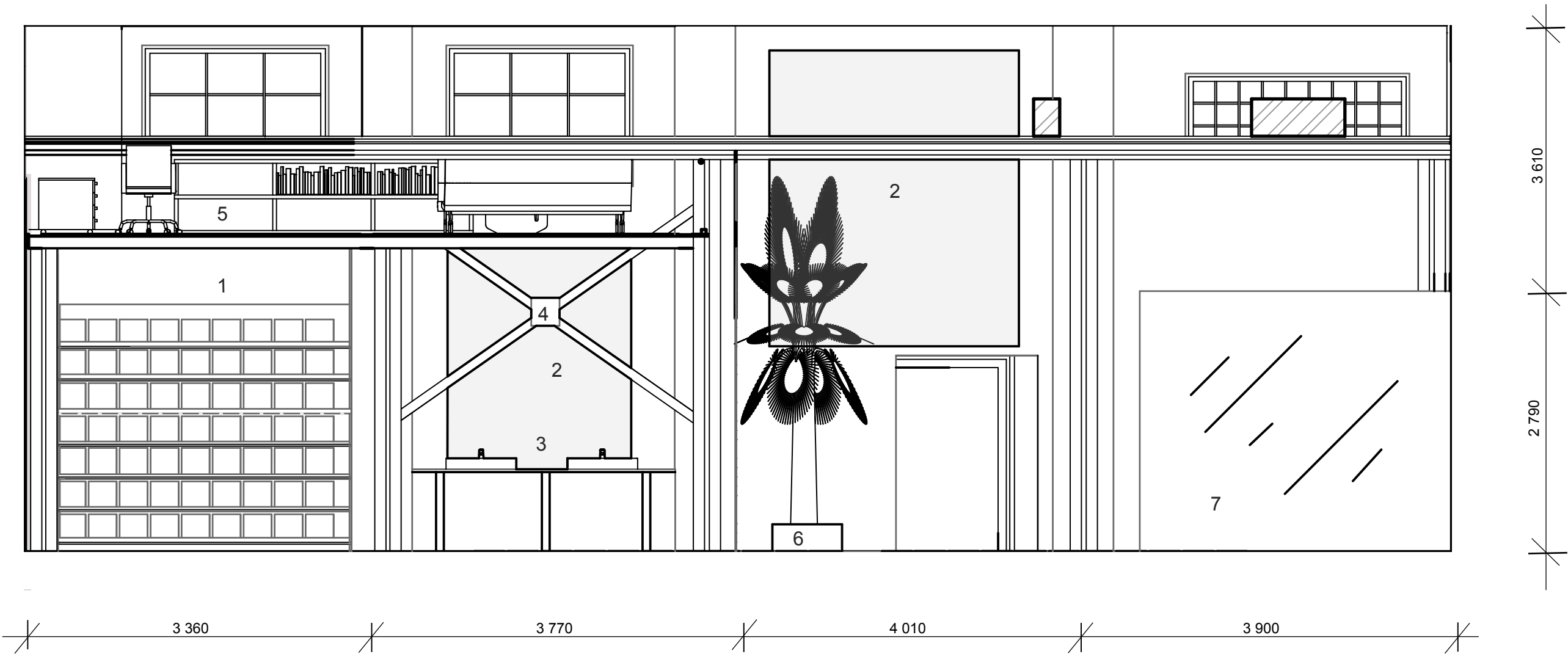

Projektio B - B

Mittakaavassa 1:50

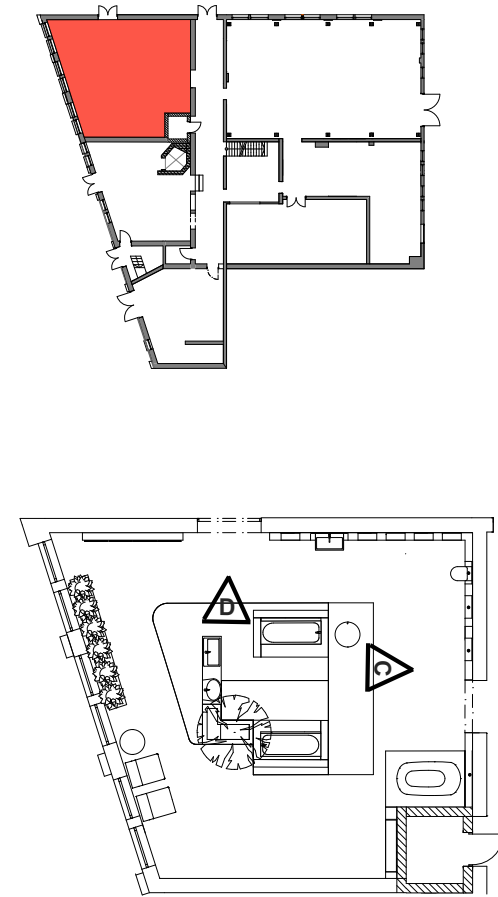

- 1. laattahylly
- 2. seinälaatoitus
- 3. lavuaaritaso
- 4. nosturin teräsrakenne
- 5. parvi
- 6. palmu
- 7. Kylpyhuone-showroom

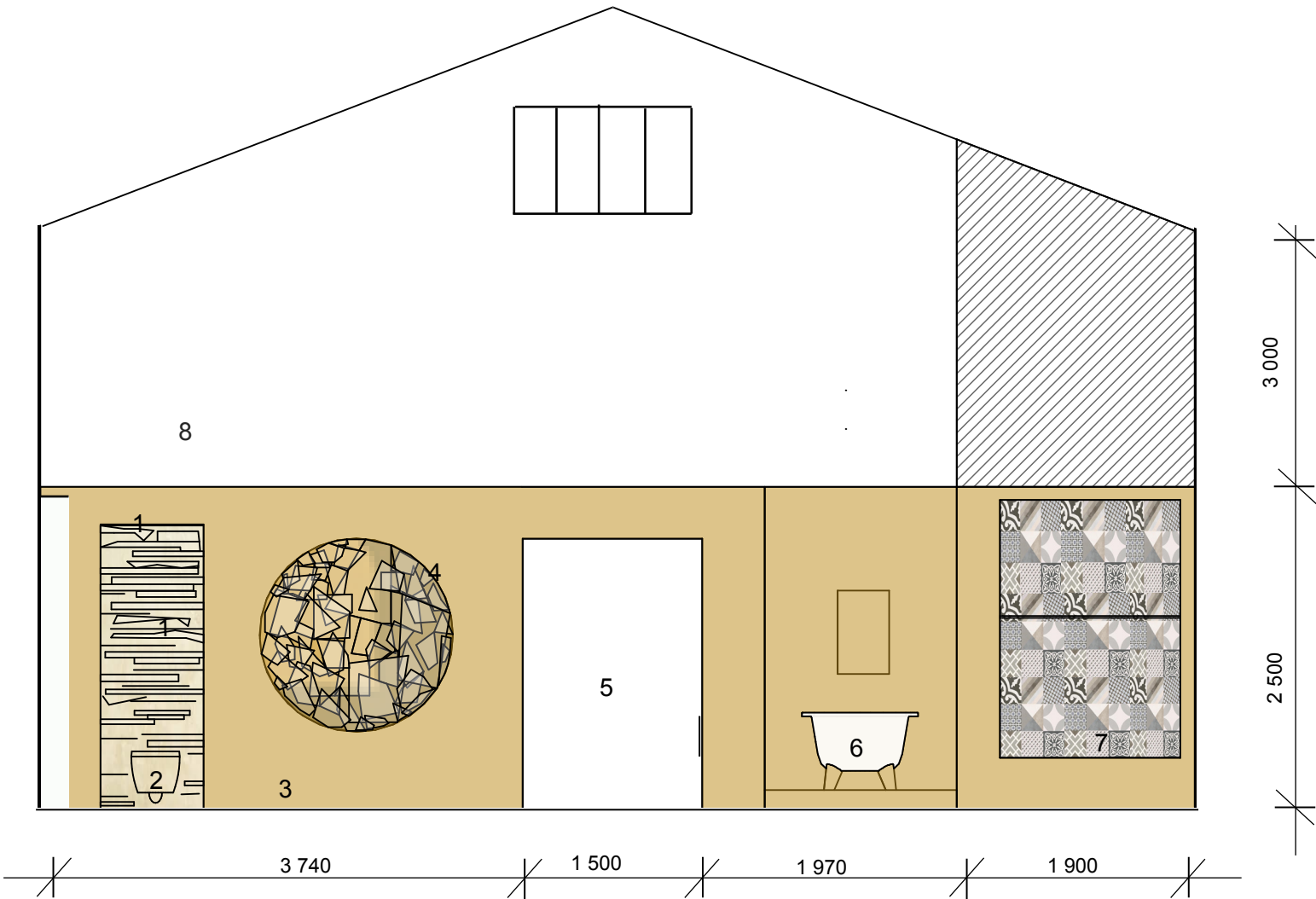
Projektiot C - C ja D - D

Mittakaavassa 1:50

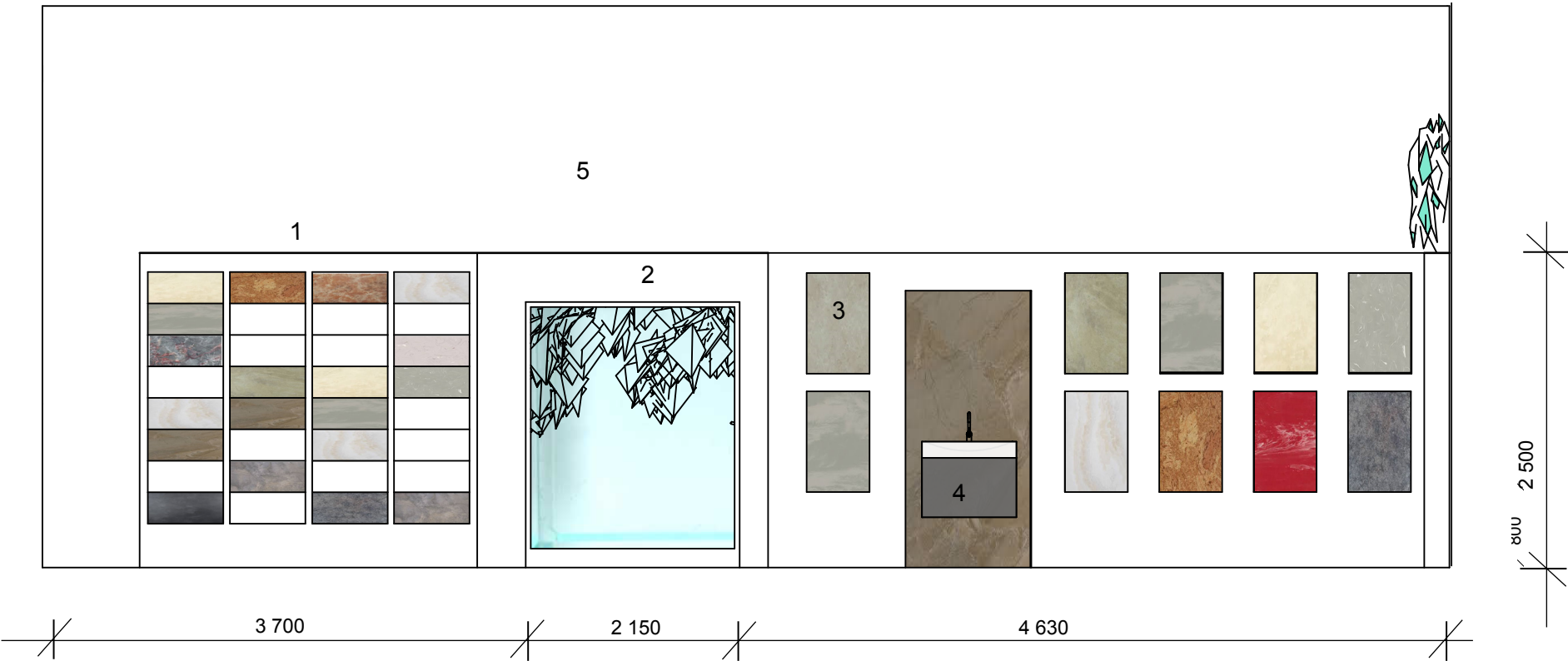
Projektiot C - C

- 1. laattakiveä
- 2. WC-istuin
- 3. kiintokalusteseinä
- 4. marmoria
- 5. oviaukko
- 6. amme
- 7. keraamisia laattoja
- 8. tiiliseinäraakapinta

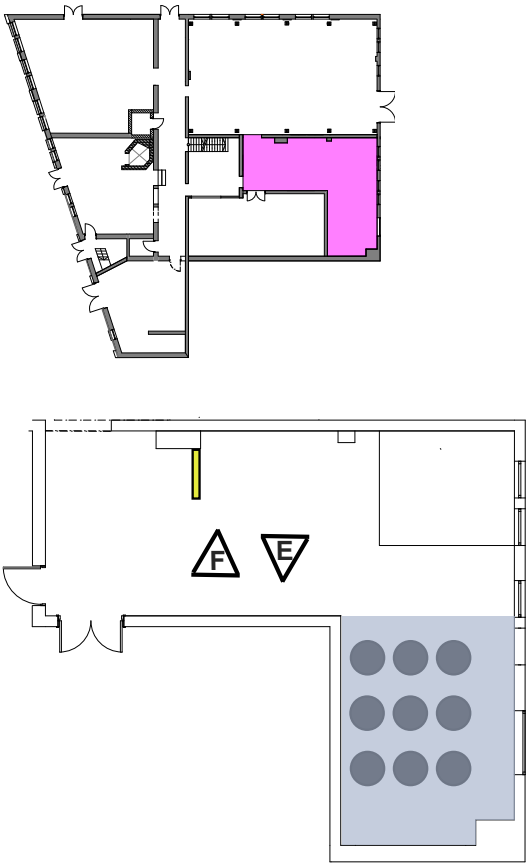
Projektiot D - D

- 1. laattaseinä
- 2. ikkuna (entinen ovi)
- 3. mosaikkimalleja
- 4. lavaari
- 5. tiiliseinä raakapinta

Projektiot E - E ja F - F

Mittakaavassa 1:50

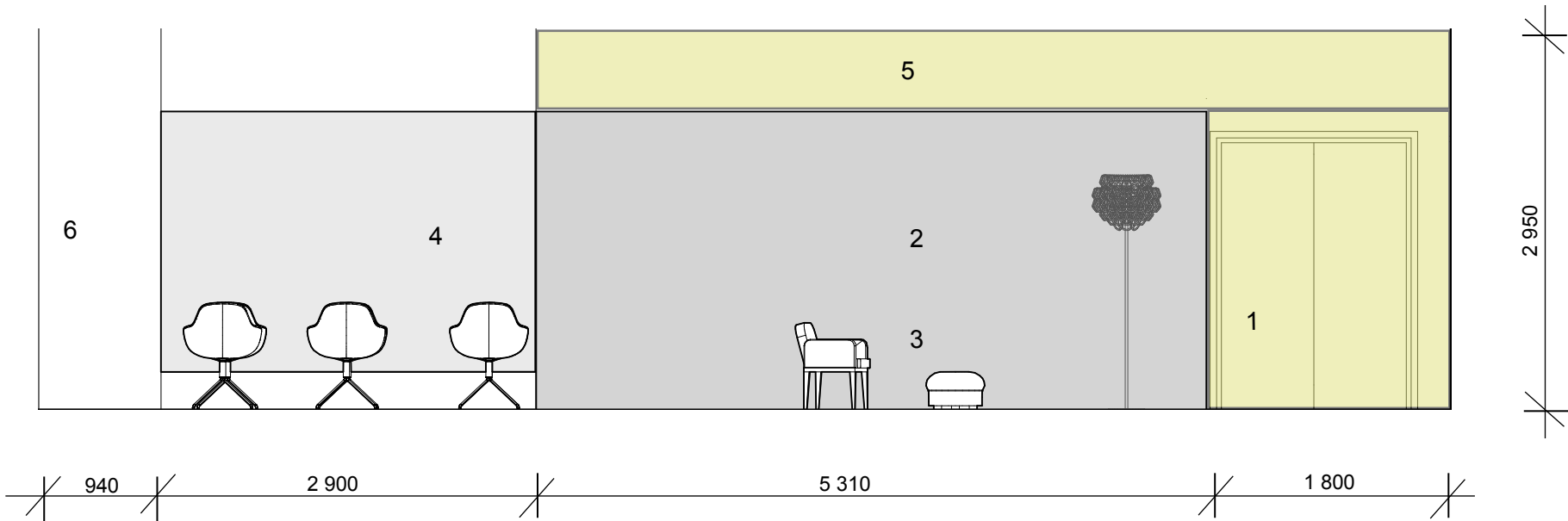
Projektio E - E

- 1. ovi varastoon
- 2. printtiseinä
- 3. huonekaluryhmä
- 4. projisointiseinä
- 5. keltainen kaakelointi
- 6. rapattu pinta

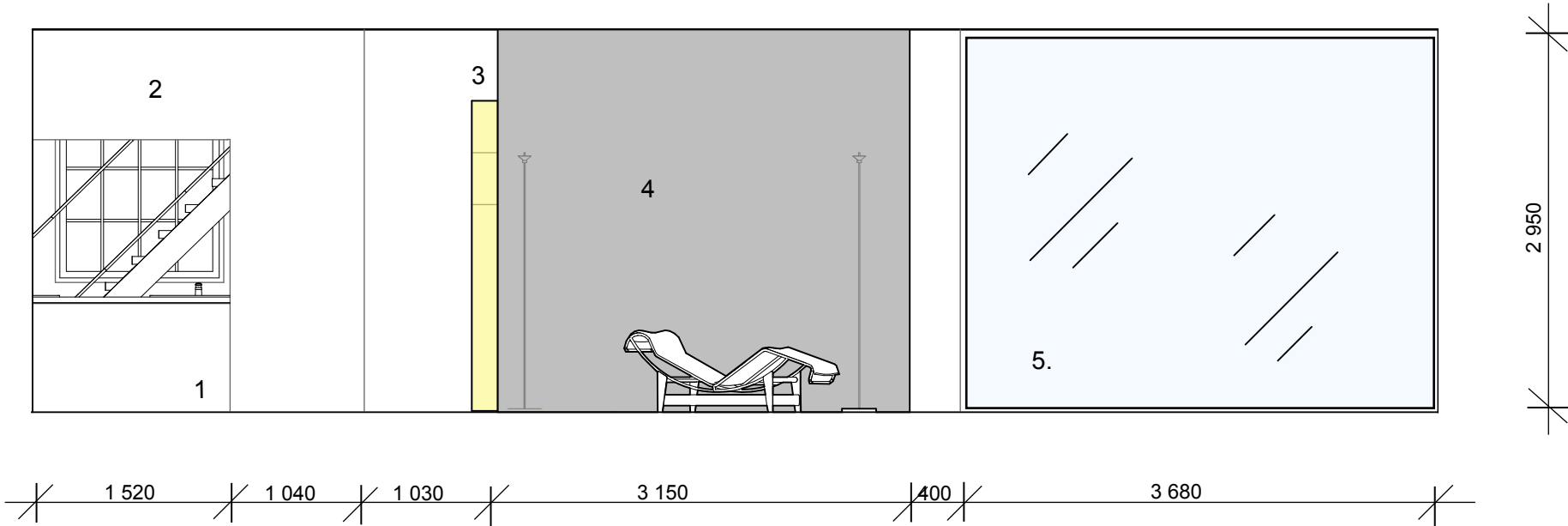
Projektio F - F

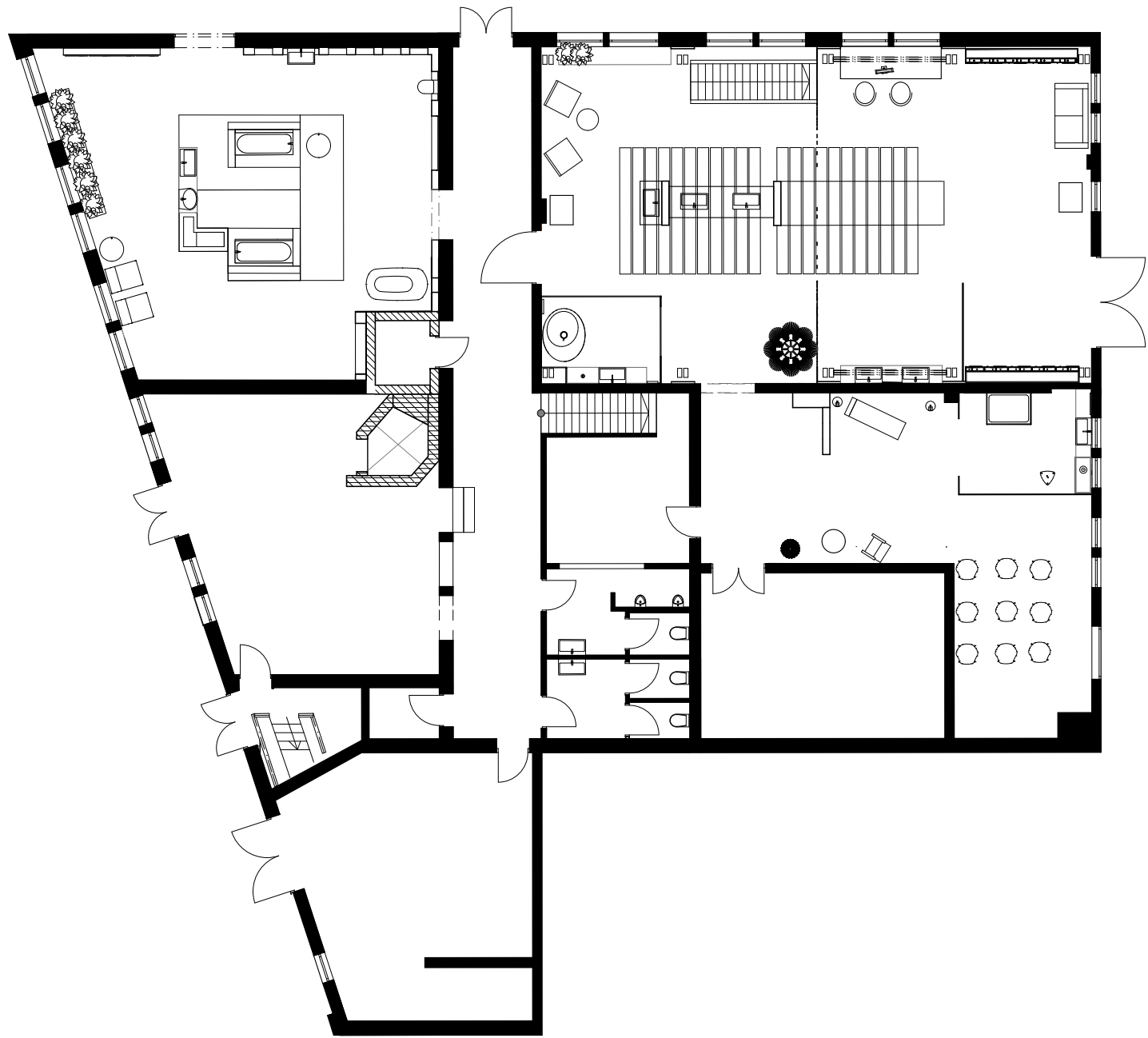
- 1. ovi
- 2. rapattu pinta
- 3. laatoitettu väliseinä
- 4. printtiseinä
- 5. kylpyhuone-showroom

Projektio E - E

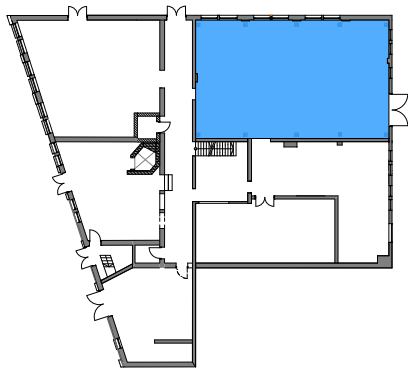
Projektio F - F

6.8 Kalusteet

Toimeksiantajan puolesta toivottiin esitettäväksi pääosin suomalaista muotoilua.

Adea Altto

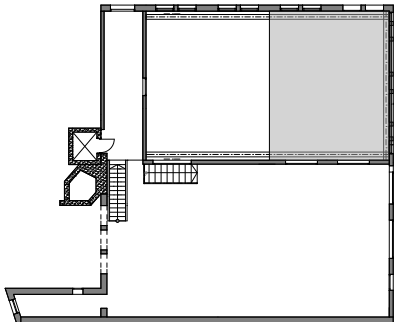
Kristiina Riska

Muuto Visu

Adea Hudson

Adea Story

Adea D-table

Adea Tao

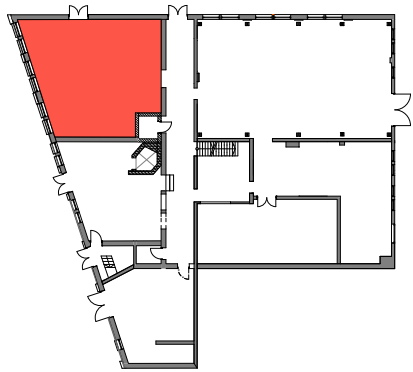
Porro
Kast 17

Muuto

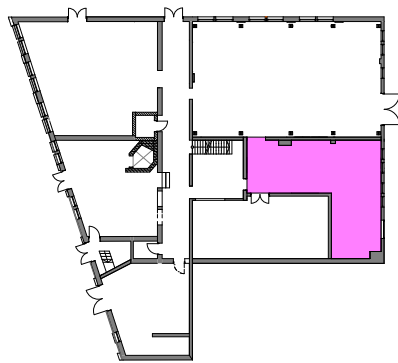
Flakes Piironen

K Chair Woodnotes

Artek

Muovo

Adea Play

Le Corbusier

Muuto Visu

7.0 Yhteenveto

Berliini on vastakohtien kaupunki, jota itä ja länsi toisistaan historian erottamina yhdistää. Suunnittelukohteessani on näkyvillä Berliinin historian käännökset koko kirjossaan keisarinvallan ajalta 2. maailmansotaan, DDR:n kausi, yhdistyminen ja viimeisimpänä tämä hetki. Suunnittelukohteeni on ollut jatkuvan muutoksen alla. Suunnittelijan työtä ajatellen tämä oli kiinnostavaa, mutta haastavaa. Menneisyyden poisrajaaminen olisi ollut senkin tosiseikan vuoksi mahdotonta, mitä suojelualueella sijaitsevan rakennuksen suunnittelulta velvoitetaan. Sen yksinkertaisena sääntönä on kunnioittaa vanhaa ja säästää nähtäväksi aikaisempi käsityötaito tuleville polville.

Suunnittelukohteeni rakennus 18A ja siinä sijaitsevat 3 huonetta eivät rakennuksena ole suojeltuja. Rakennuksen kulttuurihistoriallinen merkitys arkkitehtonisesti ei sinänä ole merkittävää, niinettä siinä sijaitisi ainutlaatuisia yksityiskohtia. Sen merkitys piilee osana historiallisesti suojeltua aluetta.

Nykyisyys, suunnitelmani rakennuksen sisätiloihin, on osaltaan ristiriidassa rakennuksen menneisyyden kanssa. Tehdasrakennus on aiemmin toiminut teollisuuden tuotantolaitoksena. Nyt sen tarkoitus on esittää estetiikkaa ja toimia myyntipaikkana. Rakennuksen uudelleenkäyttö täysin eri tarkoituksessa ei silti ole mahdotonta, mistä lukuisat esimerkit teollisuusrakennusten uudelleenkäytöstä osoittavat. Teollisuusrakennusten estetiikka karuudessaankin tarjoaa autenttiset puitteet ja vastakohtat nykyisyydelle, jota tällä hetkellä arvostetaan. Valtaosa Berliinin rakennushankkeista liittyy tällä hetkellä vanhan korjaamiseen ja uudelleenkäyttöön.

Työprosessini haasteena oli, että suunniteltu aika suunnitelman toteuttamiselle oli suhteellisen lyhyt. Suunnittelu ja tutkiminen tapahtuivat rinta rintaan, mikä toisaalta ei ollut ennalta arvattavaa, sillä kokonaisuus avautui asteittain. Toimeksiannon väljyys toi minulle suhteellisen vapaat mahdollisuudet toteuttaa luovuuttani ja visioitani. Yhteistyö ja ohjaus Atalan henkilökunnan toimesta olivat tärkeitä suunnannäyttäjiä opinnäytetyöni onnistumisessa kuin myöskin ohjaajani Petra Lasseniuksen kannustus ja tietämys kohteesta. Harjoitteluni päättyessä valmistin Atala Factory-suunnitelmastani esityksen, jonka esitin arkkitehdeille von Kleinsorgen ja Lassenius sekä Atalan yritysjohtaja Baumeierille. Suunnitelmani otettiin positiivisesti vastaan ja hankkeen toteuttamiseen on suunniteltu jatkoaikaa.

LÄHTEET:

Atala 2014. www.fliesen.de (sivustolla vierailtu 20.10.2014)

Atala 2015 www.fliesen.de (sivustolla vierailtu 29.1.2015)

Atelierhof Weissensee Kunst-Medien-Handwerk GmbH 2014:
www.ahws.eu (sivustolla vierailtu 20.10.2014)

Denkmalschutzbericht 2008, DS: V1-0128 Bezirksverordnetensammlung Pankow von Berlin. https://www.berlin.de/imperia/md/content/bapankow/stapl/denkmalschutzbericht_2008.pdf?start&ts=1415018663&file=denkmalschutzbericht_2008.pdf (sivustolla vierailtu 12.10.2014)

Myllymäki Pentti ja Niemelä Maija 2012. Tyrnävän Meijerikatu 1906-2010. Oulu: Painotalo Oy Oulu

Myllymäki Pentti ja Niemelä Maija 1997. Tyrnävän Myllykirjasto. Oulu: Painotalo Suome-
maa

Radial System V 2014
www.radialsystem.de (sivustolla vierailtu 20.9.2014)

Senatsverwaltung für Stadtentwicklung 2011. Stadtentwicklungsplan Industrie und Gewer-
be. [http://www.stadtentwicklung.berlin.de/planen/stadtentwicklungsplanung/download/in-
dustrie_gewerbe/step_industrie_gesamt.pdf](http://www.stadtentwicklung.berlin.de/planen/stadtentwicklungsplanung/download/industrie_gewerbe/step_industrie_gesamt.pdf) (sivustolla vierailtu 10.10.2014)

Stadt.Bild.Berlin 2012. Kastendoppelfenstern
[http://stadtbildberlin.wordpress.com/2012/09/25/hande-weg-von-den-kastendoppelfen-
stern/](http://stadtbildberlin.wordpress.com/2012/09/25/hande-weg-von-den-kastendoppelfen-
stern/) (sivustolla vierailtu 20.9.2014)

Anna Vilhula 2001. Teollisuusperinnön hyödyntäminen alueellisessa kehittämisessä [http://
www.uta.fi/jkk/sente/netlibrary/T_7_2003_Teollisuusperinnon_hyod.pdf](http://www.uta.fi/jkk/sente/netlibrary/T_7_2003_Teollisuusperinnon_hyod.pdf) (sivustolla vierailtu
5.1.2015)

Valtion rakennusperinnön vaaliminen, Museovirasto, Vammalan kirjapaino 1997

Wikipedia 2014a. Admiralspalast
<http://de.wikipedia.org/wiki/Admiralspalast> (sivustolla vierailtu 2.11.2014)

Wikipedia 2014b. Industriebahn Tegel - Friedrichsfelde
http://de.wikipedia.org/wiki/Industriebahn_Tegel%E2%80%93Friedrichsfelde (sivustolla vie-
railtu 10.11.2014)

Wikipedia 2014c. Niles Werkzeugmaschinen.
http://de.wikipedia.org/wiki/Niles_Werkzeugmaschinen (sivustolla vierailtu 10.11.2014)

Wikipedia 2014d. Siltanosturi. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Siltanosturi> (sivustolla vierailtu
19.11.2014)

MUUT JULKAISUT:

Bezirks Pankow von Berlin Bau- und Wohnungsaufsichtsamt 2010. Abrissantrag
Gehringstrasse 33-36 Berlin.

Bauaktenamt des Stadtentwicklungsamtes im Bezirksamt Pankow. Acten betreffend Geh-
ringstrasse 33-36. Berlin.

KUVA-AINEISTO

KUVA 1 - 3	Janne Lappalainen
KUVA 4	https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=zOXXqrrp8XN4. ktCJ_7XVwAQM&msa=0
KUVA 5 - 8	Janne Lappalainen
KUVA 9-10	Lothar von Kleinsorgen
KUVA 11	<a href="http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/tyrnavan-meijerista-kuoriutui-kult-
tuurikohde/180361/">http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/tyrnavan-meijerista-kuoriutui-kult tuurikohde/180361/
KUVA 12 - 16	Janne Lappalainen
KUVA 17	Bundesarchiv Bild 193.54170-0002 Foto Hasso Krüger
KUVA 18 - 20	google maps
KUVA 21 - 26	Janne Lappalainen
KUVA 27	https://www.berlin.de/.../denkmalschutzbericht_2008
KUVA 28 - 29	Lothar von Kleinsorgen
KUVA 30 - 31	Janne Lappalainen
KUVA 32	http://www.ahws.eu/
KUVA 33 - 78	Janne Lappalainen